

Algemene toelichting

bij de middelenbegroting
en de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2025

INHOUD

I.	INLEIDING	11
II.	CREATIE EN AANWENDING VAN DE NETTO-BELEIDSRUIMTE	13
III.	DE MIDDELENBEGROTING	15
	1. Inleiding	15
	2. Totale (ESR-)ontvangsten	16
	3. Totale middelen per beleidsdomein	18
	4. Bruto-opcentiemen	19
	5. Gewestdotaties BFW	21
	6. Gemeenschapsdotaties BFW	25
	7. Gewestbelastingen	29
	8. Andere algemene ontvangsten	30
	8.1. Andere ontvangsten	30
	8.2. Ontvangsten DAB's	32
	9. Toegewezen ontvangsten.....	32
	10. Rechtspersonen	33
IV.	DE UITGAVENBEGROTING	37
	1. Inleiding	37
	2. De vastleggings- en vereffeningskredieten	37
	2.1. Vastleggingskredieten.....	38
	2.2. Vereffeningskredieten.....	39
	2.3. De globale evolutie van de vastleggingskredieten- en vereffeningskredieten	40
	3. De vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein	40
	4. Bespreking per beleidsdomein	42
	4.1. Algemeen	42
	4.2. Financiën en Begroting	44
	4.3. Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	47
	4.4. Onderwijs en Vorming	53
	4.5. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	58
	4.6. Cultuur, Jeugd, Sport en Media	62
	4.7. Mobiliteit en Openbare Werken.....	64
	4.8. Omgeving.....	68
	4.9. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie.....	71
V.	HET VORDERINGENSALDO	78
	1. Vorderingsaldo	78
	2. ESR-ontvangsten.....	78
	3. ESR-uitgaven.....	79
	4. Onderbenutting.....	80
	5. ESR-correcties	81
	6. Tabel vorderingensaldo	82
VI.	EUROPEES KADER EN NORMERING	84

1.	Inleiding	84
2.	Het referentietraject van België.....	86
3.	Van saldonorm naar uitgavennorm	87
4.	Het Europese begrotingskader toegepast in een federaal land	88
VII.	HET FINANCIËEL BEHEER	90
1.	Verwachte evolutie van de bijdrage tot de geconsolideerde bruto- schuld in 2025	90
2.	GewaARBORGDE schulden	92
3.	Schuldnorm.....	92
3.1.	Behoud van een gunstige rating	93
3.2.	Netto-actief positie.....	93
4.	Rente.....	93
4.1.	Rentekrediet bij BO 2025	93
4.2.	Renteontwikkelingen en sensitiviteitsanalyse van de rente	95
VIII.	BIJLAGEN	96
	Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte	96
	Bijlage 2: Parameteroverzicht.....	101
	Bijlage 3: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen....	104
	Bijlage 4: De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven.....	105
	Bijlage 5: Overzichten verdeling index per beleidsdomein en begrotingsprogramma	118
	Bijlage 6: Relanceprovisie VEK-spreiding per project	125
	Bijlage 7: Provisie noodfonds Oekraïne.....	129
	Bijlage 8: Geconsolideerde schuld	133
	Bijlage 9: Uitvoering 2023	135
	Bijlage 10: Voortgangsrapportering uitgaventoetsingen.....	138

LIJST MET TABELLEN

Tabel II-1: Samenvatting evolutie bij ongewijzigd beleid BO 2025 (in duizend euro)	13
Tabel II-2: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)	14
Tabel II-3: Nieuw beleid (in duizend euro)	14
Tabel III-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2025	15
Tabel III-2: Sensitiviteit (in duizend euro)	16
Tabel III-3: Totale ESR-ontvangsten (in duizend euro)	16
Tabel III-4: Saldi-berekening - Totale ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)	16
Tabel III-5: Saldi-berekening - Totale ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)	17
Tabel III-6: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)	17
Tabel III-7: ESR-ontvangsten per beleidsdomein (in duizend euro)	18
Tabel III-8: Bruto-opcentiemen 2024 volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	19
Tabel III-9: Raming van de voorschotten (in duizend euro)	20
Tabel III-10: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	20
Tabel III-11: Gewestdotaties BFW (in duizend euro)	24
Tabel III-12: Gemeenschapsdotaties BFW (in duizend euro)	27
Tabel III-13: Gewestelijke belastingen bij constant beleid (in duizend euro)	30
Tabel III-14: DAB's (in duizend euro)	32
Tabel III-15: Rechtspersonen (in duizend euro)	33
Tabel IV-1: Geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)	37
Tabel IV-2: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)	38
Tabel IV-3: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)	38
Tabel IV-4: Saldi-berekening - Totaal vastleggingskredieten (in duizend euro)	39
Tabel IV-5: Saldi-berekening - Vereffeningskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)	39
Tabel IV-6: Saldi-berekening - Vereffeningskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)	39
Tabel IV-7: Saldi-berekening - Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)	39
Tabel IV-8: Vastleggingskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)	40
Tabel IV-9: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)	41
Tabel IV-10: Inflatieparameters	42
Tabel IV-11: VEK-effect op 2025 van wijziging overschrijding spilindex 130,67 (in duizend euro)	44
Tabel IV-12: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro)	44
Tabel V-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro)	78
Tabel V-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)	78
Tabel V-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (in duizend euro)	79
Tabel V-4: Onderbenutting (in duizend euro)	81
Tabel V-5: Overzicht ESR-correcties (in duizend euro)	81
Tabel V-6: Vorderingensaldo (in duizend euro)	82
Tabel VII-1: Overzicht geconsolideerde schuld in 2024 en 2025 (in miljoen euro)	90
Tabel VII-2: Geraamde evolutie van de directe schuld (in duizend euro)	91
Tabel VII-3: Ratio schuld versus inkomsten (met schuld cijfers in miljoen euro)	93
Tabel VII-4: Verwachte rente-uitgaven voor 2024 en 2025 (in duizend euro)	93

Tabel VII-5: Rente op bestaande schuld (in duizend euro).....	94
Tabel VII-6: Rente op nog nieuw aan te gane LT-financieringen in 2024	94
Tabel VII-7: Rente op nieuw aan te gane LT-financieringen in 2025	94
Tabel VII-8: Samenvattende tabel (in duizend euro)	95
Tabel VIII-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)	96
Tabel VIII-2: Volledig parameteroverzicht	102
Tabel VIII-3: Bruto opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	108
Tabel VIII-4: Raming van de voorschotten (in duizend euro)	109
Tabel VIII-5: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)	110
Tabel VIII-6: Indexatie bij de BO 2025 per beleidsdomein voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van april 2024 (in duizend euro).....	118
Tabel VIII-7: Indexatie bij de BO 2025 per begrotingsprogramma voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van april 2024 (in duizend euro)	118
Tabel VIII-8: Indexatie bij de BO 2025 per beleidsdomein van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro).....	120
Tabel VIII-9: Indexatie bij de BO 2025 per begrotingsprogramma van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro).....	120
Tabel VIII-10: Indicatieve verdeling indexprovisie per beleidsdomein (in duizend euro)	122
Tabel VIII-11: Indicatieve verdeling indexprovisie per begrotingsprogramma (in duizend euro).....	123
Tabel VIII-12: Relanceprovisie VEK-spreiding per project (in duizend euro)	125
Tabel VIII-13: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro).....	133
Tabel VIII-14: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten: uitvoering 2023 (in duizend euro).....	135
Tabel VIII-15: DAB's: uitvoering 2023 (in duizend euro).....	135
Tabel VIII-16: Te consolideren instellingen: uitvoering 2023 (in duizend euro)	135
Tabel VIII-17: Vastleggingskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2023 (in duizend euro).....	136
Tabel VIII-18: Vereffeningskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2023 (in duizend euro).....	136
Tabel VIII-19: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten: uitvoering 2023	136
Tabel VIII-20: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR- uitgaven: uitvoering 2023 (in duizend euro)	137
Tabel VIII-21: Vorderingensaldo: uitvoering 2023 (in duizend euro)	137

LIJST MET FIGUREN

Figuur III-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten	18
Figuur IV-1: De globale evolutie van de vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro).....	40
Figuur IV-2: Vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)	41
Figuur VIII-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen (REA 2014 en BO 2025).....	104

LIJST MET AFKORTINGEN

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
ABEX	Association Belge des Experts
AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AgO	Agentschap Overheidspersoneel
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AJ	Aanslagjaar
APM	Agentschap Plantentuin Meise
AWV	Afdeling Wegen en Verkeer
BA	Begrotingsaanpassing
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BAR	Brexit Adjustment Reserve
bbp	Bruto binnenlands product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BC	Begrotingscontrole
BCP	Belgian Commercial Paper
BD	Beleidsdomein
BFM	Budget Financiële Middelen
BFW	Bijzondere Financieringswet
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
bj	Begrotingsjaar
BNI	Belasting van niet-inwoners
BO	Begrotingsopmaak
BSL	Bijzondere sociale leningen
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BVR	Besluit Vlaamse Regering
CEF	Connecting Europe Facility
CPI	Consumer Price Index/ Consumptieprijsindex
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAC	Derde Arbeidscircuit
DBFM	Design Build Finance Maintenance
DENAT	Denataliteitscoëfficiënt
DG	Duitstalige Gemeenschap
DVW	De Vlaamse Waterweg
DWV	De Werkvennootschap
DWEWIS	Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie
EB	Economische begroting
EDP	Excessive Deficit Procedure
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMTN	Euro Medium Term Note
ESCO	Energy Service Company
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
ESR-VAK	ESR-vastleggingskredieten
ESR-VEK	ESR-vereffeningskredieten
ETS	Emission trading scheme
EU	Europese Unie
EV	Eigen Vermogen

EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FOSB	Flemish Open Science Board
FB	Financiën en Begroting
FPB	Federaal Planbureau
FC	Fiscale capaciteit
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FFTF	Flanders Future TechFund
FG	Franstalige Gemeenschap
FIO	Fonds voor Innoveren en Ondernemen
FOD	Federale Overheidsdienst
FS3	Financieringsstelsel 3
FU	Fiscale uitgaven
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek
GEC	General Escape Clause
GIP	Geïntegreerd investeringsprogramma
GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GZI	Gezondheidsindex
HRF	Hoge Raad van Financiën
IBO	Individuele Beroepsopleiding
ICL	Indirecte Carbon Leakage
ILBV	Inspectie levensbeschouwelijke vakken
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij en Voedingsonderzoek
IMEC	Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IPO	Internaat met permanente openstelling
KBBJ	Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie
KI	Kadastraal inkomen
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
KT	Korte termijn
LEKP	Lokaal Energie- en Klimaat Pact
LLN	Leerlingenaantallen
LOM	Luchthavenontwikkelingsmaatschappij
LT	Lange termijn
Minafonds	Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MPIGO	Medisch Pedagogisch Instituten van het Gemeenschapsonderwijs
MTO	Medium-Term Budgetary Objective
MVG	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
O&O	Onderzoek en ontwikkeling
OBU	On Board Unit
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O.V.	Onroerende voorheffing
P&R	Park and Ride
PAB	Persoonlijke-assistentiebudget
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PB	Personenbelasting

PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
PPS	Publieke private samenwerking
PR	Programma
PV	Photo voltaic
RAI	Retroactieve Investeringspremies
REA	Realisaties
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RON	Rechteroever Nieuwpoort
RRF	Recovery and Resilience Facility
SB	Structural Balance
TS	Tax Shift
TVL	Toerisme Vlaanderen
U&HS	Universiteiten & Hogescholen
VAC	Vlaams administratief centrum
VAK	Vastleggingskrediet(en)
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VAR	Vlaamse Audiovisuele Regie
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEB	Vlaams Energiebedrijf
VEK	Vereffeningskrediet(en)
VG	Vlaamse Gemeenschap
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
Vlabel	Vlaamse Belastingdienst
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
VMRI	Vlaams Mensenrechteninstituut
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VR	Vlaamse Regering
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS%	Voorschottenpercentage
VS	Vlaamse Sociale Bescherming
VUTG	Het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid
VV	Vlaamse Veerkracht
VVM	Vlaamse Vervoersmaatschappij
VWF	Vlaams Woningfonds
WEWILS	Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie

I. INLEIDING

De Algemene toelichting is een toelichtend document bij het ontwerp van middelen- en uitgavendecreet. Deze toelichting bevat een verantwoording van de middelen en uitgaven aan de hand van financiële en niet-financiële informatie.

De toelichting synthetiseert en analyseert de bredere context waarbinnen het Vlaamse begrotingsbeleid tot stand is gekomen en zoomt in op de verschillende deelaspecten:

- Hoofdstuk II: Creatie en aanwending van de netto-beleidsruimte
- Hoofdstuk III: Duiding bij de middelenbegroting en -evolutie
- Hoofdstuk IV: Duiding bij de uitgavenbegroting en -evolutie
- Hoofdstuk V: Het geconsolideerd vorderingensaldo en het saldo na correcties voor aftoetsen van de begrotingsdoelstelling
- Hoofdstuk VI: Toelichting bij het Europees kader en de normering
- Hoofdstuk VII: De geconsolideerde schuld en het financieel beheer

De jaarlijkse begroting bevat een raming van de vermoedelijke ontvangsten (middelenbegroting) en uitgaven (uitgavenbegroting) voor het kalenderjaar 2025. Een begrotingsopmaak wordt ook in meerjarig perspectief gekaderd. Daarvoor wordt verwezen naar de meerjarenraming 2024-2029.

Doorheen het document vindt u regelmatig een verwijzing naar het Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen (ESR). Dat stelsel bevat de registratieregels die moeten worden toegepast om een onderling samenhangende, betrouwbare en vergelijkbare kwantitatieve beschrijving van de economieën van de lidstaten te verkrijgen. Het ESR is dus een belangrijk beleids- en beheersinstrument van en voor de Europese Unie.

Hoofdstuk II gaat in op de netto-beleidsruimte en de evolutie ervan bij ongewijzigd beleid en de extra maatregelen en het nieuw beleid dat de Vlaamse Regering voorziet naar aanleiding van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 (hierna: Regeerakkoord) en de vertaling daarvan in deze begrotingsronde voor het jaar 2025.

In het daarop volgende hoofdstuk leest u op basis van welke parameters de middelen worden toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet (BFW), alsook vindt u er een sensitiviteitsanalyse. Naast de middelen die voortvloeien uit de BFW, komen ook de andere categorieën van ESR-ontvangsten aan bod: bruto aanvullende belasting op de PB, gewestelijke belastingen, eigen niet-fiscale, (niet) toegewezen ontvangsten en de eigen ESR-ontvangsten van Vlaamse rechtspersonen die tot de consolidatieperimeter behoren.

Hoofdstuk IV gaat in op de uitgavenbegroting en de geconsolideerde vastleggings- en vereffeningkredieten per beleidsdomein, alsook de evolutie per beleidsdomein. U vindt er meer duiding bij de indexatie van de uitgavenkredieten en de sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie. Daarnaast is er een technische toelichting om de overstap van de uitgavenkredieten zoals opgenomen in de administratieve tabel en de begrotingen van de rechtspersonen, naar de geconsolideerde vastleggings- en vereffeningkredieten te maken.

De vastleggingskredieten zijn relevant om na te gaan welke beleidsaccenten de Vlaamse Regering legt, maar het zijn de vereffeningkredieten die een onmiddellijke impact hebben op het ESR-vorderingensaldo. De vastleggingskredieten geven weer in welke mate er verbintenissen kunnen worden aangegaan en de vereffeningkredieten geven weer welk bedrag er voorzien is in de begroting om de vastgelegde verbintenissen te vereffenen. Beide benaderingen zijn dus relevant om een goed zicht te krijgen op de budgettaire situatie van de Vlaamse overheid.

In hoofdstuk V vindt u het geconsolideerd ESR-vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. Bij een vorderingenoverschot (als dat saldo positief is) beschikt een sector (in dit geval de Vlaamse overheid) over financieringscapaciteit, met name over de mogelijkheid om andere sectoren te financieren of om bestaande schuld te verminderen. Is dat saldo negatief (vorderingentekort), dan moet een sector lenen bij andere sectoren om zijn werking te verzekeren (financieringsbehoefte). Bij de berekening van het saldo tellen onder meer financiële transacties (zoals kapitaalparticipaties of schuldaflossingen) niet mee.

Daarnaast is het belangrijk om de Vlaamse begroting te kaderen binnen België en het bredere Europees kader en begrotingsnormering. Dat leest u in hoofdstuk VI van dit document.

Ten slotte wordt er in hoofdstuk VII ingezoomd op de totale omvang en de evolutie van de geconsolideerde schuld en het financieel beheer van de Vlaamse overheid. Het gaat hier over de som van de schuld van alle tot de consolidatiekring van de Vlaamse deelstaatoverheid behorende entiteiten, met uitzuivering van de onderlinge schulden.

II. CREATIE EN AANWENDING VAN DE NETTO-BELEIDSRUIMTE

De opzet van de tabel netto-beleidsruimte is om het onderscheid te maken tussen de evolutie bij ongewijzigd beleid en de maatregelen en/of extra aanwending die de Vlaamse Regering voorziet naar aanleiding van een begrotingsronde.

Tabel II-1: Samenvatting evolutie bij ongewijzigd beleid BO 2025 (in duizend euro)

Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA 2024 (1)	-2.923.439
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling BA 2024 (2)	1.182.053
Oosterweel (hoofdwerven)	666.297
Relanceplan Vlaamse Veerkracht	515.756
Vorderingensaldo BA 2024 (3)=(1)-(2)	-4.105.492
Evolutie ongewijzigd beleid (4)=(a)-(b)+(c)+(d)	464.689
Ontvangsten (a)	2.062.043
Uitgaven (b)	1.443.321
ESR-correcties (c)	-250.663
Onderbenutting (d)	96.630
Vorderingensaldo BO 2025 bij ongewijzigd beleid (5)=(3)+(4)	-3.640.803
Correcties aftoetsen begrotingsdoelstelling BO 2025 (6)	1.207.435
Oosterweel (hoofdwerven)	801.772
Relanceplan Vlaamse Veerkracht (ontvangsten)	-215.872
Relanceplan Vlaamse Veerkracht (uitgaven)	621.535
Netto-beleidsruimte (7)=(5)+(6)	-2.433.368
Uitbreiding netto-beleidsruimte (8)	714.693
Nieuw beleid (9)	-1.410.879
Saldo t.o.v. begrotingsdoelstelling BO 2025 (11)=(7)+(8)+(9)+(10)	-3.129.554
Vorderingensaldo BO 2025 (12)=(11)-(6)	-4.336.989

Tabel II-1 geeft aan hoe het saldo ten opzichte van de evenwichtsdoelstelling geëvolueerd is van de begrotingsaanpassing (BA) 2024 (-2,9 miljard euro) naar de begrotingsopmaak (BO) 2025 (-3,1 miljard euro).

Bij ongewijzigd beleid stijgen de ontvangsten met 2,1 miljard euro en de uitgaven met 1,4 miljard euro. Het doorrekenen van de onderbenuttingshypothese resulteert in een stijging van de onderbenutting met 96,6 miljoen euro op het uiteindelijke totaal van de vereffeningskredieten.

Dat geeft als resultaat een vorderingentekort van -3,6 miljard euro bij ongewijzigd beleid. Dat resultaat wordt echter gecorrigeerd voor de hoofdwerven Oosterweelverbinding en voor het Relanceplan Vlaamse Veerkracht/Repower-EU. De netto-beleidsruimte komt zo uit op -2,4 miljard euro bij ongewijzigd beleid.

Uitbreiding van de netto-beleidsruimte: 0,7 miljard euro

De begrotingsinspanningen voorzien in het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering hebben een positief effect op de netto-beleidsruimte bij de BO 2025. Ten gevolge van die inspanningen breidt de netto-beleidsruimte uit met 0,7 miljard euro ten opzichte van de situatie bij ongewijzigd beleid.

Tabel II-2: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)

	VAK	VEK
Begrotingsinspanningen	734.995	714.693
Inspanningen op eigen overheid	298.528	278.226
Werk	10.500	10.500
Dienstencheques	83.700	83.700
Fiscaliteit	175.600	175.600
Onderwijs	19.867	19.867
Omgeving	113.000	113.000
Welzijn	33.800	33.800

Nieuw beleid: 2,1 miljard euro VAK en 1,4 miljard euro VEK.

De Vlaamse Regering heeft in het Regeerakkoord daarnaast ook heel wat extra middelen in 2025 voorzien voor nieuwe beleidsimpulsen of de versterking van bestaand beleid. Het gaat maar liefst om 2,1 miljard euro bijkomende vastleggings- en 1,4 miljard euro vereffeningskredieten die in de BO 2025 voorzien worden voor de uitvoering van het Regeerakkoord.

Daarnaast worden er in het kader van de uitvoering van het regeerakkoord ook extra budgetten voor kredietverleningen (ESR-8 kredieten) voorzien. Die uitgaven wegen niet rechtstreeks op het vorderingensaldo, maar moeten wel worden gefinancierd en leiden dus tot een toename van de rente-uitgaven en van de schuld.

Tabel II-3: Nieuw beleid (in duizend euro)

	VAK	VEK
Extra aanwending (uitbreidingsbeleid)	-2.083.119	-1.410.879
Warm Vlaanderen	-319.400	-319.400
Welvarend Vlaanderen	-325.899	-325.899
Extra investeringen	-724.000	-134.200
Fiscaliteit	-190.000	-190.000
Dienstencheques	-83.700	-83.700
Omgeving	-241.300	-241.300
Varia	-198.820	-116.380
Extra ESR-8 kredieten	-671.440	-671.440

III. DE MIDDELENBEGROTING

1. Inleiding

De middelenbegroting van de Vlaamse Deelstaatoverheid is opgebouwd uit enerzijds een raming van de ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap¹ en anderzijds een raming van de ontvangsten van de Vlaamse Rechtspersonen².

De ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap zijn in grote mate afhankelijk van enkele economische parameters zoals de inflatie en de economische groei. In Tabel III-1 wordt een overzicht weergegeven van de belangrijkste parameters die gebruikt worden bij de BO 2024, de BA 2024 en de BO 2025 om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begrotingen van respectievelijk 7 september 2023 (BO 2024), 15 februari 2024 (BA 2024) en 11 september 2024 (BO 2025), en van de mededelingen door de FOD Financiën van respectievelijk 22 september 2023, 20 maart 2024 en 3 oktober 2024.

In vergelijking met de BA 2024 wordt bij de BO 2025 de inflatie over het jaar 2024 naar boven bijgesteld, terwijl de economische groei over het jaar 2024 naar beneden wordt bijgesteld. In 2025 zal de inflatie zich rond 2% situeren en blijft de economische groei op een behoorlijk niveau.

Tabel III-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2025

	BO 2024 (EB 9/2023)		BA 2024 (EB 2/2024)		BO 2025 (EB 9/2024)	
	2023	2024	2023	2024	2024	2025
bbp	1,0%	1,3%	1,5%	1,4%	1,1%	1,3%
CPI	4,4%	4,1%	4,05%	2,8%	3,2%	1,9%
GZI	4,7%	4,3% (4,3% toegekend)	4,33%	2,9% (3,3% toegekend)	3,3%	2,1% (2,1% toegekend)

Bron: Federaal Planbureau

Begin november 2024 werden door het Federaal Planbureau geactualiseerde inflatievooruitzichten gepubliceerd, waarbij het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen (CPI) in 2024 op 3,1% wordt geraamd, en in 2025 op 1,8%. Die actualisatie is in de voorliggende BO 2025 niet verwerkt. Bij de BA 2025 zal een herraming van de middelen plaatsvinden op basis van de op dat ogenblik meest actuele groei- en inflatievooruitzichten.

Behalve de klassieke parameters van inflatie en economische groei, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen en min 18-jarigen van de gemeenschap, het aantal 0- tot en met 18-jarigen en het aantal 80-plussers een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de BFW. De fiscale capaciteit wordt vanaf het aanslagjaar 2015 geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor begrotingsjaar 2025 wordt de fiscale capaciteit met betrekking tot aanslagjaar 2024 toegepast. Voor een volledig overzicht van de gehanteerde parameters: zie Bijlage 2: Parameteroverzicht.

Gelet op de volatiliteit van de economische groei en de inflatie is het van belang om te weten in welke mate de ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap wijzigen als de inflatie en/of de economische groei hoger of lager uitvallen dan verwacht.

¹ De Vlaamse Gemeenschap verwijst hier naar de rechtspersonen Vlaamse Gemeenschap en Vlaams Gewest, zoals vermeld in artikel 2 en 3 van de Grondwet.

² De Vlaamse Rechtspersonen zijn alle rechtspersonen die deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid, met uitzondering van de Vlaamse Gemeenschap.

In Tabel III-2 wordt weergegeven in welke mate de opcentiemen, het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de specifieke dotaties (zie verder) in begrotingsjaar 2025 reageren op een wijziging van de economische groei en de inflatie. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat een wijziging van het bbp een impact heeft op de inkomensvorming en bijgevolg ook op de opcentiemen. Elke onderzochte wijziging heeft een grootte van 0,1 procentpunt (10 basispunten). De in het vet weergegeven bedragen in Tabel III-2 (36.008 en 43.390 duizend euro) tonen de geraamde meerontvangsten op kruissnelheid van een stijging met 10 basispunten van respectievelijk het bbp en de CPI ten opzichte van het bbp en de CPI opgenomen in de Economische Begroting van 11 september 2024.

Tabel III-2: Sensitiviteit (in duizend euro)

Parameter	Middelen 2025		
	Afrekening 2024	Basis 2025	Totaal
Bbp 2024	21.540	36.008	57.548
Bbp 2025	-	22.130	22.130
CPI 2024	32.162	43.390	75.552
CPI 2025	-	33.498	33.498

2. Totale (ESR-)ontvangsten

Bij de BO 2025 worden de ESR-gecorrigeerde ontvangsten op 60,3 miljard euro geraamd. Dat is 2,1 miljard euro of 3,5% meer dan bij de BA 2024.

Tabel III-3: Totale ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	BO - BA
Vlaamse Gemeenschap	52.801.544	54.650.882	1.849.338
Vlaamse rechtspersonen	5.445.566	5.659.038	213.472
Totaal	58.247.110	60.309.920	2.062.810

Bron: Departement FB

Om de overgang van de totale middelen in de administratieve tabel (exclusief de leningontvangsten op begrotingsartikel CB0-6CEDLBA-OL) naar de geconsolideerde ESR-ontvangsten te maken, worden een aantal ontvangsten niet weerhouden:

- Terugbetalingen van kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8) en het aangaan van overheidsschuld (ESR-9) worden niet meegenomen. Het zijn financiële verrichtingen die het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap niet beïnvloeden;
- Ontvangen toelagen worden niet meegenomen om geen dubbeltellingen te hebben. We kijken namelijk naar de effectieve ESR-ontvangsten in de begroting van de Vlaamse ministeries en van de Vlaamse rechtspersonen.
- Ook interne verrichtingen (bijvoorbeeld bewegingen op de saldi) worden niet meegenomen omdat het geen ESR-ontvangsten zijn.

Tabel III-4: Saldi-berekening - Totale ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Totale middelen (+)	55.078.435	57.590.058
Leningontvangsten (ESR-code 9) (-)	-20.023	-20.000
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	-1.014.970	-1.637.876
Toelagen (-)	-810.530	-926.544

	BA 2024	BO 2025
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	-431.368	-354.756
Totaal	52.801.544	54.650.882

Bron: Departement FB

Net zoals bij de ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap worden ook bij de ontvangsten van de Vlaamse rechtspersonen een aantal correcties doorgevoerd om tot de ESR-ontvangsten te komen.

Tabel III-5: Saldi-berekening - Totale ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Totale middelen (+)	43.227.145	44.928.073
Leningontvangsten (ESR-code 9) (-)	-4.738.620	-4.965.968
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	-2.194.662	-1.850.453
Toelagen (-)	-23.959.452	-25.571.031
Interne verrichtingen (RP'en) (-)	-6.888.845	-6.881.583
Totaal	5.445.566	5.659.038

Bron: Departement FB

Tabel III-6 geeft vervolgens in grote rubrieken een overzicht van de ESR-gecorrigeerde middelen voor de begrotingsjaren 2024 en 2025. Voor beide begrotingsjaren gaat het om begrote cijfers. De cijfers in die tabel zijn bedragen afgerond op hoofdcategorie.

Bij BO 2025 worden de ESR-gecorrigeerde ontvangsten dus op 60,3 miljard euro geraamd. Dat is 2,1 miljard euro of 3,5% meer dan bij de BA 2024.

De toename van de ontvangsten wordt in belangrijke mate verklaard door de evolutie van de bruto-opcentiemen en de dotaties uit de BFW. De raming van bruto-opcentiemen volgt de inkomensvorming van de particulieren. De evolutie van de dotaties uit de BFW wordt bepaald door het aangroeimechanisme van de BFW en de achterliggende parameters. Ook de gewestbelastingen laten een significante toename optekenen, terwijl de andere algemene ontvangsten stevig naar beneden worden bijgesteld.

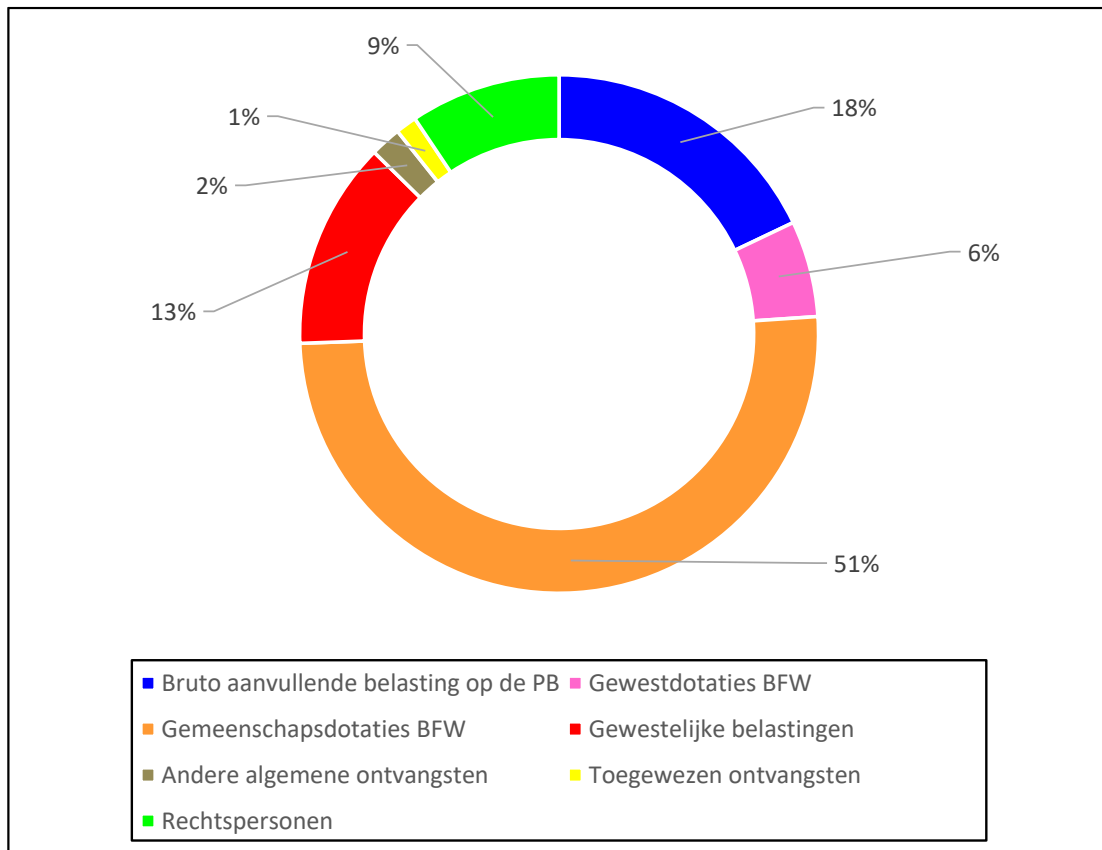
Tabel III-6: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	BO - BA	BO - BA (%)
Bruto aanvullende belasting op de PB	10.111.963	10.807.857	695.894	6,9%
Gewestdotaties BFW	3.450.336	3.620.529	170.193	4,9%
Gemeenschapsdotaties BFW	29.472.402	30.459.667	987.265	3,3%
Gewestelijke belastingen	7.459.771	7.806.059	346.288	4,6%
Andere algemene ontvangsten	1.606.616	1.162.081	-444.535	-27,7%
Toegewezen ontvangsten	700.456	794.689	94.233	13,5%
Rechtspersonen	5.445.566	5.659.038	213.472	3,9%
Totaal	58.247.110	60.309.920	2.062.810	3,5%

Bron: Departement FB, Vlabe

Figuur III-1 toont voor het begrotingsjaar 2025 het relatieve aandeel van de inkomsten ten opzichte van de totale middelen. Uit die figuur blijkt dat de Vlaamse opcentiemen 18% vertegenwoordigen van de Vlaamse (ESR-gecorrigeerde) ontvangsten. Het belang van de gewestbelastingen bedraagt 13%.

Figuur III-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten

Bron: Departement FB

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie. De fiscale autonomie is een maatstaf die aangeeft in welke mate een (deelstaat)overheid zelf instaat voor haar eigen ontvangsten door middel van het heffen van belastingen. Voor de Vlaamse Deelstaatoverheid wordt de fiscale autonomie gevormd door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. In 2014 (voor de inwerkingtreding van de zesde staatshervorming) bedroeg de fiscale autonomie van de Vlaamse Deelstaatoverheid 19,4%. In 2025 zal de fiscale autonomie 30,9% bedragen.

3. Totale middelen per beleidsdomein

In tabel III-7 worden de ESR-ontvangsten per beleidsdomein weergegeven. Met de bruto-opcentiemen, de dotaties BFW en de gewestelijke belastingen wordt het leeuwendeel van de ESR-ontvangsten bij het beleidsdomein Financiën en Begroting begroot.

Tabel III-7: ESR-ontvangsten per beleidsdomein (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Hogere Entiteiten	0	0
Financiën en Begroting	51.316.978	53.226.477
Economie, Wetenschappen en Innovatie	375.612	0
Onderwijs en Vorming	2.004.996	2.075.013
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	750.672	695.886
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	284.819	280.381

	BA 2024	BO 2025
Werk en Sociale Economie	187.085	0
Landbouw en Visserij	42.981	0
Mobiliteit en Openbare Werken	1.187.172	1.284.064
Omgeving	1.857.246	1.933.634
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	239.549	186.955
Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	0	627.510
Totaal	58.247.110	60.309.920

Bron: Departement FB

4. Bruto-opcentiemen

De gewestelijke bruto-opcentiemen worden bij de BO 2025 geraamd op 10,8 miljard euro. Dit komt neer op een verhoging van 695,9 miljoen euro ten opzichte van de geraamde ontvangsten bij de BA 2024.

Tabel III-8: Bruto-opcentiemen 2024 volgens voorschottenmethode (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	BO - BA
Voorschotten	9.993.050	10.595.444	602.394
Afrekeningen vorige aanslagjaren	118.912	212.412	93.500
Bruto-opcentiemen (CB0-9CDDADN-OW)	10.111.963	10.807.857	695.894

Bron: FOD Financiën, Departement FB

De gewestelijke bruto-opcentiemen zijn een belasting die geheven wordt op de in het Vlaamse Gewest geïnde federale personenbelastingen. Die belastingontvangsten worden aangerekend op begrotingsartikel CB0-9CDDADN-OW. De raming van die ontvangsten is net zoals bij de vorige begrotingsrondes gebaseerd op de voorschottenmethode die in Bijlage 4: De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven gedetailleerd wordt beschreven.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen is gebaseerd op de raming van de belasting Staat voor het aanslagjaar 2025 die door de FOD Financiën in haar mededeling van 3 oktober 2024 aan de gewesten en gemeenschappen werd overgemaakt. Die raming is op zich gebaseerd op de Economische Begroting van het Federale Planbureau van 11 september 2024.

De voorschotten van de bruto opcentiemen voor 2025 worden, rekening houdend met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage (99,55%), geraamd op 10.595.444 duizend euro. Rekening houdend met de voorschotten in fiscale uitgaven, ook met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage (99,55%), krijgen we de voorschotten in netto-opcentiemen. De fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden geregionaliseerd, worden in de Vlaamse begroting niet als een minderontvangst maar als een uitgave begroot. Om de verwerking van de raming van de fiscale uitgaven te laten aansluiten op de raming van de bruto-opcentiemen, worden voor de fiscale uitgaven enkel de voorschotten geraamd. Iedere afrekening op de fiscale uitgaven wordt immers verwerkt bij de bruto-opcentiemen³.

³ De verwerking van de afrekeningen m.b.t. het aanslagjaar t gebeurt in de begrotingsjaren volgend op het jaar t.

Tabel III-9: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

	AJ 2025
Federaal voorschottenpercentage (VS%) (1)	99,55%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BO; aan 100%) (2)	10.643.339
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BO; aan VS%) (3)=(2)*(1)	10.595.444
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BO; aan 100%) (4)	1.291.337
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BO; aan VS%) (5)=(4)*(1)	1.285.526
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%) (6)=(3)-(5)	9.309.918

Bron: FOD Financiën

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale BO 2025 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2023, ramingen vanaf aanslagjaar 2024). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met 30 juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering⁴ tot en met december van het begrotingsjaar t verhoogd met de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van het begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds in vorige begrotingsjaren aangerekende afrekeningen). De verschuiving van twee maanden bij de ontvangen bedragen heeft te maken met de betaaltermijn van twee maanden na het ontvangen van het kohier.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2025 bedragen op deze wijze 10.807.857 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (10.595.444 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2025) en afrekeningen (5.245 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2020; 171 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2021; 3.064 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2022; 18.628 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2023 en 185.304 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2024). Voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2019 worden er geen afrekeningen meer verwacht.

⁴ Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

Tabel III-10: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode⁵ (in duizend euro)

	2025
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ 2025	10.595.444
Afrekeningen AJ 2015 – AJ 2019	0
Afrekeningen AJ 2020	5.245
Afrekeningen AJ 2021	171
Afrekeningen AJ 2022	3.064
Afrekeningen AJ 2023	18.628
Afrekeningen AJ 2024	185.304
Totaal	10.807.857

Bron: FOD Financiën, Departement FB

Tabel III-8 toont aan dat de verwachte voorschotten bij de BO 2025 602.394 duizend euro meer bedragen dan bij de BA 2024. De FOD Financiën verwacht dat het nominaal inkomen van de particulieren in het Vlaams Gewest in inkomstenjaar 2024 (= aanslagjaar 2025) met 4,09% zal toenemen (ten opzichte van het inkomstenjaar 2023 waarvoor de herziene toename 8,74% bedraagt bij BO 2025 versus 9,00% bij BA 2024). Rekening houdende met een elasticiteitscoëfficiënt ten opzichte van de reële groei van 1,388 komt dit neer op een nominale groei van de opcentiemen met 4,12% voor aanslagjaar 2025 en 8,51% voor aanslagjaar 2024 (bij constante wetgeving). Bij BA 2024 bedroeg de nominale groei van de opcentiemen nog 8,85% voor aanslagjaar 2024 (bij constante wetgeving).

De negatieve bijstelling van het nominaal inkomen van de particulieren in het Vlaams Gewest voor inkomstenjaar 2023 (8,74% bij BO 2025 versus 9,00% bij BA 2024) heeft met andere woorden een negatief spillover effect op de voorschotten van het aanslagjaar 2025 (vermindering van de basis) vooraleer de verwachte groei voor het inkomstenjaar 2024 wordt toegepast.

De verwachte afrekeningen bedragen bij de BO 2025 93.500 duizend euro meer dan bij de BA 2024. De afrekening in 2025 met betrekking tot het aanslagjaar 2024 is positief (185.304 duizend euro) en maakt deel uit van dit verschil. De FOD Financiën verwacht dat het nominaal inkomen van de particulieren in het Vlaams Gewest in inkomstenjaar 2023 (= aanslagjaar 2024) met 8,74% zal toenemen. Rekening houdende met een elasticiteitscoëfficiënt ten opzichte van de reële groei van 1,388 komt dit neer op een nominale groei van de opcentiemen van aanslagjaar 2024 met 8,51% (bij constante wetgeving). Bij de BA 2024 werd er nog uitgegaan van een nominale groei van de opcentiemen van 8,85% (bij constante wetgeving). De nominale groei van de opcentiemen is dus enigszins getemperd, maar het getemperde groeipercentage wordt wel toegepast op het realisatiecijfer van aanslagjaar 2023 dat fors hoger ligt dan de raming van aanslagjaar 2023 bij BA 2024.

5. Gewestdotaties BFW

De gewestdotaties worden bij de BO 2025 op 3.620.529 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening van 10.617 duizend euro (begrotingsartikel CB0-9CCDACC-OW). De raming 2025 houdt ten opzichte van de BA 2024 een toename in van 170.193 duizend euro. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in Tabel III-12.

⁵ De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,73% voor aanslagjaar 2018; 99,70% voor aanslagjaar 2019; 99,73% voor aanslagjaar 2020; 99,97% voor aanslagjaar 2021 en volgende aanslagjaren).

De gewestdotaties omvatten het toegewezen gedeelte van de PB, inclusief het overgangsmechanisme, en de specifieke dotaties (dotaties voor de overname van gewestelijke belastingen en compensatie dode hand).

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds 2015 uit drie componenten:

- (1) de middelen voor de bijkomende gewestelijke bevoegdheden;
- (2) de middelen voor de arbeidsmarktbevoegdheden en;
- (3) de middelen voor de fiscale uitgaven.

Bij BO 2025 wordt het toegewezen gedeelte van de PB op 3.846.738 duizend euro geraamd (3.836.356 duizend euro als basis en een positieve afrekening van 10.382 duizend euro).

De dotatie voor bijkomende gewestelijke bevoegdheden bestaat op zich uit twee delen. De middelen die naar aanleiding van het Sint-Michielsakkoord (1993) en het Lambermontakkoord (2001) werden overgedragen, vormen het eerste deel (ter financiering van de bevoegdheden landbouw, wetenschappelijk onderzoek, buitenlandse handel en lokale overheden). Het tweede deel bestaat uit de middelen die naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden overgedragen ter financiering van bevoegdheden op het vlak van o.m. dierenwelzijn en grootstedenbeleid. De nominale inhouding voor de afwikkeling door de federale overheid van het encours voor het grootstedenbeleid is vanaf 2020 weggefallen. De dotatie voor bijkomende gewestelijke bevoegdheden wordt verdeeld op basis van een vaste verdeelsleutel (50,33% voor het Vlaams Gewest). Bij de BO 2025 bedraagt de dotatie voor het Vlaams Gewest 658.327 duizend euro (inclusief 1.435 duizend euro afrekening 2024).

De gewesten ontvangen tevens een toelage voor het financieren van bepaalde aspecten van het arbeidsmarktbeleid en een toelage voor het financieren van specifieke fiscale uitgaven⁶.

De raming van de dotatie voor de bevoegdheid 'arbeidsmarktbeleid' voor het begrotingsjaar 2025 is gebaseerd op de dotatie voor 2024, op de evolutie van de CPI en het bbp (aan 55% voor het gedeelte van het bbp dat maximaal 2,25% bedraagt), en op de fiscale capaciteit van de gewesten. De raming van de dotatie houdt ook rekening met 90% van de middelen voor de tewerkstellingsprogramma's. In de raming van de dotatie wordt bovendien de bijdrage in de saneringsinspanning 2016 recurrent doorgetrokken. De totale dotatie voor de drie gewesten samen wordt verdeeld volgens de fiscale capaciteit van elk gewest. Het aandeel van het Vlaamse Gewest bedraagt 64,01%. Voor het begrotingsjaar 2025 wordt de Vlaamse dotatie geraamd op 1.653.951 duizend euro (inclusief een positieve afrekening 2024 van 4.641 duizend euro).

De bevoegdheid 'fiscale uitgaven' wordt ten belope van 60% gefinancierd door een dotatie. De overige 40% wordt door of via de gewestelijke opcentiemen gefinancierd. De raming van de dotatie voor de bevoegdheid 'fiscale uitgaven' voor het begrotingsjaar 2025 is gebaseerd op de dotatie voor 2024 en op de evolutie van de CPI en het bbp (aan 55% voor het gedeelte van het bbp dat maximaal 2,25% bedraagt). De totale dotatie voor de drie gewesten samen wordt verdeeld volgens de fiscale capaciteit van elk gewest. Het aandeel van het Vlaamse Gewest bedraagt 64,01%. Voor het begrotingsjaar 2025 wordt de Vlaamse dotatie geraamd op 1.534.460 duizend euro (inclusief een positieve afrekening 2024 van 4.306 duizend euro).

Ook het mechanisme van nationale solidariteit werd naar aanleiding van de zesde staatshervorming grondig aangepast. Het Vlaamse Gewest voldoet echter ook in 2025 niet aan de voorwaarden om van dit mechanisme te genieten.

⁶ De raming van de toelage voor fiscale uitgaven is sinds de BO 2017 (en definitief vanaf de BA 2017) gebaseerd op een geactualiseerd basisbedrag voor de fiscale uitgaven van het aanslagjaar 2015.

Daarnaast wordt ook het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme onder deze categorie van ontvangsten gerapporteerd. Het bedrag van het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme is negatief en wordt in 2025 op -289.401 duizend euro geraamd (geen afrekening). Het doel van het overgangsmechanisme was de inwerkingtreding van de herziene BFW budgettaire neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar. De budgettaire verschillen in het aanvangsjaar werden bijgevolg uitgevlakt via een egalisatiebedrag per gewest. Het egalisatiebedrag wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden (op -321.557 duizend euro). Vanaf 2025 wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

De responsabiliseringsbijdrage (voor het gewest en de gemeenschap samen) wordt vanaf de BO 2022 als een uitgave begroot.

De specifieke dotaties (dotaties voor de overname van gewestelijke belastingen en compensatie dode hand) worden bij BO 2025 op 63.192 duizend euro geraamd (62.956 duizend euro als basis en een positieve afrekening van 235 duizend euro).

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeerstelling en eurovignet) ontvangt het Vlaamse Gewest van de federale overheid jaarlijks een extra dotatie om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren (artikel 68ter van de BFW) (begrotingsartikel CB0-9CCDACC-OW). De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dat bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex. De basisbedragen staan vermeld in de wet van 8 maart 2009 tot vaststelling van de totale kostprijs van de dienst van de gewestelijke belastingen, in uitvoering van artikel 68ter van de BFW.

Een gelijkaardige dotatie wordt vanaf 2015 aan het Vlaamse Gewest toegekend voor de overname van de dienst van de registratie- en erfbelastingen, en vanaf 2019 voor de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen en op automatische ontspanningstoestellen (begrotingsartikel CB0-9CCDACC-OW).

Tot slot worden de gewesten op basis van artikel 63 van de BFW vanaf 1 januari 2014 ook vergoed voor de derving van de gewestbelasting als gevolg van de niet-inning van de onroerende voorheffing op staatseigendommen die vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing (begrotingsartikel CB0-9CCDACC-OW). Bij BO 2025 wordt de compensatie op 1.086 duizend euro geraamd.

Tabel III-11: Gewestdotaties BFW (in duizend euro)⁷

	BA 2024 incl. afrek 2023 geaggregeerd	2024 bij BA 2024 excl. afrek 2023	2024 bij BO 2025 excl. afrek 2023	2024 Afrekening bij BO 2025	BO 2025 incl. afrek 2024 geaggregeerd	BO 2025 incl. afrek 2024 geïntegreerd	BO 2025 - BA 2024
	(a)	(b)	(c)	(d)=(c)-(b)	(e)	(f)	(g)=(e)-(a)
Voorafnames op federale PB	3.725.996	3.725.996	3.736.377	10.382	3.836.356	3.846.738	110.361
<i>middelen diverse bevoegdheden</i>	638.632	638.632	640.067	1.435	656.892	658.327	18.260
<i>middelen arbeidsmarktbeleid</i>	1.601.534	1.601.534	1.606.175	4.641	1.649.310	1.653.951	47.776
<i>middelen fiscale uitgaven</i>	1.485.830	1.485.830	1.490.135	4.306	1.530.154	1.534.460	44.325
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-321.557	0	-289.401	-289.401	32.156
Correcte financiering Brusselse instellingen							
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen							
Specifieke dotaties	61.567	61.567	61.803	235	62.956	63.192	1.389
<i>Overname verkeersbelastingen</i>	19.321	19.321	19.396	75	19.765	19.840	444
<i>Overname registratie- en erfbelastingen</i>	31.405	31.405	31.527	122	32.126	32.249	721
<i>Compensatie dode hand</i>	1.086	1.086	1.086	0	1.086	1.086	0
<i>Overname spelen en weddenschappen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting</i>	9.755	9.755	9.793	38	9.979	10.017	224
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	3.466.006	3.466.006	3.476.623	10.617	3.609.912	3.620.528	143.906
Afrekening over het jaar t-1	-15.670				10.617		26.287
Totale middelen Vlaams Gewest	3.450.336	3.466.006	3.476.623	10.617	3.620.529	3.620.529	170.193

Bron: Departement FB

⁷ Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: https://fin.vlaanderen.be/wp-content/uploads/2021/01/20171222_De-financi%C3%A5le-middelenvoorziening-voor-GG-na-6SHV.pdf

6. Gemeenschapsdotaties BFW

De gemeenschapsdotaties worden bij BO 2025 op 30.459.667 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening van 52.402 duizend euro (begrotingsartikel CB0-9CCDACB-OW). De raming 2025 houdt ten opzichte van de BA 2024 een toename in van 987.265 duizend euro. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in Tabel III-12.

De gemeenschapsdotaties omvatten het toegewezen gedeelte van de BTW en PB, de andere federale dotaties, het overgangsmechanisme en de specifieke dotaties (dotatie voor de financiering van het universitair onderwijs van de buitenlandse studenten en de dotatie voor de Nationale Plantentuin). Alhoewel de middelen van de Nationale Loterij strikt genomen geen dotatie zijn, worden ze in de voorliggende Algemene Toelichting toch bij de gemeenschapsdotaties gerapporteerd.

Het toegewezen gedeelte van de BTW bestaat sinds 2015 uit vier componenten:

- (1) de basis BTW-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond;
- (2) een specifiek gedeelte van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen;
- (3) de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld, en;
- (4) een recurrente verhoging met 158,5 miljoen euro ter financiering van enkele overgedragen bevoegdheden.

Het totale toegewezen gedeelte van de BTW volgt de evolutie van de inflatie, de economische groei (aan 91%) en de min 18-jarigen (denataliteit). De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld over de gemeenschappen aan de hand van een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal leerlingen.

Bij BO 2025 wordt het toegewezen gedeelte van de BTW op 12.919.065 duizend euro geraamd (12.905.627 duizend euro als basis en een positieve afrekening van 13.438 duizend euro).

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds 2015 uit drie componenten: de basis PB-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond, het restant van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen en een recurrente inhouding ad 356,3 miljoen euro ter sanering van de openbare financiën. In 2016 werd een bijkomende recurrente inhouding van 356,3 miljoen euro in rekening gebracht. Het totale toegewezen gedeelte van de PB volgt de evolutie en de verdeling van de basis PB-dotatie. Het totale toegewezen gedeelte van de PB volgt met andere woorden de evolutie van de inflatie en het bbp. De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld aan de hand van het aandeel van de gemeenschap in de totale personenbelasting.

Bij BO 2025 wordt het toegewezen gedeelte van de PB op 7.277.451 duizend euro geraamd (7.256.585 duizend euro als basis en een positieve afrekening van 20.866 duizend euro).

De gemeenschappen ontvangen vanaf 2015 eveneens bijkomende toelagen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuisen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)). De raming van de bijkomende dotaties is gebaseerd op de evolutie van de CPI, het bbp, het totaal aantal inwoners, het aantal 0-18 jarigen en het aantal +80 jarigen. De evolutie van die parameters bij de opeenvolgende begrotingsrondes impliceert dat de raming van de middelen ook een afrekening bevat.

Voor de Vlaamse Gemeenschap worden de bijkomende middelen bij BO 2025 op 10.033.091 duizend euro geraamd (10.015.189 duizend euro als basis en een positieve afrekening van 17.902 duizend euro).

De inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur) worden in de Vlaamse begroting als een uitgave begroot, en niet als een minderontvangst. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2019 zelf instaat voor het administratief beheer van de gezinsbijslag, geschiedt er hiervoor geen inhouding meer door de FOD Financiën (artikel 68quinquies van de BFW).

Tot de gemeenschapsdotaties behoort ook het gemeenschapsdeel van het overgangsmechanisme. Het bedrag van het overgangsmechanisme is positief en wordt in 2025 op 137.515 duizend euro geraamd (geen afrekening). Het doel van het overgangsmechanisme was de inwerkingtreding van de herziene BFW budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar. De budgettaire verschillen in het aanvangsjaar werden bijgevolg uitgevlakt via een egalisatiebedrag per gemeenschap. Het egalisatiebedrag wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden (op 152.795 duizend euro). Vanaf 2025 wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

De specifieke dotaties (dotatie voor de financiering van het universitair onderwijs van de buitenlandse studenten en de dotatie voor de Nationale Plantentuin) worden bij BO 2025 op 59.421 duizend euro geraamd (59.225 duizend euro als basis en een positieve afrekening van 196 duizend euro). De basisbedragen die in de BFW zijn voorzien voor de dotatie ter financiering van het universitair onderwijs van de buitenlandse studenten (één basisbedrag per gemeenschap), worden jaarlijks aan de inflatie aangepast. Als gevolg van de overdracht van de Nationale Plantentuin van België wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend. Het in artikel 62ter van de BFW vermelde basisbedrag wordt jaarlijks aan de inflatie en aan de economische groei aangepast. De verdeling van het aangepaste bedrag over beide gemeenschappen gebeurt volgens een sleutel die in overeenstemming is met de taalrol van het effectief personeelsbestand van de Nationale Plantentuin op de dag van de overdracht. Die overdracht vond plaats op 1 januari 2014. De in de middelenbegroting 2025 gehanteerde verdeelsleutel weerspiegelt dus de taalrol op 1 januari 2014.

Tot slot krijgt elke gemeenschap volgens artikel 62bis van de BFW een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. De raming van de Lotto-middelen voor 2025 bedraagt 33,1 miljoen euro. Die raming is gebaseerd op het voorlopig winstverdelingsplan van het dienstjaar 2024.

Tabel III-12: Gemeenschapsdotaties BFW (in duizend euro)⁸

	BA 2024 incl. afrek 2023 geaggregeerd	2024 bij BA 2024 excl. afrek 2023	2024 bij BO 2025 excl. afrek 2023	2024 Afrekening bij BO 2025	BO 2025 incl. afrek 2024 geaggregeerd	BO 2025 incl. afrek 2024 geïntegreerd	BO 2025 - BA 2024
	(a)	(b)	(c)	(d)=(c)-(b)	(e)	(f)	(g)=(e)-(a)
Voorafnames op BTW	12.549.818	12.549.818	12.563.256	13.438	12.905.627	12.919.065	355.809
Voorafnames op federale PB	7.044.461	7.044.461	7.065.327	20.866	7.256.585	7.277.451	212.124
Dotaties overgehevelde bevoegdheden inzake	9.689.868	9.689.868	9.707.770	17.902	10.015.189	10.033.091	325.321
<i>kinderbijslagen</i>	5.006.554	5.006.554	5.016.881	10.327	5.136.208	5.146.535	129.654
<i>kost administratief beheer gezinsbijslag (-)</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>ouderenzorg</i>	3.420.868	3.420.868	3.426.128	5.260	3.577.400	3.582.660	156.532
<i>diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen</i>	665.163	665.163	666.437	1.274	685.646	686.919	20.483
<i>ziekenhuizen (vanaf bj 2016)</i>	488.582	488.582	489.523	941	503.625	504.566	15.043
<i>inhouding voor investeringen ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>justitiehuisen</i>	85.435	85.435	85.513	79	88.271	88.349	2.836
<i>interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)</i>	23.266	23.266	23.288	21	24.039	24.060	772
Overgangsmechanisme	152.795	152.795	152.795	0	137.515	137.515	-15.279
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen							
Specifieke dotaties	57.799	57.799	57.995	196	59.225	59.421	1.426
<i>Buitenlandse studenten</i>	48.131	48.131	48.319	187	49.237	49.424	1.105
<i>Dotatie Nationale Plantentuin</i>	9.668	9.668	9.677	9	9.989	9.997	321

⁸ Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: https://fin.vlaanderen.be/wp-content/uploads/2021/01/20171222_De-financi%C3%A5le-middelenvoorziening-voor-GG-na-6SHV.pdf

	BA 2024 incl. afrek 2023 geaggregeerd	2024 bij BA 2024 excl. afrek 2023	2024 bij BO 2025 excl. afrek 2023	2024 Afrekening bij BO 2025	BO 2025 incl. afrek 2024 geaggregeerd	BO 2025 incl. afrek 2024 geïntegreerd	BO 2025 - BA 2024
	<i>(a)</i>	<i>(b)</i>	<i>(c)</i>	<i>(d)=(c)-(b)</i>	<i>(e)</i>	<i>(f)</i>	<i>(g)=(e)-(a)</i>
Middelen Nationale Loterij	33.112	33.112	33.112	0	33.122	33.122	9
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	29.527.854	29.527.854	29.580.256	52.402	30.407.264	30.459.666	879.410
Afrekening over het jaar t-1	-55.452				52.402		107.855
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	29.472.402	29.527.854	29.580.256	52.402	30.459.667	30.459.667	987.265

Bron: Departement FB

7. Gewestbelastingen

De ontvangsten uit de gewestbelastingen worden in de BO 2025 geraamd op 7.806,1 miljoen euro, 346,3 miljoen euro meer dan bij de BA 2024. Tabel III-14 toont een overzicht van de begrotingsposten en de verschillende bedragen. De getoonde bedragen zijn ESR-ontvangsten.

De raming van het verkooprecht (begrotingsartikel CE0-9CDDADL-OW) bedraagt 2.605,2 miljoen euro. Onder constant beleid nemen de ontvangsten toe met 296,1 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Na twee jaren met een lagere activiteit op de vastgoedmarkt wordt voor 2025 rekening gehouden met een herstel van de vastgoedmarkt. Er wordt uitgegaan van een groei van het aantal transacties met 12% ten opzichte van 2024. Bovenop de raming onder constant beleid wordt rekening gehouden met vier maatregelen voorzien in het regeerakkoord. Allereerst is er de verlaging van het tarief voor de gezinswoning van 3% naar 2% (-190,0 miljoen euro). Daarnaast wordt het tarief voor de beroepskopers opgetrokken van 4% naar 6% (+67,0 miljoen euro). Vervolgens wordt het gunstregime voor ingrijpende energetische renovaties geschrapt (+12,0 miljoen euro). Tot slot wordt ook de fiscale vermindering voor onroerend erfgoed geschrapt (+3,3 miljoen euro).

De ontvangsten uit het recht op hypotheekvestiging (begrotingsartikel CE0-9CDDADL-OW) worden geraamd op 152,2 miljoen euro, 20,9 miljoen euro meer dan voorzien in de BA 2024. Analooq aan de raming van het verkooprecht wordt rekening gehouden met een toename van het aantal transacties (+15%).

De ontvangsten uit de schenkbelasting (begrotingsartikel CE0-9CDDADL-OW) worden geraamd op 544,0 miljoen euro. Onder constant beleid nemen de ontvangsten met 10,6 miljoen euro af ten opzichte van de BA 2024. Voor het aantal transacties wordt uitgegaan van het gemiddelde van de laatste drie jaar. Dat gemiddelde ligt lager dan het aantal transacties in 2024. Bovenop de raming onder constant beleid wordt rekening gehouden met 25,0 miljoen euro extra inkomsten uit roerende schenkingen. De verlenging van de "verdachte periode" van 3 jaar naar 5 jaar zal resulteren in een toename van het aantal geregistreerde roerende schenkingen.

De ontvangsten uit erfbelasting (begrotingsartikel CE0-9CDDADK-OW) worden geraamd op 1.765,5 miljoen euro, 35,8 miljoen euro meer dan bij de BA 2024. Er wordt rekening gehouden met een toename van de gemiddelde ontvangst per nalatenschap die gelijk is aan de evolutie van de inflatie.

De ontvangsten uit de onroerende voorheffing (begrotingsartikel CE0-9CDDADJ-OW) worden geraamd op 354,5 miljoen euro. De raming houdt rekening met de indexatie en groei van het KI met 0,7%.

De ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting (begrotingsartikel CE0-9CDDADG-OW) worden geraamd op 1.190,4 miljoen euro. Er wordt rekening gehouden met een daling van het aantal te verzenden aanslagbiljetten voor niet-elektrische voertuigen met 2%. Daarnaast wordt verondersteld dat de vergroening van het wagenpark van niet elektrische wagens een negatief effect zal hebben op de ontvangsten van 2%. De indexering van de tarieven heeft op de ontvangsten 2025 een positief effect van 2,7%.

De ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling (begrotingsartikel CE0-9CDDADH-OW) worden geraamd op 262,2 miljoen euro, een daling met 3,8 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. De daling is hoofdzakelijk het gevolg van het toenemende aandeel van elektrische voertuigen, die vrijgesteld zijn van de belasting op inverkeerstelling.

De raming voor de kilometerheffing (begrotingsartikel CE0-9CDDADD-OW) bedraagt 711,5 miljoen euro. Onder constant beleid nemen de ontvangsten toe met 26,0 miljoen euro door een veronderstelde toename van het vrachtverkeer (+1,3%), de jaarlijkse indexatie (+2,5%) en de vergroening van het vrachtwagenpark (-0,4%). Bovenop de raming onder constant beleid worden 15,0 miljoen euro extra ontvangsten ingeschreven naar aanleiding van een herziening van de tarieven vanaf 1 juli 2025.

De raming van ontvangsten uit de belasting op spelen en weddenschappen en de belasting op automatische ontspanningstoestellen (begrotingsartikel CE0-9CDDADO-OW) komt uit op 138,5 miljoen euro. Onder constant beleid evolueren de ontvangsten in functie van de inflatie. Daarbovenop worden 43,0 miljoen euro extra ontvangsten ingeschreven naar aanleiding van een geplande herziening van de tarieven.

Tabel III-13: Gewestelijke belastingen bij constant beleid (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	BO - BA	BO - BA (%)
Verkooprecht	2.416.521	2.605.199	188.678	7,8%
Verdeelrecht	80.890	81.987	1.097	1,4%
Recht op hypotheekvestiging	131.350	152.226	20.876	15,9%
Schenkbelasting	529.572	543.973	14.401	2,7%
Erfbelasting	1.729.629	1.765.471	35.842	2,1%
Onroerende voorheffing	338.666	354.451	15.785	4,7%
Verkeersbelasting	1.203.395	1.190.442	-12.953	-1,1%
Belasting op inverkeerstelling	266.055	262.249	-3.806	-1,4%
Kilometerheffing	670.486	711.528	41.042	6,1%
Spelen en weddenschappen	71.528	113.137	41.609	58,2%
Automatische ontspanningstoestellen	21.679	25.396	3.717	17,1%
Openingsbelasting			0	
Totaal	7.459.771	7.806.059	346.288	4,6%

Bron: Vlabe

8. Andere algemene ontvangsten

8.1. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

De raming van de andere ontvangsten (inclusief ontvangsten van de DAB's; zie infra) bij de BO 2025 bedraagt 1.162,1 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2024 houdt die raming een vermindering in van 444,5 miljoen euro.

De evolutie van de andere algemene ontvangsten wordt in belangrijke mate verklaard door de verwachte ontvangsten in het kader van het kas- en schuldbeheer van de Vlaamse Gemeenschap. Die ontvangsten worden op 303,0 miljoen euro geraamd (begrotingsartikel CB0-9CEDABA-OW); dit is een toename met 87,5 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Op dit begrotingsartikel worden voornamelijk intresten en dividenden geraamd, waaronder het Ethias-dividend ten belope van 38,0 miljoen euro. De toename met 87,5 miljoen euro

wordt hoofdzakelijk verklaard door de gestegen rentebetalingen door het VWF en Lantis.

Verder worden de Europese ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (ontvangsten uit RRF) op 136,3 miljoen euro geraamd. Dit komt neer op een vermindering met 381,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024 (begrotingsartikel CB0-9CBDAAF-OW). De RRF-ontvangsten worden geraamd vertrekkende van de benodigde VEK in 2025 per relanceproject, waarna vervolgens per project de RRF-ontvangsten in overeenstemming met het aangepast Plan voor Herstel en Veerkracht worden geraamd met toepassing van de ESR-aanrekeningregels voor EU-subsidies. De geraamde ontvangsten (136,3 miljoen euro) hebben met andere woorden betrekking op de ESR-neutrale verwerking van de uitgaven in begrotingsjaar 2025 van alle relanceprojecten die met RRF-ontvangsten worden gefinancierd. Over de volledige relanceperiode 2021-2026 worden de RRF-ontvangsten op 1,7 miljard euro geraamd.

Bij de BO 2025 worden geen ontvangsten uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR) meer voorzien. Ten opzichte van de BA 2024 komt dit neer op een vermindering met 0,7 miljoen euro (begrotingsartikel CB0-9CBDAAF-OW).

Zowel de raming van de Europese RRF-ontvangsten, als de raming van de BAR-ontvangsten is gebaseerd op de vereffeningskalenders zoals opgenomen in de Vlaamse Veerkrachtrapportering van april 2024 over de finale uitvoeringsgegevens van 2023.

Vervolgens worden bij de BO 2025 ook 79,6 miljoen euro ontvangsten in het kader van REPowerEU geraamd (begrotingsartikel CB0-9CBDAAF-OW). Dit komt neer op een toename met 4,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Het betreft de ESR-neutrale verwerking van 79,6 miljoen euro VEK, eveneens in het kader van REPowerEU (zie hoofdstuk 4, Provisie REPowerEU op begrotingsartikel CB0-1CBD2AN-PR).

De eenmalige ontvangsten bij de BA 2024 van 80,0 miljoen euro uit diverse vastgoedtransacties (60,8 miljoen euro voor de verkoop van het Ferrarisgebouw en 19,2 miljoen euro voor het gebouw Trierstraat) (begrotingsartikel SH0-9SKAAPC-OW) vallen vanaf 2025 weg. De raming bij BO 2025 bedraagt 2,9 miljoen euro en heeft betrekking op een beperkt aantal vastgoedtransacties (in Mechelen en Leuven).

Ook de ontvangsten in het kader van de investeringen in weginfrastructuur (30,9 miljoen euro op begrotingsartikelen MB0-9MAHAZZ-OW en MD0-9MHHARA-OW) zijn eenmalig in 2024 en vallen vanaf 2025 weg.

Omwille van de nakende ontbinding en vereffening van de Vlaamse Participatiemaatschappij wordt in 2025 geen dividend uit de reguliere bedrijfsvoering voorzien. Ten opzichte van de BA 2024 komt dit neer op een vermindering met 10,0 miljoen euro (begrotingsartikel TB0-9TCAAZZ-OW). Aangezien de Vlaamse Participatiemaatschappij tot de Vlaamse consolidatieperimeter behoort, betekent het wegvallen van het dividend tevens een vermindering van de ESR-uitgaven.

In het kader van de uitvoering van het Regeerakkoord 2024-2029 wordt er 4,0 miljoen euro aan extra ontvangsten ingeschreven op het algemene ontvangstenartikel QD0-9QCGAFA-OW. Het gaat over de opbrengsten uit de houtverkoop, die in het verleden ontvangen werden binnen Natuurinvest maar nu ingeschreven worden in de algemene middelenbegroting.

Tot slot worden, ook in het kader van de uitvoering van het Regeerakkoord 2024-2029, de extra ontvangsten uit de sociale inspectie in het kader van de

dienstencheques en de economische migratie op 4,5 miljoen euro geraamd (begrotingsartikel TB0-9TDEAAE-OW).

8.2. Ontvangsten DAB's

Tot slot nemen de ESR-ontvangsten van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB) in vergelijking met de BA 2024 met 19,9 miljoen euro af. Die evolutie wordt hoofdzakelijk verklaard door het Minafonds.

Bij de BO 2025 bedragen de ESR-ontvangsten van de **DAB Minafonds** in totaal 162,3 miljoen euro en dalen met 25,7 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Die daling is grotendeels het gevolg van een technische correctie m.b.t. de ESR-aanrekening van de schadevergoeding die in 2022 betaald werd door 3M:

- Enerzijds wordt de correctie bij de BA 2024 teruggedraaid: -34,7 miljoen euro;
- Anderzijds wordt een correcte ESR-aanrekening voor 2025 ingeschreven: +8,0 miljoen euro.
- De ESR-ontvangsten (QBX-2QCGAOA-OW) in 2025 zijn door die correctie in verhouding met de ESR-uitgaven voor de aanpak van de PFAS-vervuiling in 2025.

De ESR-ontvangsten bij de **DAB Loodswezen** worden bij de BO 2025 geraamd op 106,3 miljoen euro, een stijging met 0,8 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. De stijging wordt verklaard door een toename van de loodsgelden als gevolg van geactualiseerde reizenramingen en de jaarlijkse indexatie van de tarieven.

Tabel III-14: DAB's (in duizend euro)

	BD	BA 2024	BO 2025	BO - BA
Loodswezen	M	105.513	106.310	797
MINA	Q	188.051	162.335	-25.716
Andere DAB's	X	27.568	32.576	5.008
Totaal		321.132	301.221	-19.911

Bron: Departement FB

9. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen worden bestempeld - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, decretaal omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten bij de BO 2025 bedraagt 794,7 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2024 houdt die raming een toename in van 94,2 miljoen euro.

De grootte en de evolutie van de toegewezen ontvangsten in 2025 wordt in belangrijke mate verklaard door de ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds (+34,7 miljoen euro), het Energiefonds (+0,8 miljoen euro) en het Klimaatfonds (+41,8 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds bestaan uit afdrachten, exploitatieoverschotten en verkeersboetes (begrotingsartikel MB0-9MHHTOD-OW). De raming van de verkeersboetes is afgestemd op de raming van de FOD Financiën van 3 oktober 2024. De ESR-ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds worden in 2025 op 86,8 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de BA 2024 betekent dit een toename met 34,7 miljoen euro. De raming van de verkeersboetes wordt met 40,5 miljoen euro naar boven bijgesteld,

terwijl de opdrachten van de keuringscentra ongewijzigd blijven en de exploitatieoverschotten naar beneden worden herzien met 5,8 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van het Energiefonds worden in 2025 op 165,0 miljoen euro geraamd (begrotingsartikel QE0-9QEBTKE-OW). Ten opzichte van de BA 2024 betekent dit een toename met 0,8 miljoen euro. Die ontvangsten worden nog aangevuld met 20,0 miljoen euro klimaatmiddelen. Verder wordt er vanuit de algemene middelen 116,2 miljoen euro voorzien om het tekort van het Vlaams Energiefonds op te vangen (QE0-9QEBTKE-OI).

De ESR-ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds (begrotingsartikel QE0-9QHBTIB-OW), dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, stijgen in 2025 met 41,8 miljoen euro naar 298,0 miljoen euro. De stijging is deels het gevolg van de wijziging van de aanrekeningregels in 2024. De veilingopbrengsten van kalenderjaar 2024 worden aangerekend in 2025. T.o.v. de BA 2024 heeft dit een positieve impact omdat in 2025 met 12 maanden inkomsten kan worden rekening gehouden, terwijl dit er maar 8 zijn bij de BA 2024. Het Vlaamse veilingvolume in 2024 stijgt hierdoor met 1,1 miljoen ton naar 4,3 miljoen ton, wat tot een extra opbrengst van 87 miljoen euro had kunnen leiden indien de hoge veilingprijs van 81 euro/ton van de BA 2024 was gehandhaafd. Door een sterke daling van de veilingprijs vanaf eind 2023 moet er echter voor de BO 2025 rekening worden gehouden met een gemiddelde CO2-prijs van 70 euro/ton, wat een tempering van de inkomsten betekent ter waarde van 45 miljoen euro. Het effect van het hogere veilingvolume enerzijds wordt dus deels tenietgedaan door een daling van de veilingprijs anderzijds.

Tot slot worden in het kader van de uitvoering van het Regeerakkoord 2024-2029 16,7 miljoen euro extra inschrijvingsgelden voorzien voor het Fonds voor het Volwassenenonderwijs (begrotingsartikel FD0-9FFETFB-OW).

10. Rechtspersonen

Tabel III-15 geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel III-15: Rechtspersonen (in duizend euro)

	BD	BA 2024	BO 2025	BO - BA
VIB	E/T	69.593	73.740	4.147
VITO	E/T	99.798	138.953	39.155
PMV Groep	E/T	53.997	56.272	2.275
DBFM Scholen van Morgen	F	131.106	131.084	-22
U&HS	F	1.585.094	1.655.222	70.128
School Invest	F	60.535	49.651	-10.884
Opgroeien Regie	G	315.212	318.220	3.008
VSB	G	371.560	336.961	-34.599
VRT	H	205.084	194.741	-10.343
VDAB	J/T	167.235	179.993	12.758
VVM - De Lijn	M	242.838	243.325	487
BAM / Lantis	M	64.051	62.602	-1.449
Tunnel Liefkenshoek	M	82.537	78.670	-3.867
Vlaamse Waterweg	M	119.494	116.361	-3.133
De Werkvennootschap	M	151.263	263.028	111.765
VEB	Q	714.424	727.127	12.703
VWF	Q	174.246	201.101	26.855
VMSW	Q	252.426	266.728	14.302

	BD	BA 2024	BO 2025	BO - BA
Andere rechtspersonen	X	585.073	565.259	-19.814
Totaal		5.445.566	5.659.038	213.472

Bron: Departement FB

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van het **Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB)** nemen bij de BO 2025 toe met 4,1 miljoen euro tot 73,7 miljoen euro. Dit is het gevolg van een verhoging van de facturatie aan Europese klanten.

De ESR-ontvangsten van de **Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)** worden geraamd op 139,0 miljoen euro bij de BO 2025. Dit is een stijging met 39,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is het gevolg van een verhoging van de inkomsten uit Europese subsidies.

De ESR-ontvangsten van de **PMV groep** stijgen bij BO 2025 met 2,3 miljoen euro tot 56,3 miljoen euro. Die stijging is voornamelijk te wijten aan een stijging van de rente-inkomsten.

De geraamde ESR-ontvangsten van de **DBFM Scholen van Morgen** blijven relatief constant ten opzichte van de BA 2024. Die ontvangsten komen hoofdzakelijk voort uit de beschikbaarheidsvergoedingen die Scholen van Morgen ontvangt van aanvragende scholen. Scholen van Morgen voert via het DBFM-programma nieuwbouw- en renovatieprojecten van schoolgebouwen uit om ze nadien tegen vergoeding ter beschikking te stellen van de aanvragende scholen.

De ESR-ontvangsten van de te consolideren **Universiteiten en Hogescholen (U&HS)** worden bij de BO 2025 geraamd op 1.655,2 miljoen euro, of 70,1 miljoen euro meer dan bij de BA 2024. Het gaat om:

- 309,4 miljoen euro afkomstig van bedrijven voor de ondersteuning van onderzoek en kosten met betrekking tot vorming en bijscholing (toename met 1,2 miljoen euro);
- 481,2 miljoen euro afkomstig van gezinnen (toename met 21,8 miljoen euro);
- 250,7 miljoen euro ontvangen vanuit andere Belgische overheden (lokaal/ gemeenschap/ gewest/ federaal/ sociale zekerheid; toename met 37,5 miljoen euro);
- 228,7 miljoen euro ontvangsten vanuit EU-instellingen (toename met 13,6 miljoen euro);
- 213,7 miljoen euro afkomstig van buitenlandse partners exclusief EU-instellingen (overheden en privépartners; toename met 0,7 miljoen euro)
- 145,5 miljoen euro subsidies afkomstig van overheidsdiensten die ze toekennen in het kader van de algemene bepalingen die van toepassing zijn op zowel privé- als op publieke actoren (toename met 2,7 miljoen euro). Het gaat bijvoorbeeld om verminderingen van werkgeversbijdragen of vrijstelling van bedrijfsvoorheffing.
- De overige ontvangsten komen voor 22,6 miljoen euro voort uit renteopbrengsten (daling met 1,5 miljoen euro) en voor 0,5 miljoen euro uit de verkoop van investeringsgoederen, voornamelijk onroerende goederen (afname met 8,7 miljoen euro).

De geraamde ESR-ontvangsten van **School Invest** bedragen bij BO 2025 49,7 miljoen euro. Dit is een daling van 10,9 miljoen euro t.o.v. BA 2024. Die delta wordt voornamelijk verklaard door een daling van de rente-ontvangsten van 10,4 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van **Opgroeien Regie** stijgen bij de BO 2025 met 3,0 miljoen euro tot 318,2 miljoen euro. Dit bedrag is samengesteld uit:

- minder terugvorderingen van uitgekeerde gezinsbijslag (-5,3 miljoen euro);
- een verhoging van de ouderbijdragen kinderopvang n.a.v. aanpassing regelgeving omtrent kindkorting (+10,0 miljoen euro)
- het wegvallen van de verkoop van het gebouw in de Hallepoortlaan (in Sint-Gillis) aan Het Facilitair Bedrijf (-1,3 miljoen euro) en;
- 47 duizend euro minder lopende ontvangsten.

Bij BO 2025 nemen de ESR-ontvangsten van **het Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)** af met 34,6 miljoen euro. Die afname in de eigen ontvangsten vloeit voornamelijk voort uit:

- De eenmalige technische correctie bij BA 2024 voor de eindejaarspremies en IFIC 2023 van 40 miljoen euro wordt teruggedraaid.
- De beleggingsinkomsten nemen af met 3,3 miljoen euro:
 - o -3,1 miljoen euro uit beleggingen binnen de overheidssector en;
 - o -0,2 miljoen euro uit beleggingen buiten de overheidssector;
- De ontvangsten uit zorgpremies nemen toe met 8,7 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van de **Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT)** worden bij de BO 2025 op 194,7 miljoen euro geraamd. Dit bedrag houdt een daling in van 10,3 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Die daling is het resultaat van de volgende factoren:

- De ontvangsten uit de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten nemen met 6,3 miljoen euro af.
- De ontvangsten uit dividenden nemen met 0,2 miljoen euro af.
- De ontvangsten uit de verkoop van gronden in het kader van het nieuwbouwproject nemen met 3,8 miljoen euro af.

Bij BO 2025 stijgen de ESR-ontvangsten van **de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB)** met 12,8 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024, tot 180,0 miljoen euro.

Onderstaande niet-exhaustieve lijst geeft de voornaamste oorzaken van de toename in eigen ontvangsten weer:

- De opbrengsten uit de samenwerking met RIZIV stijgen met 10,4 miljoen euro.
- De inkomsten uit het nieuwe Europees Sociaal Fonds (ESF)-programma voor actordossiers (IBO en opleidingen) dalen met 9,0 miljoen euro.
- De opbrengst uit de verkoop van gebouwen stijgt met 7,9 miljoen euro.
- De Europese inkomsten uit regiedossiers stijgen met 7,4 miljoen euro.
- De overige opbrengsten (webdiensten, opbrengsten vanuit de clusters) dalen met 1,9 miljoen euro.
- De opbrengsten uit wijk-werken dalen met 1,2 miljoen euro.
- De inkomsten uit opleidingen voor werknemers op verzoek van de werkgever dalen met 503 keuro.
- De ontvangsten uit het samenwerkingsakkoord met Actiris dalen met 0,2 miljoen euro.
- De ontvangsten uit de individuele beroepsopleiding (IBO) blijven stabiel.

De ESR-ontvangsten van **Vlaamse Vervoersmaatschappij (VVM) De Lijn** stijgen bij de BO 2025 met 0,5 miljoen euro tot 243,3 miljoen euro. Dit is het gevolg van een toename van de exploitatie-ontvangsten (+1 miljoen euro) en een daling van de opbrengsten door verkoop van gronden (-0,5 miljoen euro).

De totale ESR-ontvangsten van de **Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM)** dalen bij de BO 2025 met 1,5 miljoen euro tot 62,6 miljoen euro. Dit is het gevolg:

- van een daling van de ontvangsten komende van de concessies Tunnel Liefkenshoek (-1,6 miljoen euro);
- een daling van de overige ontvangsten (-1,9 miljoen euro);
- een stijging van de ontvangsten uit dividenden komende van Tunnel Liefkenshoek (+2,8 miljoen euro).

Bij de BO 2025 nemen de ESR-ontvangsten van **Tunnel Liefkenshoek** af met - 3,9 miljoen euro tot 78,7 miljoen euro. De ontvangsten worden voornamelijk gegenereerd uit de uitbating van de P&R gebouwen en de tolheffing aan de tunnel Liefkenshoek die dalen door renovatiewerken aan de Beverentunnel (-4,7 miljoen euro). Er zijn ook nog extra rente-inkosten van (+0,6 miljoen euro).

De totale ESR-ontvangsten van **de Vlaamse Waterweg (DVW)** dalen bij de BO 2025 met 3,1 miljoen euro tot 116,4 miljoen euro. Dit is voornamelijk het gevolg van de toepassing van het matchingprincipe van EU-subsidies (+0,5 miljoen euro) en een terugdraai van de eenmalige versnelling in de verkoop van gronden in 2024 (-3,6 miljoen euro).

De totale ESR-ontvangsten van **de Werkvennootschap (DWV)** worden geraamd op 263,0 miljoen euro bij de BO 2025, dat is een toename van 111,8 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is voornamelijk het gevolg van:

- een bijstelling van +121,0 miljoen euro voor de overname van door de Werkvennootschap gerealiseerde investeringen, door het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en VVM De Lijn;
- een terugdraai van een kapitaaloverdracht komende van Infrabel (-9,5 miljoen euro);
- een daling van de rente-ontvangsten (-0,6 miljoen euro);
- een stijging van de Europese subsidies (+1,1 miljoen euro) en;
- het wegvallen van de kapitaalsubsidie van het koning Boudewijnfonds (-0,4 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten van het **Vlaams Energiebedrijf (VEB)** zijn het gevolg van de verkopen van energie door het VEB. In BO 2025 stijgen die ontvangsten ten opzichte van BA 2024 met 12,7 miljoen euro tot 727,1 miljoen euro. Die stijging is het gevolg van een stijging van de volumes en prijzen.

De ESR-ontvangsten van het **Vlaams Woningfonds (VWF)** stijgen bij de BO 2025 met 26,9 miljoen euro tot 201,1 miljoen euro. De belangrijkste wijzigingen situeren zich bij:

- de renteontvangsten uit hypothecaire leningen en beleggingen (een toename van 36,5 miljoen euro);
- de overdracht van het overblijvende patrimonium van de huurhulpactiviteit aan de woonmaatschappijen (de verkoopsopbrengsten dalen met 12,5 miljoen euro).

Ten opzichte van de BA 2024 stijgen de ESR-ontvangsten van de **Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)** bij de BO 2025 met 14,3 miljoen euro tot 266,7 miljoen euro. De belangrijkste wijzigingen situeren zich bij de renteontvangsten met een toename van 20,3 miljoen euro en bij het wegvallen van de eenmalige desinvestering van 4,5 miljoen euro die bij BA 2024 werd ingeschreven.

IV. DE UITGAVENBEGROTING

1. Inleiding

Bij de BO 2025 stijgen de geconsolideerde vastleggingskredieten (VAK) met 417,9 miljoen euro en de geconsolideerde vereffeningskredieten (VEK) met 2,2 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024.

Bij BA 2024 ligt het VAK 585,8 miljoen euro hoger dan het VEK. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de 2,2 miljard euro extra VAK die voor de Oosterweelverbinding voorzien wordt. Bij BO 2025 vallen die kredieten weg en ligt het VEK opnieuw hoger dan het VAK. Het verschil bedraagt 1.231,0 miljoen euro. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de VEK-uitgaven die voorzien worden voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht en voor de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding, maar waarvoor de engagementen reeds genomen zijn of voorzien zijn in de BA 2024.

Tabel IV-1: Geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Vastleggingskredieten	64.672.387	65.090.259	417.872
Vereffeningskredieten	64.086.602	66.321.308	2.234.706
VAK - VEK	585.785	-1.231.049	-1.816.834

In dit hoofdstuk over de uitgavenbegroting beschreven hoe de overstap gemaakt wordt van de uitgavenkredieten zoals opgenomen in de administratieve tabel en de begrotingen van de instellingen, naar de geconsolideerde VAK en VEK zoals opgenomen in bovenstaande tabel. Vervolgens wordt ook de index en sensitiviteit voor inflatie toegelicht.

In een volgend deel wordt het overzicht gegeven van de geconsolideerde VAK en VEK per beleidsdomein evenals de evolutie per beleidsdomein.

2. De vastleggings- en vereffeningskredieten

In de uitgavenbegroting is er, net zoals in begrotingen van de DAB's en de rechtspersonen, sprake van VAK en VEK. De VAK zijn de kredieten die aangeven voor welk bedrag de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De VEK zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend.

De VAK zijn relevant om na te gaan welke beleidsaccenten de Vlaamse Regering legt naar aanleiding van een begrotingsronde, maar het zijn de VEK die een onmiddellijke impact hebben op het ESR-vorderingensaldo. Beide benaderingen zijn dus relevant om een goed zicht te krijgen op de budgettaire situatie van de Vlaamse overheid.

Om de overgang van de totale VAK en VEK in de administratieve tabel naar de geconsolideerde cijfers te maken, worden een aantal kredieten niet weerhouden:

- Kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8) en aflossingen van overheidsschuld (ESR-9) worden niet meegenomen. Het zijn financiële verrichtingen die het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap niet beïnvloeden.
- Toelagen aan Vlaamse rechtspersonen worden niet meegenomen om geen dubbeltellingen te hebben. We kijken namelijk naar de effectieve ESR-

uitgaven in de begroting van de Vlaamse rechtspersonen. Naast een toelage heeft een entiteit vaak ook eigen ontvangsten.

- De 100 miljoen euro van de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring wordt uitgefilterd.

Sinds de BO 2023 worden de VAK en VEK van de DAB's mee gerapporteerd in de tabellen van de ministeries (nu hernoemd naar Vlaamse Gemeenschap) en niet meer bij de instellingen (nu hernoemd naar Vlaamse rechtspersonen).

Het volgende onderdeel geeft overzichtelijk weer hoe de overstap wordt gemaakt van gepubliceerde begrotingsinformatie (met VAK en VEK) naar de geconsolideerde ESR-vastleggingskredieten (ESR-VAK) en ESR-vereffeningskredieten (ESR-VEK).

2.1. Vastleggingskredieten

De VAK zijn alle kredieten waarmee de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De VAK van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) stemmen overeen met de VAK die in de administratieve uitgaventabel opgenomen zijn onder de kolom "VAK" en de kredieten in de begrotingen van de DAB's.

De VAK van de Vlaamse Gemeenschap (inclusief DAB's) worden gecorrigeerd voor een aantal types van uitgaven om tot de ESR-VAK te komen, zoals te zien in Tabel IV-2.

Tabel IV-2: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Vastleggingskredieten (+)	65.470.583	67.972.453
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	537.749	454.879
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	4.396.425	4.228.738
Toelagen (-)	27.281.740	28.468.789
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	0	0
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	-139.897	-144.550
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000
Totaal ESR-vastleggingskredieten	33.294.566	34.864.597

Net zoals bij de VAK van de Vlaamse Gemeenschap worden ook bij de VAK van de Vlaamse rechtspersonen een aantal correcties doorgevoerd om tot de ESR-VAK te komen, zoals te zien in Tabel IV-3.

Tabel IV-3: Saldi-berekening - Vastleggingskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Vastleggingskredieten (+)	39.107.437	38.020.882
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	2.449.702	2.660.904
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	3.448.816	3.360.770
Toelagen (-)	1.800.148	1.747.472
Interne verrichtingen (-)	30.950	26.074
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0
Totaal ESR-vastleggingskredieten	31.377.821	30.225.662

Tabel IV-4 geeft een overzicht van de totale ESR-VAK van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen zoals ingeschreven bij BA 2024 en BO 2025.

Bij BO 2025 stijgen de totale ESR-VAK met 417,9 miljoen euro, of met 0,65% vergeleken met BA 2024.

Tabel IV-4: Saldi-berekening – Totaal vastleggingskredieten (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Vlaamse Gemeenschap	33.294.566	34.864.597
Vlaamse rechtspersonen	31.377.821	30.225.662
Totaal	64.672.387	65.090.259

2.2. Vereffeningskredieten

De VEK zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend. Zowel voor de Vlaamse Gemeenschap als voor de Vlaamse rechtspersonen, kunnen de VEK rechtstreeks afgeleid worden uit de begrotingsinformatie die in de parlementaire stukken is opgenomen.

In Tabel IV-5 en Tabel IV-6 staan de correcties die worden doorgevoerd om van de VEK tot de ESR-VEK van respectievelijk de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen te komen.

Tabel IV-5: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten Vlaamse Gemeenschap (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Vereffeningskredieten (+)	63.436.717	65.841.852
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	537.749	454.879
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	4.940.644	4.939.472
Toelagen (-)	23.137.431	24.860.128
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	354.326	334.806
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	-140.197	-144.850
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000
Totaal ESR-vereffeningskredieten	34.506.764	35.297.417

Tabel IV-6: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten Vlaamse rechtspersonen (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Vereffeningskredieten (+)	43.227.145	44.928.073
Aflossingen schuld (ESR-code 9) (-)	2.450.307	2.661.269
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (-)	3.170.252	3.197.693
Toelagen (-)	1.781.486	1.790.367
Interne verrichtingen (DAB's) (-)	6.245.262	6.254.853
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0
Totaal ESR-vereffeningskredieten	29.579.838	31.023.891

Tabel IV-7 geeft een overzicht van de totale ESR-VEK van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen zoals ingeschreven bij BA 2024 en BO 2025.

De totale VEK stijgen bij BO 2025 met 2.234,7 miljoen euro, ofwel 3,49% ten opzichte van BA 2024.

Tabel IV-7: Saldi-berekening – Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)

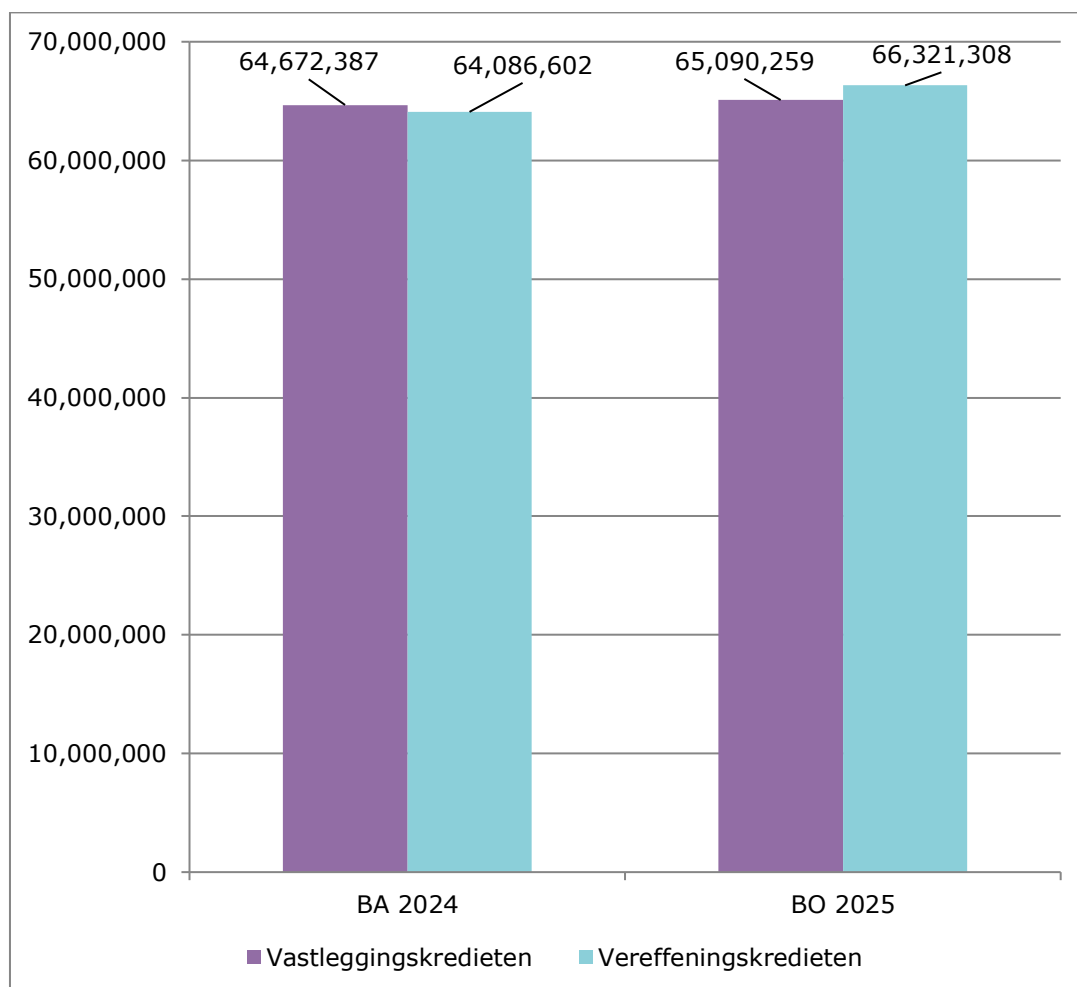
	BA 2024	BO 2025
Vlaamse Gemeenschap	34.506.764	35.297.417

	BA 2024	BO 2025
Vlaamse rechtspersonen	29.579.838	31.023.891
Totaal	64.086.602	66.321.308

2.3. De globale evolutie van de vastleggingskredieten- en vereffeningkredieten

Figuur IV-1 toont aan dat bij de BA 2024 de VAK 585,8 miljoen euro hoger lagen dan de VEK, en dat bij BO 2025 de VAK en 1.231,0 miljoen euro lager liggen dan de VEK.

Figuur IV-1: De globale evolutie van de vastleggings- en vereffeningkredieten (in duizend euro)

3. De vastleggings- en vereffeningkredieten per beleidsdomein

In Tabel IV-8 en Tabel IV-9 wordt de cijfermatige evolutie van de VAK en VEK per beleidsdomein weergegeven.

Tabel IV-8: Vastleggingskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

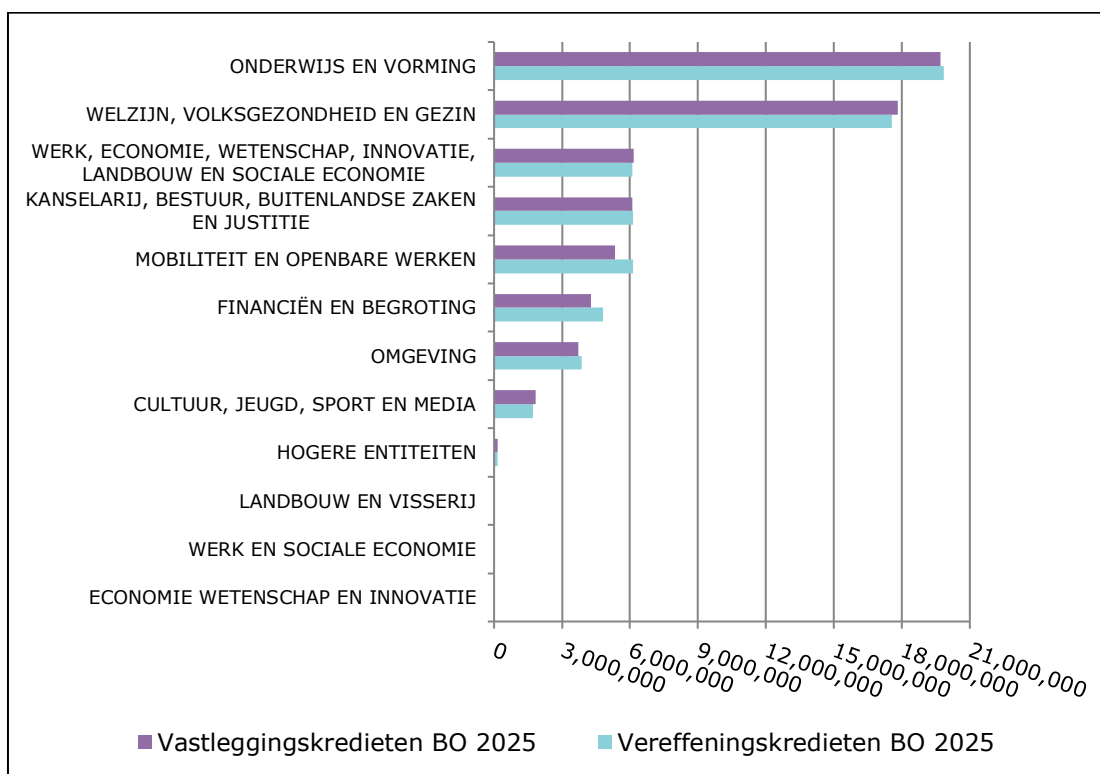
Beleidsdomein	BA 2024	BO 2025
Financiën en Begroting	3.865.873	4.273.907
Economie Wetenschap en Innovatie	2.073.003	0
Onderwijs en Vorming	19.013.909	19.693.580
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	17.014.860	17.810.167

Beleidsdomein	BA 2024	BO 2025
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.656.208	1.820.760
Werk en Sociale Economie	3.950.378	0
Landbouw en Visserij	279.224	0
Mobiliteit en Openbare Werken	7.109.229	5.337.049
Omgeving	3.642.761	3.705.360
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.905.506	6.112.683
Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	0	6.174.359
Hogere Entiteiten	161.436	162.394
Totaal	64.672.387	65.090.259

Tabel IV-9: Vereffeningkredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2024	BO 2025
Financiën en Begroting	5.053.747	4.812.550
Economie Wetenschap en Innovatie	2.049.848	0
Onderwijs en Vorming	18.888.338	19.840.190
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	16.720.627	17.547.461
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.613.832	1.713.498
Werk en Sociale Economie	3.958.249	0
Landbouw en Visserij	235.098	0
Mobiliteit en Openbare Werken	5.800.076	6.141.779
Omgeving	3.617.913	3.861.030
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.987.438	6.130.345
Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	0	6.112.061
Hogere Entiteiten	161.436	162.394
Totaal	64.086.602	66.321.308

Figuur IV-2: Vastleggings- en vereffeningkredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

4. Bespreking per beleidsdomein

4.1. Algemeen

In de bespreking van de uitgavenevolentie per beleidsdomein wordt de nadruk gelegd op relevante wijzigingen van de kredieten. Die wijzigingen geven onder meer aan welke beleidsintenties er genomen zijn.

Tenzij anders aangegeven, wordt met de term "kredieten" verwezen naar zowel VAK en VEK. In de mate dat er een grote afwijking is tussen de evolutie van de VAK en VEK, wordt dit ook weergegeven. Dat verschil kan bijvoorbeeld te maken hebben met een aanpassing van de betaalkalender of een vastlegging die niet jaarlijks gebeurt. De impact van de gewijzigde inflatieprognoses is niet stelselmatig opgenomen in de bespreking van de beleidsdomeinen, maar wordt hierna globaal besproken.

4.1.1. Index en sensitiviteit voor inflatie

Index

Bij de BO 2025 nemen de uitgaven toe met 955,9 miljoen euro VAK en 906,8 miljoen euro VEK ten gevolge van inflatie. Het gaat om 799,1 miljoen euro VAK en 765,6 miljoen euro VEK ten gevolge van de algemene indexatieprincipes: indexatie volgens (verwachte) overschrijdingen van de spilindex (= systeem van de loonprovisie) en indexatie volgens de jaarlijkse (verwachte) evolutie van de gezondheidsindex (GZI) (= systeem buiten de loonprovisie). Daarnaast nemen de uitgaven nog toe met 15,4 miljoen euro VAK-index op de volumes FS3 en bijzondere sociale leningen (BSL) binnen het beleidsveld Wonen en 141,2 miljoen euro VAK en VEK op verschillende uitgavenposten die een specifieke indexberekening kennen.

Bij een overschrijding van de spilindex worden de sociale uitkeringen één maand en de grote meerderheid van de loonkredieten twee maanden na de overschrijding met 2% verhoogd. Voor het opvangen van die impact op de uitgaven worden de nodige kredieten centraal voorzien op de indexprovisie bij het beleidsdomein Financiën en Begroting. De kredieten worden na effectieve overschrijding van de spilindex herverdeeld naar de relevante begrotingsartikels. In het daaropvolgende begrotingsjaar, wanneer het effect op kruissnelheid komt en er voor 12 maanden budget nodig is, worden de uitgaven definitief gealloceerd op de desbetreffende begrotingsartikels.

De GZI wordt gebruikt om de indexering van de werkingskredieten en een beperkt deel van de loonkredieten (dewelke niet het systeem van de spilindex volgen) te bepalen. Die index wordt bij een begrotingsronde toegekend in functie van de op dat moment geraamde evolutie van de GZI.

De index bij de BO 2025 is gebaseerd op de inflatievooruitzichten die op 3 september 2024 werden gepubliceerd door het Federaal Planbureau. Een samenvattend overzicht van die vooruitzichten is hieronder te vinden.

Tabel IV-10: Inflatieparameters

	BO 2025
Verwachte evolutie gezondheidsindex	2,1%
Overschrijding spilindex	Jan/25
Aanpassing sociale uitkeringen	Feb/25
Aanpassing lonen	Mrt/25

De spilindex werd laatst overschreden in april 2024. Die overschrijding wordt bij de BO 2025 op kruissnelheid gebracht. De nodige kredieten om het effect van de 2% verhoging op te vangen worden dus toegewezen aan de betrokken begrotingsartikels. Hiervoor is 589,4 miljoen euro VAK en 585,6 miljoen euro VEK nodig.

De volgende overschrijding van de spilindex wordt verwacht in januari 2025. Hiervoor worden de nodige kredieten voorzien op de indexprovisie bij het Departement Financiën en Begroting. Het gaat om 526,4 miljoen euro VAK en 522,8 miljoen euro VEK, wat een toename is van de indexprovisie met 119,2 miljoen euro VAK en 118,3 miljoen euro VEK ten opzichte van de BA 2024.

De loonkredieten die de spilindex niet volgen nemen bij de BO 2025 toe met 28,5 miljoen euro VAK en 23,4 miljoen euro VEK op basis van de verwachte toename van de GZI.

Daarnaast worden de werkingskredieten bij de BO 2025 voor het eerst in lange tijd opnieuw (gedeeltelijk) geïndexeerd. De Vlaamse Regering besliste in haar regeerakkoord namelijk om de niet-loongebonden kredieten in 2025 voor 50% te indexeren. Bovendien besliste ze om opnieuw een aantal uitzonderingen te voorzien op die gedeeltelijke indexatie, die wel volledig geïndexeerd worden. Bij de BO 2025 is er 62,1 miljoen euro VAK en 38,3 miljoen euro VEK nodig om de niet-loonkredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen gedeeltelijk te indexeren.

Daarnaast wordt er 156,7 miljoen euro VAK en 141,2 miljoen euro VEK voorzien op verschillende uitgavenposten die een specifieke indexberekening kennen. Een deel hiervan zijn niet-loongebonden kredieten die in 2025 opnieuw worden geïndexeerd, een deel hiervan zijn wel loongebonden kredieten die de voorbije jaren ook geïndexeerd werden.

Binnen het beleidsveld Wonen wordt er 15,4 miljoen euro VAK-index voorzien op de volumes FS3 en BSL op basis van de ABEX-index.

De impact van bovenstaande indexatie is niet stelselmatig opgenomen in de bespreking per beleidsdomein, aangezien de impact verspreid zit over veel verschillende begrotingsartikels. Bijlage 5: Overzichten verdeling index per beleidsdomein en begrotingsprogramma toont echter wel de verdeling per beleidsdomein en begrotingsprogramma van de index voor het op kruissnelheid brengen van de overschrijding van de spilindex in april 2024, de indexherziening van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen en van de index voorzien op de indexprovisie. De verdeling van de indexprovisie betreft wel een indicatieve verdeling indien de kredieten zoals berekend bij de BO 2025 zouden worden toegewezen. De indexprovisie zelf is namelijk centraal gebudgetteerd bij het beleidsdomein Financiën en Begroting.

Sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie

Zoals supra beschreven beïnvloedt de inflatie de uitgaven via het moment van overschrijding van de spilindex en via de evolutie van de gezondheidsindex (GZI).

We kunnen daarom ook nagaan wat het effect is van een afwijking van de overschrijding van de spilindex met één of meerdere maanden en een verhoging of verlaging van de GZI met 10 basispunten.

In haar vooruitzichten van 3 september 2024 ging het Planbureau uit van een overschrijding van de spilindex in januari 2025 (niveau 130,67). Onderstaande tabel toont het effect op de uitgavenkredieten 2025 die de spilindex volgen indien de spilindex één maand vroeger of later wordt overschreden.

Tabel IV-11: VEK-effect op 2025 van wijziging overschrijding spilindex 130,67 (in duizend euro)

	Indexprovisie	Delta t.o.v. januari 2025
Overschrijding spilindex (130,67) december 2024	568.557	45.721
Overschrijding spilindex (130,67) januari 2025	522.836	0
Overschrijding spilindex (130,167) februari 2025	477.532	-45.304

Het effect van 1 maand eerder of later is niet altijd gelijk, omdat de lonen bij een overschrijding van de spilindex na oktober pas in het volgende jaar stijgen en omdat sommige maanden zwaarder doorwegen als de desbetreffende maand de referentiemaand is voor de berekening van het vakantiegeld of de eindejaarspremie.

Bij de BO 2025 wordt uitgegaan van een GZI van 2,1%. In onderstaande tabel wordt het effect weergegeven van een hogere of lagere raming van de GZI met 10 basispunten op de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen. Voor de werkingskredieten wordt het effect beperkt tot 50%.

Tabel IV-12: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro)

Loonkredieten	1.115
Werkingskredieten	1.878

4.2. Financiën en Begroting

Open end

De indexprovisie (CB0-1CBD2AB-PR) wordt verhoogd met 119,2 miljoen euro VAK en 118,3 miljoen euro VEK naar 526,4 miljoen euro VAK en 522,8 miljoen euro VEK bij BO 2025.

Overeenkomstig de op 1 oktober 2024 door het Planbureau gepubliceerde maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex vinden de volgende overschrijdingen van de spilindex door de afgevlakte gezondheidsindex normalerwijze plaats in januari 2025 en februari 2026. De sociale uitkeringen worden de maand volgend op de overschrijding en de wedden van het overheidspersoneel twee maanden na de overschrijding met 2% aangepast aan de gestegen levensduurte. Op de indexprovisie 2025 wordt het budgettaire effect van de overschrijdingen van januari 2025 en februari 2026 (impact op vakantiegeld dat ESR-matig aanrekenbaar is in 2025) ingeschreven. Hiervoor is 526,4 miljoen euro VAK en 522,8 miljoen euro VEK benodigd of een positieve bijstelling van 119,2 miljoen euro VAK en 118,3 miljoen euro VEK t.o.v. BA 2024.

Bij BO 2025 worden de woongerelateerde fiscale uitgaven (CB0-1CDD2DB-WT) op 1,1 miljard euro geraamd (aan 99,55% voorschottenpercentage). Ten opzichte van de BA 2024 (aan 99,48% voorschottenpercentage) houdt die raming een daling in van 24,6 miljoen euro. De raming bij BO 2025 is gebaseerd op de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 20 september 2024. De vermindering in 2025 situeert zich – ondanks de toepassing van een hoger voorschottenpercentage (99,55% versus 99,48%) – hoofdzakelijk bij:

- de woonbonus 2005-2014 (-20,8 miljoen euro);
- de intresten (-1,7 miljoen euro) en;
- het langetermijnsparen (-2,2 miljoen euro).

Ook het bouwsparen (-0,3 miljoen euro) en de geïntegreerde woonbonus (-0,7 miljoen euro) worden naar beneden bijgesteld. Voor de woonbonus 2015 wordt de

raming naar boven bijgesteld met 1,3 miljoen euro. De overige componenten van de woongerelateerde fiscale uitgaven (waaronder de fiscale uitgave voor de renovatie van woningen) worden met 0,1 miljoen euro naar beneden bijgesteld.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de dienstencheques en wijk-werken (CB0-1CDD2DC-WT) worden bij de BO 2025 op 145,7 miljoen euro geraamd (aan 99,55% voorschottenpercentage). Ten opzichte van de BA 2024 (aan 99,48% voorschottenpercentage) komt dit neer op een daling met 7,5 miljoen euro. De huidige raming vertrekt van de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 20 september 2024. De daling van de raming voor het aanslagjaar 2025 wordt – ondanks de toepassing van een hoger voorschottenpercentage (99,55% versus 99,48%) – verklaard door het toepassen van een lagere groeivoet op het laatst gekende realisatiecijfer (aanslagjaar 2023) dat ongeveer 12,0 miljoen euro minder bedraagt dan de raming voor aanslagjaar 2023 bij BA 2024.

Vanaf 1 januari 2025 wordt het fiscaal voordeel voor de dienstencheques en wijk-werken afgeschaft. De afschaffing heeft in principe pas impact vanaf aanslagjaar 2026 (begrotingsjaar 2026). De voorliggende raming van de fiscale uitgave houdt echter geen rekening met een mogelijk anticipatie-effect in 2024. In voorkomend geval wordt de fiscale uitgave voor aanslagjaar 2025 (begrotingsjaar 2025) wel geïmpacteerd.

De responsabiliseringsbijdrage (CB0-1CCD2CA-LO) wordt bij de BO 2025 op 565,0 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de BA 2024 betekent dit een toename met 102,3 miljoen euro. De bijdrage ten laste van het begrotingsjaar 2025 is gebaseerd op de raming van de in 2024 te betalen statutaire weddenmassa (9.146,7 miljoen euro). Het bijdragepercentage voor het begrotingsjaar 2025 bedraagt 6,202%. Voor het begrotingsjaar 2024 was dit 5,316%. De raming bij BO 2025 bevat een afrekening over het jaar 2024 van 2,2 miljoen euro in het voordeel van de Vlaamse Gemeenschap.

Bij de BO 2025 stijgen de rentekredieten met 206,9 miljoen euro tot 858,3 miljoen euro. Het krediet bestaat uit volgende onderdelen:

- Voor nieuwe financieringen op lange termijn in 2025 en de resterende maanden van 2024 wordt respectievelijk 143,71 miljoen euro en 102,64 miljoen euro aan toerekenbare rente ingeschreven, in totaal aldus 246,35 miljoen euro. De rente voor nieuwe LT-financieringen in 2025 is bestemd voor de financiering van:
 - o VMSW en VWF binnen de sociale huisvestingssector (51,06 miljoen euro);
 - o het begrotingstekort (44,75 miljoen euro);
 - o de ESR-8 uitgaven (17,75 miljoen euro);
 - o Lantis voor het oosterweelproject (13,76 miljoen euro);
 - o herfinanciering van een bestaande *Euro Medium Term Note (EMTN)*-lening die op eindvervaldag komt (10,02 miljoen euro);
 - o de kaseffecten van niet-ESR-aanrekenbare uitgaven (4,58 miljoen euro);
 - o extra financiering door de dalingen van de interne financieringen (1,03 miljoen euro) en
 - o relance-uitgaven (0,74 miljoen euro)
- Meer details hierover worden voorzien in de inhoudelijke toelichting bij artikel CB0-1CEG2BA-WT in de Beleids- en Begrotingstoelichting (BBT) Financiën en Begroting.
- Voor financieringen op korte termijn via het Belgian Commercial paper (BCP)-programma, KT-leningen en via de zichtrekening wordt er 66 miljoen euro ingeschreven.

- Voor de bestaande LT-leningen wordt 476,90 miljoen euro aan rente ingeschreven. Hiervan is het grootste deel bestemd voor de *EMTN*-leningen (=463,22 miljoen euro).
- Voor de interne financieringen wordt de rente voor 2025 geraamd op 60 miljoen euro.
- Voor de nieuw overgenomen gemeenteleningen op 30 september 2024 wordt volgens een ruwe raming 9 miljoen euro aan toerekenbare rente ingeschreven voor 2025.

De andere financiële kosten stijgen met 0,79 miljoen euro tot 5,64 miljoen euro. De stijging is vooral het gevolg van hogere belastingen (0,5 miljoen euro) en hogere uitgiftefees (0,35 miljoen euro).

Overige bijstellingen

Net als de voorbije jaren dient een provisie (CB0-1CBD2AB-PR) voor het ondervangen van de kost van de endogene groei 2024 bij de ministeries en de agentschappen met rechtspersoonlijkheid ingeschreven te worden a rato van 6,3 miljoen euro VAK en VEK.

In uitvoering van het door de Vlaamse Regering op 15 juli 2022 bijgestuurde klimaatplan Vlaamse overheid wordt de doelstelling voor energiebesparing opgetrokken van 2,5% per jaar naar 3% per jaar. Voor de entiteiten onder het toepassingsgebied worden de energiebudgetten met 3% verminderd en gecompenseerd naar de centrale provisie voor het actieplan Energie-efficiëntie (CB0-1CBX2AC-PR) ter financiering van energiebesparingsmaatregelen en het behalen van de doelstellingen voor de gebouwen en technische infrastructuur wat een stijging van voormelde provisie met 1,3 miljoen euro VAK en VEK betekent.

In uitvoering van het Plan Vlaamse Veerkracht (CB0-1CBD2AH-PR) wordt een vereffening geraamd van 541,9 miljoen euro op de relanceprovisie, wat een daling van 492 miljoen euro inhoudt ten opzichte van de VEK-kredietraming bij BA 2024. In uitvoering van het Vlaamse luik van het REPowerEU-hoofdstuk binnen het aangepast plan voor Herstel en Veerkracht (CB0-1CBD2AN-PR), wordt een vereffening geraamd van 79,6 miljoen euro in 2025. Dit betekent een toename van 4,2 miljoen euro ten opzichte van de VEK-kredietraming voor 2024.

In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof-regeling, worden middelen voorzien ter ondersteuning van het plan. Hiertoe werd in 2022 een bedrag van 326 miljoen euro VAK uitgetrokken. In overeenstemming met de conceptnota PAS (VR 2022 2302 MED.0068/2) en met het uitstaande encours worden in 2025 133,3 miljoen euro VEK voorzien om de verplichtingen te honoreren.

De in 2024 éénmalig ingeschreven 26 miljoen euro ter ondersteuning van de stopzettingsregeling varkens wordt geschrapt vanaf 2025. Daarnaast wordt vanaf 2025 een nieuwe VAK provisie ingeschreven van 200 miljoen euro. Hierop wordt een betaalkalender van 3 jaar toegepast (33/33/33), wat 66,7 miljoen euro VEK impliceert voor het begrotingsjaar 2025.

Het voorstel van de Taskforce voor de provisie noodfonds Oekraïne (CB0-1CBD2AM-PR) vertrekt van een zero-based benadering (P*Q of andere) en komt neer op 125,4 miljoen euro aan VAK en 126,5 miljoen euro aan VEK. Dit betekent een bijstelling van +2 miljoen euro VAK en -13 miljoen euro VEK t.o.v. BA 2024. Er is een negatieve impact door de afbouw van opvangcapaciteit terwijl voor de sectorale maatregelen een status quo of lichte toename verwacht wordt (voornamelijk binnen de maatregelen rond Werk en integratie). Dit valt te verklaren door stabiele instroomcijfers die hoger blijven dan de vastgestelde uitstroom.

Onder constant beleid kan de kost van de jobbonus 2024 (CE0-1CDD2DP-WT) geraamd worden op 248,4 miljoen euro VAK/VEK, dat is 4,8 miljoen euro VAK/VEK meer dan de geraamde kost voor 2024.

Het krediet voor de compensaties aan de lokale besturen bedraagt in 2025 68,1 miljoen euro VAK/VEK. Ten opzichte van de BA 2024 betekent dit een toename met 8,3 miljoen euro VAK/VEK. Sinds 1 januari 2023 (datum stedenbouwkundige vergunning) wordt de vermindering voor energiezuinige woningen alleen nog toegekend voor ingrijpende energetische renovatie en (gedeeltelijke) herbouw. Vanaf 1 januari 2025 worden ook die laatste twee verminderingen afgeschaft. De beperking van de scope zal er voor zorgen dat de uitgaven op termijn gaan dalen. De datum van de aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning of omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen is bepalend voor de toekenning van de vermindering. Gelet op de termijn tussen de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning en de eerste toekenning van de vermindering zal er de komende jaren nog een grote instroom zijn aan woningen die kunnen genieten van de vermindering. Ingevolge die instroom neemt het benodigde krediet met 8,3 miljoen euro toe van 2024 naar 2025.

Op basis van een door aangeleverde raming van Voor de beschikbaarheidsvergoeding Viapass wordt het totale budget 2025 (CE0-1CDX2DD-WT), incl. een marge van 1 miljoen euro voor onvoorziene uitgaven, geraamd op 94,2 miljoen euro VAK/VEK of een bijstelling van -14,5 miljoen euro VAK/VEK ten opzichte van BA 2024. De daling van de uitgaven is te danken aan een lagere kredietbehoefte in vergelijking met 2024 voor de vervangingsinvesteringen van de *On Board Units (OBU)* en het groeiende marktaandeel van de *European Electronic Toll Service (EETS)*-providers.

In 2025 wordt de pendeldotatie (CB0-1CCD2CC-WT) op 27,2 miljoen euro VAK/VEK geraamd. Ten opzichte van de BA 2024 betekent dit een vermeerdering met 12 duizend euro VAK/VEK. De vermeerdering wordt verklaard door het wegvallen van een (negatieve) afrekening die in de raming van de BA 2024 begrepen was. Ten opzichte van de BA 2024 blijven de relatieve pendelstromen van en naar de hoofdstad ongewijzigd op 61,823%.

4.3. Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie

Apparaat Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (DWEWIS)

Het Regeerakkoord voorziet een versterking van de sociale inspectie. Hiervoor wordt 2,3 miljoen euro nieuw beleid voorzien in VAK en VEK op de loonkredieten (TB0-1TAX2ZZ-LO) en 0,3 miljoen euro op de werkingskredieten (TB0-1TAX2ZZ-WT).

Werk

Open end

Sinds 2020 wordt er voor dienstencheques aangerekend op het moment dat er effectief een gesubsidieerde prestatie plaatsvindt. Die aanrekenmethode werd voorgesteld door het Rekenhof. De facturatie door de uitgiftemaatschappij gebeurde echter steeds op basis van de aankopen van dienstencheques, en dus moesten facturen van de periode november 2023 t.e.m. oktober 2024 aangerekend worden in 2024 (WT-artikel). De facturen voor de maanden november en december van een kalenderjaar werden bijgevolg aangerekend als een voorschotfactuur (PA-artikel).

Op 1 juni 2025 start echter een nieuw dienstenchequemodel waarbij alleen nog digitale dienstencheques uitgegeven worden. In het nieuwe model worden de subsidies niet langer gefactureerd op basis van de aankoopdatum, maar op basis van de prestatiedatum van een dienstencheque. Dat betekent dat de facturen van november en december van 2025 niet meer als voorschotfacturen zullen worden beschouwd. Bijgevolg is het PA-artikel vanaf BO 2025 niet meer nodig voor de correcte aanrekening van de facturen. Het PA-artikel wordt wel nog behouden. Er werd namelijk in het nieuwe contract met de uitgiftemaatschappij Pluxee voorzien dat WSE een voorschot betaalt aan Pluxee zodat Pluxee de cheques kan uitbetalen die zijn ingediend door de erkende dienstenchequeondernemingen. Pluxee behoudt dit voorschot tijdens de contractduur en betaalt aan het einde van het contract terug. Het PA-artikel wordt dus behouden om die lening uit te drukken.

De uitgaven voor de dienstencheques op begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-PA dalen bij BO 2025 dan ook met 216,6 miljoen euro VAK/VEK tot 45,0 miljoen euro VAK/VEK.

- een bijstelling in min van 261,6 miljoen euro VAK/VEK: het krediet dat bij BA 2024 werd voorzien voor de voorschotfacturen november 2024-december 2024 wordt volledig geschrapt.
- een bijstelling in plus van 45,0 miljoen euro VAK/VEK voor het uitdrukken van het voorschot aan Pluxee.

De uitgaven voor de dienstencheques op begrotingsartikel TB0-1TDE2RA-WT (uitgaven voor de prestaties januari 2025-december 2025) worden bij BO 2025 bijgesteld naar beneden met 25,5 miljoen euro VAK/VEK omwille van de prognose van de aangekochte dienstencheques in 2025. In het Regeerakkoord werd beslist om de prijs van dienstencheques met 1 euro te verhogen, zonder dat de nominale waarde van de dienstencheque stijgt. Dit geeft een mindere uitgave van 83,7 miljoen VAK/VEK euro voor het begrotingsjaar 2025. De Vlaamse Regering besliste echter ook dat die prijsverhoging zal doorvloeien naar het dienstenchequepersoneel, waardoor de mindere uitgave wordt geneutraliseerd en er geen impact is op de Vlaamse begroting.

De geraamde uitgaven voor de doelgroepverminderingen sociale zekerheid (TB0-1TDE2QA-WT) worden bij BO 2025 bijgesteld naar beneden met 129,9 miljoen euro VAK en VEK t.o.v. BA 2024:

- een daling van 89,3 miljoen euro VAK en VEK onder constant beleid, ingevolge de uitdoof van de doelgroepvermindering voor jongeren en ouderen, die werd beslist bij BO 2024;
- een daling van 40,6 miljoen euro VAK en VEK, dit is een versnelling van de uitdoof van de doelgroepverminderingen voor zittende oudere werknemers (40,3 miljoen euro) en voor gesco's (0,3 miljoen euro) zoals voorzien in het Regeerakkoord (zie ook de verdeling van de besparing op arbeidsmarktsubsidies hieronder).

Op 1 oktober 2023 startte er een nieuwe doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring. De middelen voor die nieuwe doelgroepvermindering worden gecompenseerd vanuit de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden (zie hieronder).

De buffer die bij BO 2019 werd voorzien voor jongere doelgroepwerknemers, is niet meer nodig op begrotingsartikel TB0-1TDE2QA-WT aangezien de maatregel uitdooft. De buffer wordt bijgevolg gecompenseerd naar de competitiviteitsprovisie (zie hieronder).

Overige bijstellingen

Bij BO 2025 wordt het VAK voor de sectorfondsen (TB0-1TDE2SB-WT) bijgesteld naar boven met 5,9 miljoen euro voor de vastlegging van de sectorconvenanten 2025-2026. De rest van het nodige VAK om de sectorconvenanten en -addenda vast te leggen voor een jaar (5,6 miljoen euro) wordt gecompenseerd (zie hieronder).

Er wordt op de provisie van het DWEWIS (luik WSE) 25,3 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld naar de algemene middelen bij BO 2025:

- 14,6 miljoen euro VAK en VEK op de Competitiviteitsprovisie (TB0-1TBE2AN-PR) voor het schrappen van de buffer voor de doelgroepvermindering jongere werknemers. Bij BO 2024 werden de doelgroepverminderingen voor oudere en jongere werknemers afgeschaft. De buffer voor de doelgroepvermindering jongere werknemers, die bij BO 2019 werd voorzien, bleef toen beschikbaar op TB0-1TDE2QA-WT. Aangezien die buffer niet meer nodig is gelet op de afschaffing van de maatregel, wordt die buffer gebruikt voor de financiering van een meerkost en minderontvangst die zich voordoen bij de dienstencheques:
 - o een meerkost aan index door de aanpassing van facturatie door de uitgiftemaatschappij op basis van de aangekochte dienstencheques naar gepresteerde dienstencheques (TB0-1TDE2RA-WT);
 - o een minderontvangst door het wegvallen van de ontvangst op het gebruikersgedeelte van een vervallen dienstencheque (TB0-9TDEARA-OW).
- Er wordt ingevolge het Regeerakkoord 10,7 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld naar beneden op de provisie voor een technische correctie van de onderbenutting:
 - o 4,4 miljoen euro VAK en 3,2 miljoen euro VEK op de Competitiviteitsprovisie (TB0-1TBE2AN-PR);
 - o 6,3 miljoen euro VAK en 7,5 miljoen euro VEK op de Provisie Werkgelegenheid (TB0-1TBE2AL-PR).

Bij BO 2025 wordt er ingevolge het Regeerakkoord 3,0 miljoen euro VAK en VEK nieuw beleid bijgesteld op Focus op Talent (TB0-1TDE2SC-WT) voor de versterking van de acties rond werkbaarheid.

In het Regeerakkoord werd een besparing van 79,1 miljoen euro op arbeidsmarktsubsidies beslist, verspreid over verschillende maatregelen. 41,3 miljoen euro hiervan wordt in het programmadecreet bij BO 2025 uitgevoerd binnen het programma Werk, met een verdeling als volgt:

- 40,6 miljoen euro op de doelgroepverminderingen sociale zekerheid (TB0-1TDEQA-WT)
- 0,1 miljoen euro op de sectorale doelgroepverminderingen (TB0-1TDE2QG-WT)
- 0,6 miljoen euro op de maatregelen gesco (0,4 miljoen euro) en DAC (0,2 miljoen euro) (TB0-1TDE2QH-WT)

Er wordt een oefening opgestart die de verdere besparingsmogelijkheden om aan het bedrag van 79,1 miljoen euro te komen in kaart zal brengen. Het is de bedoeling om in de mate van het mogelijke structurele maatregelen met bewezen impact op o.a. de werkgelegenheid en de productiviteit te ontzien.

Compensaties

Er wordt 14,6 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de doelgroepverminderingen sociale zekerheid (TB0-1TDE2QA-WT) naar de Competitiviteitsprovisie (TB0-1TBE2AN-PR), om de buffer die voor jongere

doelgroepwerknemers werd voorzien te recupereren voor de meerkost bij dienstencheques (zie hierboven).

Er wordt bij BO 2025 4,1 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden (TB0-1TDE2QH-WT) naar de doelgroepverminderingen sociale zekerheid (TB0-1TDE2QA-WT). De aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden werd stopgezet en de middelen werden geheroriënteerd naar een nieuwe doelgroepenvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring sinds 1 oktober 2023. Bij vorige begrotingsrondes werd reeds 18,5 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd (1,5 miljoen euro bij BA 2023 en 17 miljoen euro bij BO 2024). Het resterende budget van de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden wordt nu bij BO 2025 gecompenseerd.

Er wordt 5,6 miljoen euro VAK gecompenseerd naar de sectorfondsen (TB0-1TDE2SB-WT) voor het vastleggen van de sectorconvenanten (zie hierboven):

- 3,5 miljoen euro VAK vanuit de Werkprovisie (TB0-1TBE2AL-PR);
- 2,1 miljoen euro VAK vanuit Focus op Talent (TB0-1TDE2SC-WT).

Compensaties

Er landt via compensatie 4,0 miljoen euro VAK en VEK vanuit de toelage aan VDAB (TB0-1TIE2VY-IS) op de aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden (TB0-1TDE2QH-WT), voor het terugdraaien van de tijdelijke compensatie bij BA 2023 voor het project jobcoaching van VDAB.

Instellingen

Bij BO 2025 dalen de ESR-VAK van de **VDAB** met 11,9 miljoen euro tot 947,3 miljoen euro (inclusief index). Dit wordt verklaard door onderstaande oorzaken:

- De toelage daalt met 27,0 miljoen euro, dit is het gevolg van de volgende bewegingen:
 - o een toename van de toelage met 3,0 miljoen euro binnen recurrent beleid;
 - o een daling van de toelage met 30,0 miljoen euro ingevolge de besparing uit het Regeerakkoord.
- De ESR-VAK saldo-opbouw daalt met 2,3 miljoen euro.
- De uitgaande interne stromen dalen met 0,02 miljoen euro.
- De eigen ontvangsten stijgen met 12,8 miljoen euro.

De ESR-VEK dalen met 11,6 miljoen euro tot 947,7 miljoen euro (inclusief index). Dit wordt verklaard door onderstaande oorzaken:

- De toelage daalt met 17,0 miljoen euro, dit is het gevolg van de volgende bewegingen:
 - o een toename van de toelage met 13,0 miljoen euro binnen recurrent beleid;
 - o een daling van de toelage met 30,0 miljoen euro ingevolge de besparing uit het Regeerakkoord.
- De ESR-VEK saldo-opbouw stijgt met 7,4 miljoen euro.
- De uitgaande interne stromen dalen met 0,02 miljoen euro.
- De eigen ontvangsten stijgen met 12,8 miljoen euro.

Onderstaande niet-exhaustieve lijst geeft de voornaamste oorzaken van de toename in eigen ontvangsten weer:

- De opbrengsten uit de samenwerking met RIZIV stijgen met 10,4 miljoen euro.
- De inkomsten uit het nieuwe ESF-programma voor actordossiers (IBO en opleidingen) dalen met 9,0 miljoen euro.

- De opbrengst uit de verkoop van gebouwen stijgt met 7,9 miljoen euro.
- De Europese inkomsten uit regiedossiers stijgen met 7,4 miljoen euro.
- De overige opbrengsten (webdiensten, opbrengsten vanuit de clusters) dalen met 1,9 miljoen euro.
- De opbrengsten uit wijk-werken dalen met 1,2 miljoen euro.
- De inkomsten uit opleidingen voor werknemers op verzoek van de werkgever dalen met 503 keuro.
- De ontvangsten uit het samenwerkingsakkoord met Actiris dalen met 0,2 miljoen euro.
- De ontvangsten uit IBO blijven stabiel.

Competenties

Overige bijstellingen

In het Regeerakkoord werd een besparing van 79,1 miljoen euro op arbeidsmarktsubsidies beslist, verspreid over verschillende maatregelen. 5,0 miljoen euro hiervan wordt in het programmadecreet bij BO 2025 uitgevoerd m.b.t. het programma Competenties, namelijk op het Vlaams opleidingsverlof (TB0-1TIE2VB-WT).

Er wordt een oefening opgestart die de verdere besparingsmogelijkheden om aan het bedrag van 79,1 miljoen euro te komen in kaart zal brengen. Het is de bedoeling om in de mate van het mogelijke structurele maatregelen met bewezen impact op o.a. de werkgelegenheid en de productiviteit te ontzien.

Sociale Economie

Overige bijstellingen

Er wordt ingevolge het Regeerakkoord 6,0 miljoen euro VAK en VEK nieuw beleid voorzien op TB0-1THC2UA-WT, voor het groeipad collectief maatwerk.

De besparing op sociale economie uit het Regeerakkoord wordt als volgt verdeeld:

- 2,5 miljoen euro op de ondersteuningsmaatregelen sociale economie en duurzaam en sociaal ondernemerschap (TB0-1THC2TA-WT);
- 3,5 miljoen euro efficiëntiewinst op individueel maatwerk door het nog niet op kruissnelheid zijn van de maatregel (TB0-1THC2UF-WT).

Compensaties

Er wordt bij BO 2025 9,8 miljoen euro VAK en 0,8 miljoen euro VEK gecompenseerd vanuit de Ondersteuningsmaatregelen sociale economie en duurzaam en sociaal ondernemerschap (TB0-1THC2TA-WT) naar de provisie 5Sporen bij AgO (SG0-1SKC2TG-PR). Bij BA 2023 werd er tijdelijk 10,0 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit de provisie 5Sporen voor de tijdelijke oproep Lokaal Activeringspact bij WSE. Een eerste deel van dit budget keert nu bij BO 2025 terug.

Economie

Binnen het beleidsveld Economie worden bij BO 2025 via compensatie (vanuit FIO) de noodzakelijke loon- en werkingskredieten (begrotingsartikelen TC0-1TAA2ZZ-LO en TC0-1TAA2ZZ-WT) voorzien voor EEN en EFRO. Vanaf 2025 wordt tevens de opdracht van de corona-inspecteurs beëindigd waardoor het benodigde VAK en VEK met 1,7 miljoen euro kan dalen. In de periode 2021-2024 was er door de Vlaamse Regering tijdelijk VAK en VEK toegekend met het oog op controle en inspectie van de eerder toegekende coronasteun.

Instellingen

De ESR-VAK van **het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO)** bedragen 923,0 miljoen euro bij BO 2025. Ten opzichte van de BA 2024 komt dit neer op een vermindering met 6,4 miljoen euro:

- Naar aanleiding van het Regeerakkoord werd beslist om vanaf 2025 de strategische investeringssteun aan bedrijven met 20,0 miljoen euro af te bouwen.
- Verder neemt de kredietbehoefte voor Indirect Carbon Leakage toe met 11,4 miljoen euro.
- Het krediet voor de ondernemerschapstrajecten (Syntra) wordt met 1,0 miljoen euro opgetrokken (indexatie).
- Voor Schaaklaar en steun aan bedrijven voor onderzoek wordt bovendien respectievelijk 5,3 en 5,6 miljoen euro extra voorzien.
- Het extra VAK voor het digitaal transformatieplan van de Vlaamse mediasector (4,0 miljoen euro) dat bij de BA 2024 via interne herschikking is voorzien, heeft een eenmalig karakter en valt bij BO 2025 opnieuw weg. De middelen keren terug naar de steun aan bedrijven voor onderzoek.

Wetenschap en Innovatie

Overige bijstellingen

Op basis van de vereffeningskalender wordt het VEK voor Energyville (TB0-1TFA2LD-WT) ten opzichte van de BA 2024 opgetrokken met 9,5 miljoen euro tot 14,1 miljoen euro.

De eenmalige investeringsmiddelen 2024 voor het VITO (TB0-1TFA2LX-IS) t.b.v. 16,0 miljoen euro VAK worden teruggedraaid in 2025.

Op basis van de investerings- en vereffeningskalender worden op de investeringstoelage aan het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (TB0-1TEA5GT-IS) de VAK verminderd met 3,5 miljoen euro en de VEK verhoogd met 15,2 miljoen euro.

Op de provisie O&O (TB0-1TBA2AH-PR) wordt het VEK bijgesteld naar boven met 5,2 miljoen euro in het kader van de vereffeningskalender voor de supercomputer (Tier 1).

Compensaties

De 50,0 miljoen euro VAK/VEK aan O&O opstapmiddelen voor innovatie en ontwikkeling worden voorlopig op de O&O provisielij (TB0-1TBA2AH-PR) geplaatst en zullen nadien verder worden toegewezen.

Het budget voor AI, CS en *Flemish Open Science Board (FOSB)* dat voordien op de twee Lissabonlijnen (TB0-1TEA2JA-WT en TB0-1TEA2JY-IS) stond, wordt herverdeeld naar afzonderlijk begrotingsartikels:

- 14 miljoen euro voor AI (TB0-1TEA2JE-IS en TB0-1TEA2JE-WT)
- 9,6 miljoen euro voor CS (TB0-1TEA2JD-IS en TB0-1TEA2JD-WT)
- 4,7 miljoen euro voor FOSB (TB0-1TEA2JC-IS en TB0-1TEA2JC-WT).

Instellingen

Bij het **Agentschap Plantentuin Meise** dalen de VAK met 4,7 miljoen euro. Die daling is voornamelijk toe te wijzen aan het terugdraaien van een eenmalige compensatie voor het masterplan APM van 5,0 miljoen euro richting de provisie O&O.

De VAK van het **Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)** (TB0-1TEA5GT-IS) dalen met 15,6 miljoen euro ten gevolgen van een terugdraai van eenmalige investeringsmiddelen (-20 miljoen euro) en een verhoging van 4,8 miljoen euro zoals voorzien in het convenant. Aan de apparaatskant (TB0-1TEA2GT-IS) stijgt het VAK met 4,3 miljoen euro door een extra opstap van 1,2 miljoen euro conform het convenant, en door een compensatie van 3,1 miljoen euro aan bijkomende middelen in het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen FWO en de Vlaamse Gemeenschap.

De VAK van het **Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB)** dalen met 2 miljoen euro naar aanleiding van het terugdraaien van eenmalige investeringsmiddelen.

De ESR-VAK van **de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)** stijgen met 21,8 miljoen euro, dit is vooral te verklaren door een toename van de eigen ontvangsten (+39,2 miljoen euro) en anderzijds de terugdraai van eenmalige investeringsmiddelen (-16 miljoen euro).

Op de VAK (TB0-1TFA2LA-WT) van **Strategisch onderzoekscentrum Imec** worden enerzijds 2 miljoen euro aan eenmalige investeringskredieten teruggedraaid en anderzijds 7 miljoen euro toegekend (bijkomende recurrente opstap van 5 miljoen en jaarlijkse investeringsmiddelen van 2 miljoen).

Overheidsinstrumentarium

Het vorderingensaldo van de NV Gigarant verbetert met 14 miljoen euro door enerzijds het wegvallen van de ontvangst ingevolgde de uitwinning van een tegengarantie bij de EU (-12,5 miljoen euro) en anderzijds door een daling van de grote waarborguitwinningen uit 2024 (-24,3 miljoen euro).

Landbouw en Visserij

Overige bijstellingen

Naar analogie van 2024 worden bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij 40,0 miljoen PAS-middelen voorzien om Innovatie in de landbouw te ondersteunen. Hiervan stroomt 34,0 miljoen VAK/VEK door naar het VLIF (TG0-1TJG5WW-IS) om uitvoering te geven aan PAS gerelateerde investeringen. De overige 6,0 miljoen VAK/VEK worden ingeschreven op het subsidieartikel TG0-1TJX2WB-WT (toelagen land- en tuinbouw). In 2024 was de opdeling 28,0 miljoen voor VLIF en 12,0 miljoen voor subsidies.

Instellingen

Het ESR-vorderingensaldo van het **Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)** daalt met 5,5 miljoen euro door een toename van de ESR-uitgaven (waaronder PAS investeringen).

De 34,0 miljoen middelen PAS-innovatie in de landbouw 2025 zijn ingeschreven in de VLIF-begroting als ontvangst en VAK (aard 5). Dit jaar wordt 5,5 miljoen vereffend, het resterende deel belandt in het saldo. Het totaal saldo eind 2025 van niet-vereffende PAS-middelen (2024 en 2025 samen) bedraagt 56,5 miljoen euro.

4.4. Onderwijs en Vorming

De bespreking van de budgetwijzigingen en -verschuivingen bij de BO 2025 voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming is opgedeeld in twee luiken: eerst volgt de bespreking van de wijzigingen op de loonkredieten van het onderwijspersoneel, nadien de andere wijzigingen binnen de onderwijsbegroting.

Onderwijs en Vorming – loonkredieten onderwijspersoneel

Binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming vormen de loonkredieten van het onderwijspersoneel de grootste uitgavenpost. Deze subsectie beperkt zich tot de bespreking van die loonkredieten, exclusief het hoger onderwijs dat afzonderlijk wordt besproken. Hierbij is het belangrijk op te merken dat de verschillende onderdelen (open end-bijstellingen, andere bijstellingen en compensaties) samen moeten worden gelezen om de volledige evolutie te kunnen plaatsen.

Om de globale evolutie per post overzichtelijk weer te geven, wordt er gestart met een kort overzicht van de totale wijzigingen bij de BO 2025 ten opzichte van de BA 2024 inclusief index. De cijfers hieronder zijn steeds VAK/VEK.

- De loonkredieten van het basisonderwijs (FC0-1FDE2DA-WT) stijgen met 111,5 miljoen euro;
- De loonkredieten van het secundair onderwijs (FC0-1FDE2DD-WT) nemen toe met 228,8 miljoen euro;
- De specifieke loonbetalingen (FC0-1FDE2DG-WT), voornamelijk bestaande uit de nodige kredieten voor busbegeleiding en vervoerskosten, nemen toe met 0,9 miljoen euro;
- De loonuitgaven voor de leersteuncentra (FC0-1FDE2DI-WT) nemen af met 5,0 miljoen euro;
- De loonkredieten voor het deeltijds kunstonderwijs op het reguliere artikel (FC0-1FFE2CA-WT) nemen toe met 12,4 miljoen euro;
- De loonkredieten voor de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken (FC0-1FGE2GA-WT) nemen toe met 0,9 miljoen euro;
- De loonkredieten van de centra voor leerlingenbegeleiding (FC0-1FGE2GC-WT) stijgen met 4,0 miljoen euro;
- De loonkredieten voor het volwassenenonderwijs op het reguliere artikel (FD0-1FFE2FA-WT) nemen toe met 50,0 miljoen euro;
- De uitgaven op het algemeen wedderecuperatiefonds (FC0-1FDE4DG-WT) nemen af met 61,1 miljoen euro;
- De loonuitgaven op het begrotingsfonds deeltijds kunstonderwijs (FC0-1FFE4CA-WT) nemen toe met 0,3 miljoen euro;
- De loonuitgaven op het begrotingsfonds basiseducatie (FD0-1FFE4FA-WT) blijven constant.

Bovenstaande bijstellingen zijn telkens inclusief index. Er wordt bij de BO 2025 namelijk 215,8 miljoen euro index voorzien, gespreid over bovenstaande artikels, om de lonen telkens met 2% aan te passen ten gevolge van de overschrijding van de spilindex in april 2024. De voornaamste wijzigingen zitten op de loonkredieten van het basis- en secundair onderwijs met een respectievelijke bijstelling van 86,4 en 102,4 miljoen euro.

Open end

De uitgaven op het algemeen wedderecuperatiefonds (FC0-1FDE4DG-WT) nemen zoals eerder aangegeven af met 61,1 miljoen euro, om de eenmalige bijstelling bij BO 2024 om het saldo van het begrotingsfonds te beperken tot ongeveer 100,0

miljoen euro terug te draaien. Dit heeft tot gevolg dat de nodige kredieten op de overige loonkredieten met hetzelfde bedrag kunnen stijgen.

De geraamde loonuitgaven voor het onderwijspersoneel worden in grote mate gedreven door onderliggende parameters (zoals de leerlingenevolutie en de evolutie van de anciënniteit van het personeel) die die uitgaven een open end-karakter geven. Bij de BO 2025 worden de open end-regelingen voor de verschillende niveaus als volgt aangepast:

- een toename met 23,5 miljoen euro bij het basisonderwijs;
- een toename met 113,8 miljoen euro in het secundair onderwijs;
- een afname met 0,6 miljoen euro voor de specifieke loonbetalingen;
- een toename met 6,1 miljoen euro bij de loonkredieten van het deeltijds kunstonderwijs;
- een toename met 0,3 miljoen euro bij de loonkredieten van de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken;
- een toename met 0,1 miljoen euro van de loonkredieten van de centra voor leerlingenbegeleiding;
- een toename met 39,7 miljoen euro van de lonen volwassenenonderwijs.

Overige bijstellingen

Naast bovenstaande open end-bewegingen, zijn er ook volgende specifieke bijstellingen op de loonkredieten:

- 1,6 miljoen euro voor de bij BO 2024 besliste opstap budget zij-instromers voor het basisonderwijs;
- 8,6 miljoen euro voor de bij BO 2024 besliste opstap budget zij-instromers voor het secundair onderwijs;
- minder dan 0,1 miljoen euro voor de bij BO 2024 besliste opstap budget zij-instromers bij de centra voor leerlingenbegeleiding.

Compensaties

Bij de BO 2025 vindt er één significante compensatie plaats met effect op de loonkredieten van het onderwijspersoneel. Er wordt 4,0 miljoen euro gecompenseerd van de provisie van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) (FC0-1FBE2AA-PR) naar de lonen secundair onderwijs voor de meerkost zij-instroom t.o.v. 2023.

Onderwijs en Vorming – andere budgetwijzigingen (excl. loonkredieten)

Naast de wijzigingen op de loonkredieten voor het onderwijspersoneel zijn er nog verschillende andere budgetwijzigingen binnen de onderwijsbegroting. Die worden hieronder besproken.

Open end

De werkingskredieten voor de verschillende onderwijsniveaus (exclusief hoger onderwijs) nemen, exclusief compensaties, toe met 23,1 miljoen euro, waarvan 20,1 miljoen euro index. Exclusief indexatie en compensaties wijzigen de werkingskredieten zoals hieronder opgelijst. De cijfers in onderstaande oplijsting zijn steeds VAK/VEK.

- een afname van de werkingsmiddelen voor het gewoon basisonderwijs met 1,9 miljoen euro omwille van de leerlingenevolutie (FC0-1FDE2DB-WT);
- een afname met 0,2 miljoen euro voor het buitengewoon basisonderwijs (FC0-1FDE2DC-WT);
- een toename met 3,3 miljoen euro van de werkingsmiddelen voor het gewoon secundair onderwijs omwille van de leerlingenevolutie (FC0-1FDE2DE-WT);

- een toename met 0,6 miljoen euro van de werkingsmiddelen buitengewoon secundair onderwijs (FC0-1FDE2DF-WT);
- de werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken wijzigen niet significant (FC0-1FGE2GB-WT);
- een toename met 0,7 miljoen euro van de werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs conform de geldende financieringsregeling (FD0-1FFE2FB-WT en FD0-1FFE4FB-WT). Het gaat enerzijds om een daling met 0,4 miljoen euro op het reguliere begrotingsartikel (FD0-1FFE2FB-WT) en anderzijds een stijging met 1,1 miljoen euro op het begrotingsfonds (FD0-1FFE4FB-WT). Het gaat hier om communicerende vaten. Werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs die niet kunnen worden gefinancierd vanuit het fonds dienen te worden voorzien op het reguliere begrotingsartikel.

De geraamde uitgaven voor de studiefinanciering hoger onderwijs (FD0-1FGE2HA-WT en FD0-1FGE4HA-WT) nemen toe met 9,3 miljoen euro. Uitgesplitst gaat het om een toename van de verwachte uitgaven met 8,4 miljoen euro op het reguliere begrotingsartikel (FD0-1FGE2HA-WT) en een toename met 0,8 miljoen euro op het begrotingsfonds studiefinanciering (FD0-1FGE4HA-WT). Op het reguliere begrotingsartikel zorgt de maatregel uit het Regeerakkoord participatietoelage Hoger onderwijs ervoor dat de uitgavenkredieten worden getemperd met 3,2 miljoen euro.

Overige bijstellingen

In het kader van de uitvoering van het Regeerakkoord en de daarbij voorziene investeringsimpuls worden er bij BO 2025 20 miljoen VAK en 2 miljoen euro VEK voorzien voor investeringen in de Hogere Zeevaartschool op het provisie-artikel FD0-1FBE2AA-PR.

Op de AGODI-provisie (FC0-1FBE2AA-PR) worden verschillende middelen in uitvoering van het Regeerakkoord provisioneel voorzien bij BO 2025, zonder dat ze al worden toegewezen aan specifieke begrotingsartikels. Het betreft de volgende bijstellingen:

- 13,3 miljoen euro voor de versterking van het Nederlands in het kleuteronderwijs;
- 20,0 miljoen euro voor de versterking van het Nederlands in het lager onderwijs;
- 8,1 miljoen euro voor een inductiejaar in het basisonderwijs;
- 8,1 miljoen euro voor een inductiejaar in het secundair onderwijs;
- 23,3 miljoen euro voor de cofinanciering van lokaal sociaal beleid (gezonde voeding);
- 0,5 miljoen euro voor de verlenging van de opgetrokken anciënniteit tot 15 jaar van zij-instromers na 2025 in het basisonderwijs;
- 2,5 miljoen euro voor de verlenging van de opgetrokken anciënniteit tot 15 jaar van zij-instromers na 2025 in het secundair onderwijs.

Daarnaast wordt er op de Digisprong-provisie (FB0-1FBE2AB-PR) bij BO 2025 bijkomend 200,0 miljoen euro voorzien voor een verdere digitalisering van het onderwijs.

Op het ontvangstenartikel (FD0-9FFETFB-OW) waarop de inschrijvingsgelden van de centra voor volwassenenonderwijs en basiseducatie worden ontvangen wordt er conform het Regeerakkoord bij BO 2025 een bijkomende ontvangst ingeschreven van 16,7 miljoen euro door aanpassingen aan de inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs via vrijstellingen, kortingen of prijs.

Op het werkingsartikel (FC0-1FAE2ZZ-WT) wordt er -4,0 miljoen euro VEK bijgesteld voor de vereffeningskalender van het vernieuwde elektronisch personeelsdossier.

Compensaties

Naast de compensatie die reeds werd besproken in het luik van de loonkredieten, worden bij de BO 2025 ook nog onderstaande compensaties (van groter dan 3 miljoen euro) doorgevoerd.

Vanuit de AGODI-provisie (FC0-1FBE2AA-PR) gebeuren er verschillende compensaties:

- Er wordt 6,0 miljoen euro gecompenseerd naar FC0-1FGE2GE-WT voor de capaciteitsuitbreiding in het buitengewoon onderwijs.
- Er wordt 10,0 miljoen euro gecompenseerd naar FC0-1FDE2DE-WT voor de capaciteit in de B-stroom.
- Er wordt respectievelijk 12,5 en 7,5 miljoen euro gecompenseerd naar de werkingskredieten voor het gewoon basisonderwijs (FC0-1FDE2DB-WT) en naar de werkingskredieten voor het gewoon secundair onderwijs (FC0-1FDE2DE-WT) voor het taaloffensief Nederlands.

De werkingstoelage aan het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) neemt toe met 10,2 waarvan het grootste deel compensaties voor de beschikbaarheidsvergoedingen in het kader van de DBFM-programma's en de huursubsidies:

- Er wordt 7,7 miljoen euro gecompenseerd afkomstig van de investeringstoelage (FC0-1FGE5BY-IS) voor de oproepen huursubsidies.
- Er wordt 1,0 miljoen euro gecompenseerd afkomstig van de investeringstoelage van AGION (FC0-1FGE5BY-IS) voor hogere beschikbaarheidsvergoedingen DBFM-programma's in het vrij en officieel gesubsidieerd onderwijs.
- Er wordt 0,7 miljoen euro gecompenseerd van de investeringstoelage van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) (FC0-1FGE5BX-IS), ten gevolge van hogere beschikbaarheidsvergoedingen voor DBFM-projecten in het gemeenschapsonderwijs.
- Er wordt 1,1 miljoen euro gecompenseerd van de investeringstoelage van AGION (FC0-1FGE5BY-IS) voor hogere beschikbaarheidsvergoedingen voor de projectspecifieke DBFM-programma's in het vrij gesubsidieerd onderwijs.
- Er vindt een interne verschuiving plaats van 0,4 miljoen euro naar de investeringstoelage van AGION (FC0-1FGE5BY-IS).

Instellingen

Om de bespreking van de instellingen overzichtelijk te houden zijn de bewegingen op de toelagen niet opgenomen in bovenstaande stukken, maar worden ze mee in deze subsectie besproken.

Op de toelagen aan het hoger onderwijs die vertrekken vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming naar de universiteiten en Hogescholen vinden volgende wijzigingen plaats:

- De toelage voor de basisfinanciering (FD0-1FEE2EA-IS) neemt toe met 4,6 miljoen euro voor de opstap van het groeipad zoals voorzien is in de codex hoger onderwijs.
- De kliks op de verschillende onderwijsdeelbudgetten leiden tot een toename met 37,2 miljoen euro op dezelfde toelage.

- Er wordt 39,1 miljoen euro index voorzien voor de overschrijding van de spilindex in april 2024.
- Er wordt 4,1 miljoen euro index voorzien voor de indexatie van de werking.

De beweging op de toelage voor de te consolideren **Universiteiten en Hogescholen (U&HS)** draagt, samen met de indexatie van de toelage bij de BO 2025, de evolutie van de eigen ontvangsten en van de saldo-evolutie, bij tot een toename van de ESR-VEK van de hoger onderwijsinstellingen met 279,0 miljoen euro. Het gaat voornamelijk om een stijging van de uitgaven aan lonen en sociale lasten met 167,3 miljoen euro en een stijging van de algemene werkingskosten met 78,8 miljoen euro.

De ESR-VAK bij het **Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION)** stijgen met 3,8 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de compensaties en indexbijstellingen op de toelages aan Agion.

De ESR-VEK evolueren in functie van de vastleggingen van 2025 en de jaren voordien. Die stijgen bij de BO 2025 met 43,0 miljoen euro. Dit is voornamelijk het gevolg van een bijstelling van 41,6 miljoen euro in het kader van de benodigde VEK's volgens de vereffeningskalender.

Bij het **Gemeenschapsonderwijs (GO!)** dalen de ESR-aanrekenbare VAK met 34,4 miljoen euro. Dit is het samengesteld effect van onder andere de VAK's op de investeringstoelage (FC0-1FGE5BX-IS) die met 2,5 miljoen euro afnemen, de eigen ontvangsten die dalen met 9,1 miljoen euro en de vastleggingen op eigen ontvangsten uit het verleden die dalen met 24,1 miljoen euro.

De ESR-VEK dalen in totaal met 10,2 miljoen euro, hoofdzakelijk ten gevolge van een daling van de benodigde kredieten voor de vereffeningskalender en een daling van de eigen ontvangsten.

Bij de **DBFM Scholen van Morgen** dalen de ESR-aanrekenbare VAK en VEK met 12,4 miljoen euro ten opzichte van de BO 2024, dit voornamelijk ten gevolge van een daling van de intrestlasten met 10,7 miljoen euro.

De ESR-aanrekenbare VAK en VEK van **School Invest** nemen toe met 12,0 miljoen euro. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een stijging van de rentekosten (4,3 miljoen euro) en dividenden (7,9 miljoen euro). De participatie in scholen van Vlaanderen stijgt met 4,5 miljoen euro.

4.5. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Provisies

Overige bijstellingen

De uitgaven in het preventief gezondheidsbeleid n.a.v. Covid-19 op begrotingsartikel GB0-1GBF2JA-PR dalen met 5,0 miljoen euro waardoor de provisie geen middelen meer heeft.

Welzijn

Overige bijstellingen

De eenmalige bijstellingen die toegekend werden bij BA 2024 op GB0-1GCF2BA-WT worden bij BO 2025 teruggedraaid. Het gaat hier om volgende bewegingen:

- terugdraai van de technische 40,0 miljoen euro VAK en VEK ter correctie van IFIC en de eindejaarspremies 2023;
- terugdraai van de VEK-bijstellingen: een daling van 8,2 miljoen euro.

Daarnaast wordt er opnieuw éénmalig 6,5 miljoen euro VEK toegekend om de lopende subsidiedossiers te kunnen vereffen in 2025.

Op het begrotingsartikel GB0-1GCF2CB-WT (coördinatie van het armoedebestrijdingsbeleid) worden de tijdelijke kredieten toegekend bij BO 2023 van 4,0 miljoen euro VAK en VEK teruggedraaid. Om de lopende subsidies correct te kunnen vereffenen wordt er éénmalig 4,3 miljoen euro VEK bijgesteld.

Ook op het begrotingsartikel GB0-1GCF2FA-WT (Vlaams Intersectoraal Akkoord) wordt een éénmalige bijstelling van 11,7 miljoen euro VEK toegekend om de lopende subsidiedossiers te kunnen vereffenen.

Gezondheids- en Woonzorg

Andere bijstellingen

De uitgaven op begrotingsartikel GB0-1GDF4JA-WT in het kader het preventief gezondheidsbeleid worden bijgesteld met 23 miljoen euro VAK en 2,9 miljoen euro VEK , voornamelijk om maatregelen te financieren in het kader van de PFAS vervuiling.

Op het begrotingsartikel GB0-1GDF2JA-WT wordt er 10,0 miljoen euro VAK en VEK nieuw beleid voorzien voor welzijn en preventie.

Opgroeien

Instellingen

Bij **Opgroeien Regie** stijgen de ESR-VAK met 142,6 miljoen euro. De belangrijkste bewegingen zijn de volgende:

- Indexatie van 122,3 miljoen euro VAK (hierover meer onder punt 4.1.1).
- Een bijstelling van 31,6 miljoen euro VAK in plus door een actualisatie van de open end van het groeipakket (GB0-1GEF2QX-IS). Die stijgt vooral door een verhoging van de sociale toeslagen (+ 14,8 miljoen euro) en de te verwachten regularisaties (+ 10,7 miljoen euro VAK. Daarnaast wordt de kleutertoeslag afgeschaft (met behoud van verworven rechten), de regeling rond afwezigheid voor de selectieve participatietoeslag wordt aangepast en er komt ook een aanpassing van de inkomensgrenzen van schooltoeslag. Dit leidt tot een minderuitgave van 22,0 miljoen euro.
- Bij gezinsbeleid (GB0-1GEF2MX-IS) wordt er +4,2 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld op de kostendrijver weddendrift van de voorzieningen in de jeugdhulp en +9,7 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld van de kostendrijver pleegzorg.
- Verder wordt er door het wegvallen van de ruiters bij het VAPH reeds 23,3 miljoen euro VAK gecompenseerd naar Opgroeien Regie in het kader van de overheveling van de internaten met permanente openstelling vanuit Onderwijs en Vorming.
- Ten slotte wordt er nieuwe beleid voorzien voor jeugdhulp (10,0 miljoen euro VAK) en jeugddelinquentie (5,0 miljoen euro VAK).
- In het kader van de kinderopvang (GB0-1GEF2UX-IS) wordt er zoals reeds afgesproken bij BO 2024 bijkomend 42,4 miljoen euro VEK voorzien. Dit heeft geen invloed op de ESR-VAK aangezien die reeds in 2024 toegekend

werden. Er wordt bij BO 2025 nieuw beleid voorzien voor de versterking van de kinderopvang ten belope van 100,0 miljoen euro. Tenslotte wordt er nog 80,0 miljoen euro voorzien voor de versterking van de buitenschoolse opvang en activiteiten.

- Het Groeipakket wordt uitgekeerd door de Private uitbetalingsactoren enerzijds en het Vlaams Agentschap Uitbetaling Groeipakket (VUTG) anderzijds. Voor laatstgenoemde impliceert dit een bijstelling van 23,9 miljoen euro in plus binnen haar begroting (GN0-BGEFAQX-OI) komende vanuit de begroting van Opgroeien Regie (GB0-1GEF2QY-IS).

Sociale bescherming

Andere bijstellingen

Door de groei van het urencontingent gezinszorg met 0,5% wordt er 4,2 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld op begrotingsartikel GB0-1GHF2TH-WT- (thuis- en gezinszorg). Bijkomend wordt er 12,0 miljoen euro VAK en VEK nieuw beleid voorzien voor gezinszorg.

Open end

De toelage van het Departement Zorg aan het **Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)** (GB0-1GHF2TX-IS) stijgt voor de residentiële ouderenzorg (excl. index) met 48,9 miljoen euro VAK en VEK ten opzicht van BA 2024. Dit is voornamelijk het gevolg van:

- de toename van de bezettingsgraad van de woongelegenheden van 94,54% naar 95%: +12,9 miljoen euro VAK en VEK;
- toename van de gemiddelde zorgzwaarte: +10,0 miljoen euro VAK en VEK;
- aangroei van het aantal woongelegenheden woonzorgcentra en centra voor kortverblijf: +29,9 miljoen euro VAK en VEK;
- aangroei aantal woongelegenheden centra voor dagverzorging: +2,3 miljoen euro VAK en VEK;
- terugdraai van eenmalig verhoogde uitgaven gekoppeld aan het feit dat 2024 een schrikkeljaar is: -7,2 miljoen euro VAK en VEK.

Daarnaast daalt het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (GB0-1GHF2TX-IS) met 8,3 miljoen euro VAK en VEK (exclusief index) ten opzichte van BA 2024 omwille van de daling van het aantal rechthebbenden.

VSB wordt hieronder verder besproken.

Compensaties

Op het begrotingsartikel GB0-1GHF2TG-WT (thuis- en ouderenzorgbeleid) worden voor ouderenzorg onder meer de middelen vastgelegd van eindeloopbaan, beroepstitels en kwalificaties dagverzorgingscentra, de fondsen Sociale Maribel en Syndicale Premie. Vanaf BO 2025 wordt 204,5 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd naar GB0-1GHF2TR-WT opdat alle uitgaven in het kader van sociale akkoorden samen geclusterd staan.

Vanuit het provisieartikel versterking ouderenzorgbeleid (GB0-1GHF2TU-PR) worden alle middelen recurrent gecompenseerd. Hierbij een overzicht van alle bewegingen:

- 13,1 miljoen euro VAK en VEK wordt terug gecompenseerd naar het VSB op het begrotingsartikel GB0-1GHF2TX-IS;

- 4,5 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GDF2KA-WT in het kader van de hervorming palliatieve sector;
- 3,6 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GDF2KA-WT in het kader van het Interfederaal Plan Geïntegreerde Zorg;
- 1,2 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GDF2KA-WT in het kader van de reorganisatie van de Zorgraden;
- 1,1 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GHF2TG-WT ter financiering van de centra voor herstelverblijf;
- 0,6 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GHF2TG-WT ter financiering van het groeipad van de lokale dienstencentra;
- 0,5 miljoen euro VAK en VEK naar GB0-1GHF2TX-IS in het kader van de hervorming palliatieve sector (werking multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging).

Hierdoor zijn er geen middelen meer op het begrotingsartikel en kan dit geschrapt worden.

Instellingen

Bij BO 2025 nemen de ESR-VAK van **het Agentschap Vlaamse Sociale Bescherming** toe met 119,6 miljoen euro. Dat is het resultaat van:

- index: +75,4 miljoen euro;
- bewegingen op de toelage +39,1 miljoen euro;
- een omzetting van de eigen ontvangsten met +5,4 miljoen euro;
- een toename van de ontvangsten uit kredietaflossingen met + duizend euro;
- een verschuiving richting de interne stroom naar de Vlaamse Zorgkas: -0,3 miljoen euro.

Personen met een beperking

Instellingen

Binnen **het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)** stijgen de ESR-VAK met 192,4 miljoen euro (GB0-1GGF2RX-IS). De belangrijkste wijzingen zijn:

- Er wordt 102,4 miljoen euro nieuw beleid in 2025 toegevoegd.
- Om onderbenutting op de persoonsvolgende financiering (PVF) en de persoonlijke assistentiebudgetten (PAB) zo maximaal mogelijk te voorkomen kan het VAPH sinds BO 2023 de structurele onderbenutting (= zuivere onderbesteding op ter beschikking gestelde budgetten) bijkomend toewijzen aan nieuwe cliënten zonder dat dit aanleiding geeft tot bijkomende ESR-impact.
- Ondanks het extra toegekende technisch VAK realiseerde het VAPH nog steeds een significante VEK-onderbenutting binnen de PAB en PVB in 2023. Bij de BA 2024 en BO 2025 werd op basis van de meest actuele bestedingsanalyse, de berekeningswijze verder verfijnd om zo de VEK onderbenutting zo laag mogelijk te houden. Bij de BO 2025 wordt die geactualiseerd wat tot een verhoging van het technisch VAK leidt van 41,8 miljoen euro (dit is inclusief 26,5 miljoen euro aan extra technisch VAK in het kader van het nieuw beleid).
- Vanuit het Departement Onderwijs en Vorming werden vanaf september 2023 de internaten ingekanteld binnen Welzijn. Bij de BO 2025 wordt er in dat kader 23,3 miljoen euro VAK gecompenseerd naar het agentschap Opgroeien (GB0-1GEF2MX-IS) aangezien er een aantal internaten van daaruit worden gesubsidieerd.
- De toekenning van 52,3 miljoen euro aan index. De index wordt besproken onder punt 4.1.1.

- Een eenmalige compensatie van 4,3 miljoen euro in het kader van de ondersteuningstoelage naar Opgroeien Regie bij BA 2024 wordt teruggedraaid.

Zorginfrastructuur

Instellingen

De ESR-VAK van **het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)** stijgen bij de BO 2025 met 90,3 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is het gevolg van:

- Het terugdraaien van de eenmalige correctie BA 2024 en het actualiseren naar uitgavenniveau 2025 binnen het BFM zorgen voor een toename met 76,2 miljoen euro.
- Het budget voor het instandhoudingsforfait stijgt (excl. index) met 11,5 miljoen euro.
- Een verschuiving van de ESR-aanrekenbare uitgavencomponent van de alternatieve financiering naar aflossing schuld: een daling van 5,1 miljoen euro.
- Strategische forfaits: +1 miljoen euro.
- Compensatie vanuit Opgroeien Regie: +2,4 miljoen euro.
- Indexaties: +4,4 miljoen euro.

4.6. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Cultuur

Overige bijstellingen

Er wordt 0,3 miljoen euro VEK voorzien voor de Lottosubsidie en gevangenisbibliotheken op begrotingsartikel HB0-1HBF2AA-WT (na conversie nieuwe begrotingsartikelstructuur: Participatie Cultuur – HB0-1HCF2TF-WT).

Op begrotingsartikel duurzame cultureel- en jeugdinfrastructuur (na conversie nieuwe begrotingsartikelstructuur: HB0-1HBF2BD-WT) wordt er m.b.t. Cultuur 12,0 miljoen euro VAK bijgesteld in min en 5,6 miljoen euro VEK in plus voor de investeringen aan culturele topinfrastructuur. Door een achteruitschuif van de investeringskalender was er bij BO 2024 42,0 miljoen euro VAK voorzien. Dit wordt bij BO 2025 terug herleid naar de recurrente 30,0 miljoen euro VAK, door die bijstelling in min van 12,0 miljoen euro VAK.

Verder wordt er i.k.v. het Regeerakkoord 100,0 miljoen euro VAK nieuw beleid toegevoegd aan cultuurinfrastructuur op het begrotingsartikel HB0-1HBF2BD-WT. De onbenutte middelen kunnen dankzij een begrotingsruiter worden overgedragen naar de volgende jaren van de legislatuur.

Compensaties

Gelet op de nieuwe organisatiestructuur is de begrotingsstructuur van het Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) gewijzigd. Dit zorgt ervoor dat er talrijke compensaties werden doorgevoerd bij BO 2025, om de kredieten op de juiste begrotingsartikelen te voorzien. Dit wordt geduid in de BBT's van CJM. Hieronder worden enkel de inhoudelijke compensaties besproken.

Er wordt 6,6 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd vanuit cultureel erfgoed (HB0-1HCF2CB-WT) voor de versterking van de culturele instellingen. De grootste ontvangers zijn:

- MHKA voor een totaal bedrag van 1,6 miljoen euro VAK en VEK;
- KMSKA voor een totaal bedrag van 1,4 miljoen euro VAK en VEK;
- Literatuur Vlaanderen voor een totaal bedrag van 1,3 miljoen euro VAK en VEK;
- Topstukkenfonds voor een totaal bedrag van 0,5 miljoen euro VAK en VEK.

Jeugd

Binnen het beleidsveld Jeugd worden via interne herschikking de projectsubsidies met 0,3 miljoen euro verhoogd.

Sport

Overige bijstellingen

De eenmalige bijstelling bij BA 2024 van 2,5 miljoen euro VEK op begrotingsartikel HB0-1HFH2NA-PA, om de energieleningen die nog kunnen worden aangevraagd tot eind 2024 te kunnen vereffenen, wordt teruggedraaid.

Instellingen

De ESR-VEK van Sport Vlaanderen stijgen in totaal met 10,9 miljoen euro. Dit is voornamelijk te wijten aan een saldo-intering van 5,8 miljoen euro voor de vereffeningen op de investeringskredieten die nodig zijn in 2025 en aan de indexatie.

Media

Overige bijstellingen

De pensioenlasten van de VRT-statutairen worden bij de BO 2025 op 86,1 miljoen euro geraamd (HB0-1HEI2IA-LO). Ten opzichte van de BA 2024 komt dit neer op een toename met 2,7 miljoen euro. In dit bedrag is het budgettaire effect verrekend van de overschrijding van de spilindex in april 2024. Het krediet bij BO 2025 bevat m.a.w. het effect in 2025 van het op kruissnelheid komen van de overschrijding van de spilindex in 2024. De budgettaire impact van de verwachte overschrijding van de spilindex in januari 2025 is opgenomen in de indexprovisie (zie 4.1.1).

Instellingen

Bij de BO 2025 nemen de ESR-VAK van de **VRT** met 43,7 miljoen euro toe ten opzichte van de BA 2024. De belangrijkste verklaring voor de toename ligt bij het nieuwbouwproject. De raming van het nieuwbouwproject is gebaseerd op het financiële plan van 29 april 2024.

De investeringen in het kader van het nieuwbouwproject nemen bij de BO 2025 met 54,7 miljoen euro VAK/VEK toe tot 143,0 miljoen euro VAK/VEK (exclusief het krediet voorzien op de provisie REPowerEU; zie infra), waaronder:

- Een toename van 30,8 miljoen euro VAK/VEK voor het nieuwe gebouw;
- een toename van 25,0 miljoen euro VAK/VEK voor investeringen in mediafaciliteiten;
- een daling van 1,1 miljoen euro VAK/VEK voor investeringen business as usual.

Hiermee bereiken de investeringsuitgaven in het kader van het nieuwbouwproject in 2025 hun hoogtepunt. De nieuwbouw wordt ten bedrage van 10,2 miljoen euro VAK/VEK gefinancierd door trekkingen op de provisie REPowerEU:

- 1,3 miljoen euro VAK/VEK in 2023;
- 1,9 miljoen euro VAK/VEK in 2024;
- 2,2 miljoen euro VAK/VEK in 2025;
- 4,8 miljoen euro VAK/VEK in 2026.

Verder nemen de uitgaven voor de reguliere werking van VRT af met 11,0 miljoen euro.

De toename van de ESR-VAK is hoofdzakelijk het gevolg van:

- een aanpassing van de toelage (index voor loon en werking (met toepassing van de maatregel waarbij de index op werking voor 50% wordt gelimiteerd), wegvallen van de eenmalige toelage voor de historische inflatiekost, wegvallen van de eenmalige compensatie vanuit FIO voor het Transformatieplan) (-6,2 miljoen euro);
- het lager inschatten van de inkomsten uit de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten (-6,3 miljoen euro);
- de lagere dividenden vanuit VAR (-0,2 miljoen euro);
- de verminderde inkomensoverdrachten van EU-instellingen (-0,1 miljoen euro);
- het lager inschatten van de verkoopopbrengsten van gronden (-3,8 miljoen euro);
- de hogere toegestane intering ter financiering van het nieuwbouwproject (+60,3 miljoen euro).

Naar aanleiding van het Regeerakkoord werd beslist om VRT vanaf 2025 bijkomende financiële ondersteuning te bieden. Die bijkomende ondersteuning wordt voorlopig op een specifieke provisie binnen DCJM begroot, in afwachting van een herverdelingsdossier begin 2025. Het gaat om 20,0 miljoen euro in 2025.

4.7. Mobiliteit en Openbare Werken

In uitvoering van het Regeerakkoord worden voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) bij de BO 2025 opnieuw bijkomende VAK en VEK ingeschreven:

- bijstelling van +130 miljoen euro VAK en +13 miljoen euro VEK op het investeringsartikel van MOW (MB0-1MFH2LB-PR);
- bijstelling van +400 miljoen euro VAK op de investeringstoelage van de Lijn (MB0-1MEH5GY-IS) en +80 miljoen euro VEK op het algemeen investeringsartikel (MB0-1MFH2LB-PR) voor de vergroening van de Vloot.

De VAK van het Verkeersveiligheidsfonds (MB0-1MHH4OD-WT, MD0-1MHH4RG-WT en MB0-1MHH4OX-IS, MB0-1MHH4RY-IS, MB0-1MHH4RX-IS) stijgen bij de BO 2025 met 41,0 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is volledig te wijten aan de geraamde meer ontvangsten uit verkeersboetes in 2025.

In het kader van de realisatie van de Nieuwe Sluis Terneuzen (MB0-1MIH2VB-WT) en het verdrag tussen Vlaanderen en Nederland stijgen de Vlaamse VAK en VEK bij de BO 2025 met 3,1 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024.

Vanwege de afschaffing van DAB VIF worden de investeringsmiddelen voor nieuwe beleidsinitiatieven en investeringsopportuniteiten op de algemene uitgavenbegroting voorzien (MB0-1MFH2LB-PR) sinds de BO 2024. Conform het Regeerakkoord wordt er een meerjarig geïntegreerd investeringsprogramma (GIP) voorgelegd aan het Vlaams Parlement bij de BA 2025. Om die grondige oefening

niet te hypothekeren, worden de eenmalig toegekende middelen van 2024 bij de BO 2025 teruggedraaid. Die middelen zullen immers bij de BA 2025 worden toegewezen in functie van het GIP.

De terugdraai betreft 211,2 miljoen euro VAK en 49,7 miljoen euro VEK, hieronder wordt een lijst van de meest significante compensaties die toekomen op MB0-1MFH2LB-PR opgenomen:

- terugdraai van 8 miljoen euro VAK in het kader van de uitrol van Hoppinpunten via het combimobiliteitsfonds (compensatie vanuit MB0-1MEH2EE-WT);
- terugdraai van 5 miljoen euro VAK en VEK voor een éénmalige subsidie aan het havenbedrijf (compensatie vanuit MB0-1MIH2VA-WT);
- terugdraai van 61,9 miljoen euro VAK en +4,0 miljoen euro VEK vanuit de investeringsmiddelen AWV (compensatie vanuit MD0-1MMH2RA-WT);
- terugdraai van 87 miljoen euro vanuit de investeringsmachtiging van De Werkvennootschap (compensatie vanuit MB0-1MHH5RY-PA).
- in het kader van het lokaal energie- en klimaatplan: REPowerEU (20 miljoen euro VAK en VEK, compensatie vanuit SJ0-1SMC2GA-WT).
- terugdraai van 15 miljoen euro VAK en VEK vanuit de werkingstoelage van VVM De Lijn (compensatie vanuit MB0-1MEH2EY-IS).

Onderstaande compensaties, die eerder werden doorgevoerd, blijven ongewijzigd:

- 120,0 miljoen euro aan investeringsmiddelen voor vergroening bij VVM De Lijn (MB0-1MEH5GY-IS)
- 2,6 miljoen euro bij het Departement MOW (MB0-1MFH2KB-WT)
- 1 miljoen euro bij AWV (MD0-1MHH2RA-WT)
- 3 miljoen euro bij DVW (MB0-1MIH5VY-IS) voor studiekosten PPS
- 1,3 miljoen euro voor masterplan toegankelijkheid haltes (MD0-1MHH2RA-WT)
- financiering van de hoppincentrale bij VVM De Lijn (MB0-1MEH2GY-IS) ten bedrage van 8,5 miljoen euro
- beschikbaarheidsvergoedingen ten bedrage van 1,8 miljoen euro (MB0-1MEH2GY-IS)
- onderhoudskredieten bij AWV ten bedrage van 20 miljoen euro (MB0-1MHH2RA-WT).

Gelijkaardig aan het algemene investeringsartikel bij MOW, heeft het AWV ook een artikel op de uitgavenbegroting waarop de investeringsmiddelen worden verzameld en herverdeeld (MD0-1MHH2RA-WT). Hieronder worden eerst de meest significante compensaties weergegeven:

- terugdraai van 61,9 miljoen euro VAK en 4,01 miljoen euro VEK naar de investeringsmiddelen van MOW (compensatie naar MB0-1MFH2LB-WT);
- terugdraai van 9,0 miljoen euro VAK en VEK ter compensatie van stijgende energiekosten bij BA 2024 (compensatie van MD0-1MHH2QA-WT)
- compensatie van de middelen voor kilometerheffing naar een nieuw artikel voor structureel onderhoud (134 miljoen euro VAK en 80,4 miljoen euro VEK naar MD0-1MHH2RF-WT).
- compensatie van 73,0 miljoen euro VAK en 43,8 miljoen euro VEK naar het nieuw artikel voor structureel onderhoud (compensatie naar MD0-1MHH2RF-WT).

Dit zijn de meest significante bijstellingen op MD0-1MHH2RA-WT:

- terugdraaien van eenmalige kredieten toegekend bij BO 2024 voor het sigmaplan (-4 miljoen euro VAK en -2 miljoen euro VEK).
- een ESR-neutrale bijstelling van +3,5 miljoen euro VAK en VEK in functie van het boekhoudschema met de VLM.
- terugdraaien van de meerontvangst uit wegeninspectie: -3,8 miljoen euro VAK en VEK);

- een daling van de recuperatie van de Europese subsidie Connecting Europe Facility (CEF) militaire mobiliteit t.b.v. 15,0 miljoen euro VAK en 9,0 miljoen euro VEK;
- terugdraaien van het eenmalig investeringskrediet zoals toegekend bij BO 2024 (-50 miljoen euro VAK en -5 miljoen euro VEK).

Instellingen

De ESR-VAK van **de LOM Vlaanderen** dalen met 16,1 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. De investeringsnoden om de aanwezige infrastructuur op lange termijn in overeenstemming te brengen met de Europese veiligheidsnormen zijn voornamelijk vastgelegd in 2024 met als gevolg dat de VAK in 2025 significant zijn gedaald. In 2025 dalen de VAK gefinancierd vanuit marktconforme financiering met 12 miljoen euro. Er wordt een aanwending van 0,7 miljoen euro voorzien komende van de VAK-ruiter op de provisie luchthavens (MB0-1MDH2DB-WT), dat is een daling van -5 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. DE ESR-VEK dalen met 14,1 miljoen euro, dit is voornamelijk te wijten aan een daling van de ESR-uitgaven gefinancierd met marktconforme financiering met 16,7 miljoen euro. De ESR-uitgaven gefinancierd met de investeringstoelage stijgen daarentegen met 3 miljoen euro.

De ESR-VAK van **de DAB Loodswezen** stijgen met 1,7 miljoen euro. Het betreft de recuperatie van de toegenomen toelages (0,9 miljoen euro) en eigen ESR-ontvangsten (+0,8 miljoen euro) voor loon- (index, sectoraal akkoord, nieuwe beloodsingscontract...) en werkingsuitgaven (indexatie reis- en maaltijdvergoedingen, brandstofkosten,...).

De ESR-VAK van de **DAB Vloot** dalen met 40,9 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is grotendeels het gevolg van het wegvallen van de eenmalige vastlegging voor de nieuwe loodsboot (-41,8 miljoen euro). De ESR-VEK stijgen met 5,5 miljoen euro, dit is voornamelijk te wijten aan een intoring op het saldo van 4,6 miljoen euro ter vereffening van de prestaties voor de bouw van de nieuwe loodsboot. De overige stijging van de ESR-VEK valt te verklaren door een recuperatie van de toegenomen ESR-uitgaven voor loon- (index, sectoraal akkoord) en werkingsuitgaven.

De ESR-VAK van **de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel** nemen in 2025 af met 2.227,7 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Dit is het gevolg van:

- De VAK voor prijsherzieningen bij de hoofdwerken Oosterweel (die buiten de begrotingsnormering worden gehouden) dalen met 2.194 miljoen euro.
- De VAK voor o.a. de voorbereidende werken, Categorie IV-uitgaven en de projectverzekering (die binnen de begrotingsnormering worden gehouden) met dalen met 23,3 miljoen euro.
- De loon- en werkingsuitgaven dalen met 0,5 miljoen euro.
- De VAK voor niet-Oosterweel gerelateerde taken met stijgen met 9,7 miljoen euro.
- Ten slotte dalen de andere uitgaven (bv. rente en belastingen) licht met 1,6 miljoen euro.

De ESR-VEK van de BAM nemen bij de BO 2025 significant toe met 201,9 miljoen euro. Dit zijn de belangrijkste wijzigingen:

- De hoofdwerken stijgen met 135,5 miljoen euro (buiten norm).
- De voorbereidende werken nemen toe met 72,1 miljoen euro (zie supra).
- De werkingskosten dalen met 0,5 miljoen euro (zie supra).
- De flankerende maatregelen dalen met 13,2 miljoen euro.

- De niet-Oosterweel gerelateerde projecten stijgen met 9,6 miljoen euro.
- Ten slotte dalen de andere uitgaven (bv. rente en belastingen) licht met 1,6 miljoen euro

De ESR-VAK van **De Werkvennootschap (DWV)** dalen bij de BO 2025 met 97,7 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. De belangrijkste evoluties hier zijn:

- De aanwending van de kredieten op de begrotingsruiter ten belope van daalt met 1,8 miljoen euro.
- Er wordt t.b.v.87 miljoen euro teruggedraaid naar MB0-1MFH2LB-WT (zie supra).
- De ontvangsten uit Europese subsidies stijgen ten belope van 1,1 miljoen euro, dat wordt via het matching principe vertaald worden naar meer VAK.
- Een verschuiving binnen het verkeersveiligheidsfonds waardoor de VAK toenemen met 5 miljoen euro.
- De middelen voor de mijlpaalvergoeding van Infrabel vallen weg: -9,5 miljoen euro.

De ESR-VEK van DWV dalen in navolging van de VAK met 41,3 miljoen euro. Het significante verschil tussen de daling van de VAK en VEK is te verklaren door de teruggaai van de compensatie van 85 miljoen euro VAK naar het algemeen investeringsartikel van MOW. Het resterend verschil wordt verklaard door een daling van de intering op het saldo (-39,4 miljoen euro) en een update van de vereffeningskalender die enkel impact heeft op de ESR-VEK.

De ESR-VAK **van De Vlaamse Waterweg (DVW)** dalen bij de BO 2025 met 53,7 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Een groot gedeelte hiervan valt te verklaren door het wegvallen van de eenmalige recuperatie van prefinanciering van de EU-subsidies (-16,0 miljoen euro). Naast een veelvoud aan compensaties zijn dit de andere significante bijstellingen:

- een bijstelling van de index met +4,5 miljoen euro op de werkings- en investeringstoelage (zie bespreking onder 4.1.1);
- een bijstelling ter uitvoering van het sectoraal akkoord 2020-2022 (+1,3 miljoen, MB0-1MIH2WV-IS);
- een bijstelling van -1,2 miljoen euro VAK en VEK in het kader van uitgaven voor sluiswachters bij DVW (MB0-1MIH2TY-IS);
- een bijstelling van +29,8 miljoen euro voor de overname van, door de Werkvennootschap, gerealiseerde investeringen (MB0-1MIH5VY-IS);
- een daling van de EU-cofinanciering conform het matchingprincipe (-2,2 miljoen euro);
- een stijging van de opname uit de Overkappingsruiter voor studies en voorbereidend werk voor het leefbaarheidsproject Scheldebrug (+5,4 miljoen euro, MB0-1MIH5VW-IS);
- het teruggaaien van de onbelaste saldo intering van BA 2024 (-11,8 miljoen euro);
- het wegvallen van de kredieten ter uitvoering van het Sigma-plan (-46 miljoen euro, MB0-1MIH5VY-IS);
- teruggaai van de tijdelijke kredieten voor onderhoudswerken (-17 miljoen euro, MB0-1MIH2TY-IS).

De ESR-VEK van DVW stijgen met 13,9 miljoen euro in tegenstelling tot de ESR-VAK door een significante bijstelling van de betaalkalender van +50,1 miljoen euro.

De ESR-VAK van **VVM De Lijn** stijgen bij de BO 2025 met 368,5 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024. Die significante stijging is te verklaren door de bijkomende VAK ter uitvoering van het Regeerakkoord. VVM De Lijn ontvangt 400,0 miljoen euro VAK voor de investeringen in de vergroening van de vloot (MB0-1MEH5GY-IS). Naast algemene index (+14,3 miljoen euro, MB0-1MEH5GY-IS, MB0-1MEH2GY-IS zie bespreking onder 4.1.1) zijn de belangrijkste bewegingen:

- een stijging van de index in het kader van het leerlingenvervoer (+1,3 miljoen euro), Vervoer op Maat (+0,8 miljoen euro) en de exploitanten (+3,8 miljoen euro);
- een netto-daling van 3,4 miljoen euro voor de overname van door de Werkvennootschap gerealiseerde investeringen (MB0-1MEH5EY-IS);
- terugdraai van de financiering van operationele tekorten in 2024 (-25,0 miljoen euro, MB0-1MEH2EY-IS);
- de daling van de ESR-uitgaven door efficiëntiewinsten in uitvoering van de hefbomen uit het ODC (-18,8 miljoen euro);
- een bijstelling van -4,2 miljoen euro ter financiering van de geraamde elektriciteitskosten voor 2025;
- de daling van de opname uit de provisie SWT (-1,1 miljoen euro).

De ESR-VEK van VVM De Lijn dalen met 33,7 miljoen euro in navolging van de VAK, exclusief de bijstelling van +400 miljoen euro VAK ter uitvoering van het Regeerakkoord voor de vergroening van de Vloot.

4.8. Omgeving

Omgeving en natuur

Overige bijstellingen

Het VEK op begrotingsartikel QBX-3QCG2DA-WT van de **DAB Minafonds** stijgt bij de BO 2025 met 14,4 miljoen euro t.o.v. de BA 2024. Dit is in hoofdzaak te wijten aan de wijziging van de berekeningswijze van de rioleringsubsidies sinds de BA 2024. Tot vorig jaar werden de rioleringsubsidies kasmatig aangerekend, terwijl de aanrekening op basis van de voortgang van de werken dient te gebeuren.

De betoelaging vanuit het Minafonds (QB0-1QCE2OX-IS) aan de drinkwatermaatschappijen in het kader van hun saneringsverplichtingen bedraagt bij de BO 2025 in totaal 90,0 miljoen euro VAK en 98,6 miljoen euro VEK (QBX-3QCE2DC-WT). Dit is een afname met 69,1 miljoen euro VAK en 69,7 miljoen euro VEK ten opzichte van de BA 2024. Die daling is in hoofdzaak het gevolg van twee elementen:

- enerzijds wordt die betoelaging in uitvoering van het Regeerakkoord met 112,9 miljoen euro VAK en VEK verminderd in het kader van de hervorming van de waterfactuur;
- anderzijds leiden de extra operationele kosten bij de NV Aquafin in het kader van het halen van de Kaderrichtlijn Water tot een verhoging van de toelage met 43,7 miljoen euro VAK en 43,2 miljoen euro VEK.

Het VEK op begrotingsartikel QBX-3QCG2OC-WT stijgt met 8,9 miljoen euro ten gevolge van de vereffeningskalender voor de projecten 'Natuur in je school'.

Bij BO 2023 werd extra 100 miljoen euro VAK uitgetrokken voor het beheer van de droogte- en wateroverlast in het kader van het Blue Deal-plan (QBX-3QCE2OA-WT). In uitvoering van de afspraken werd bij BO 2024 het budget verhoogd tot 105 miljoen euro VAK. Bij de BO 2025 worden de eenmalige budgetten van 2024 teruggedraaid (-100 miljoen euro VAK) en wordt er in uitvoering van het Regeerakkoord extra 14 miljoen VAK en 4,2 miljoen euro VEK voorzien voor investeringen in waterbeheersing.

In uitvoering van het Regeerakkoord wordt bij BO 2025 6,8 miljoen euro VAK en VEK bespaard op de subsidie voor leegstaande bedrijfsruimten (QBZ-3QCG2NL-WT) bij de **DAB BRV-Fonds**. Er wordt voor de uitbetaling van planschade in uitvoering van het instrumentendecreet een budget voorzien van 50 miljoen euro.

Dit is 50 miljoen euro minder dan het budget van 100 miljoen euro voorzien in 2024.

Energie en Klimaat

Overige bijstellingen

De ESR-ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds (QE0-9QHETIB-OW), dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, stijgen met 42,0 miljoen euro naar 298,0 miljoen euro.

Die stijging is deels het gevolg van de wijziging van de aanrekeningregels in BA 2024. De veilingopbrengsten van kalenderjaar 2024 worden aangerekend in 2025. T.o.v. BA 2024 heeft dit een positieve impact omdat in 2025 met twaalf maanden inkomsten kan worden rekening gehouden, terwijl dit er maar acht zijn bij BA 2024. Het Vlaamse veilingvolume in 2024 stijgt hierdoor met 1,1 miljoen ton naar 4,3 miljoen ton, wat tot een extra opbrengst van 87 miljoen euro had kunnen leiden als de hoge veilingprijs van 81 euro/ton van BA 2024 was gehandhaafd. Door een sterke daling van de veilingprijs vanaf eind 2023 moet er voor BO2025 echter rekening worden gehouden met een gemiddelde CO₂-prijs van 70 euro/ton, wat een tempering van de inkomsten betekent ter waarde van 45 miljoen euro. Het effect van het hogere veilingvolume enerzijds wordt dus deels tenietgedaan door een daling van de veilingprijs anderzijds.

De voorziene uitgaven aan **klimaatmiddelen** zijn:

- 225,1 miljoen euro VAK/VEK voor de uitgaven voor Indirect Carbon Leakage (ICL, begroot op QE0-1QHE2IY-IS), dat wordt uitbetaald door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) en het jaar erop wordt vergoed vanuit het Vlaams Klimaatfonds;
- 23,0 miljoen VAK/VEK voor het beleid voor de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS) (QE0-1QHE2IB-PR);
- 50,0 miljoen VEK voor de uitbetaling van planschade in het kader van het instrumentendecreet via het Bouwshiftfonds (QE0-1QHB2IH-IS);
- 20,0 miljoen VAK/VEK voor de bijdrage in de werkingskosten van de energiehuizen voor de energielening en het renteloos renovatiekrediet (QE0-1QHB2IK-IS).

De ESR-aanrekenbare ontvangsten van het **Energiefonds** (QE0-9QEBTKE-OW) worden geraamd op 165,0 miljoen euro. Dit is een toename met 0,8 miljoen euro in vergelijking met BA 2024. Die ontvangsten worden nog aangevuld met eerder vermelde 20,0 miljoen euro klimaatmiddelen (QE0-9QEETKE-OI) en de algemene begrotingsmiddelen ter financiering van het tekort in het energiefonds, 111,9 miljoen euro (QE0-9QEBTKE-OI).

De belangrijkste uitgavenramingen binnen het **Energiefonds** zijn:

- 45,8 miljoen euro ter beperking van de energiefactuur van de gezinnen (compensatie netbeheerders in het kader van de Mijn VerbouwPremie en de premies van Fluvius voor EPC-label, sturing elektrische warmte, sociale energie-efficiëntieprojecten, dakisolatie voor doe-het-zelvers) en bedrijven (compensatie netbeheerders voor premie na audit) (voornamelijk QE0-1QEB4KG-WT, deels QE0-1QEB4KE-WT);
- 111,8 miljoen voor de toekenning van de retroactieve investeringspremie (QE0-1QEB4KE-WT).
- 27,8 miljoen euro voor rentesubsidies van het renteloos renovatiekrediet en energielening+ en beheerskosten (QE0-1QEB4KE-WT);
- 15 miljoen euro voor projecten groene warmte (QE0-1QEB4KE-WT);
- 33,3 miljoen euro rentekosten voor de leningsmachtiging voor de Mijn VerbouwLeningen;

- 15 miljoen euro versterking ondersteuning energiehuisen (QE0-1QEB4KE-WT).
- andere uitgaven: o.a. IT-kosten en een versterking van het begeleidingstraject noodkoopleningen door de OCMW's.

Naast het Energiefonds worden ook **andere kredieten** ingezet voor het energiebeleid.

- Voor de toekenning van de retroactieve investeringspremie (RAI) in 2025 worden de middelen uit het Energiefonds aangevuld met 189,8 miljoen euro VAK/VEK (QE0-1QEB2KA-WT) uit de reguliere kredieten. Het totaalbudget voor RAI komt zo uit op 301,7 miljoen euro.
- 19,0 miljoen euro uitbouw financiering energiehuisen uit de reguliere kredieten (QE0-1QEB2KB-WT);
- 4,0 miljoen euro VAK/VEK voor de verlenging van de premie voor sloop en heropbouw (QE0-1QEB2KB-WT);
- 102,7 miljoen euro VAK/VEK om de bestaande regelgeving van de MijnVerbouwPremies verder te kunnen zetten (QE0-1QEB2KN-WT);
- 25,5 miljoen euro uit de RePower-EU provisie bij het Departement FB voor MijnVerbouwPremies en warmtepompen (CB0-1CBD2AN-PR);
- 257 miljoen euro VAK/VEK bijkomende leningsmachtiging voor de MijnVerbouwLening (QE0-1QEBB2KB-PA).

Voorts wordt er vanuit de algemene middelen 134,3 miljoen euro voorzien om het tekort van het Vlaams Klimaat- en Energiefonds op te vangen. Die middelen worden voorzien op artikel QE0-1QEB2KE-IS voor het Energiefonds (111,9 miljoen euro) en artikel QE0-1QHB2IB-IS voor het Klimaatfonds (22,4 miljoen euro).

Wonen

Het leningvolume voor sociale huurwoningen (FS3, VMSW, begrotingsartikel QF0-1QDB5QK-IS) bedraagt in uitvoering van het Regeerakkoord 1 miljard euro en kan worden aangevuld met 1 miljard euro overdracht uit 2024.

Het leningvolume voor bijzondere sociale leningen (BSL, VWF, begrotingsartikel QF0-1QDB5PJ-IS) wordt bepaald op 1,7 miljard euro jaarlijks vanaf 2025 teneinde de huidige kredietvraag van Vlamingen met beperkte eigen middelen blijvend te kunnen honoreren.

Voor de Mijn Verbouwpremie (QF0-1QDB2RA-WT) dalen de premiepercentages vanaf 1 januari 2025, maar anderzijds wordt er een stijging van het aantal aanvragen verwacht waardoor het krediet per saldo met 5,6 miljoen euro daalt ten opzichte van 2024.

Op basis van historische gegevens en omwille van de maatregelen die de voorbije legislatuur zijn genomen om de take-up te verhogen, worden bij de huursubsidie en huurpremie (QF0-1QDB2PA-WT) hogere instroom- dan uitstroomcijfers verwacht. Hierdoor wordt geraamd dat de uitgaven in 2025 zullen stijgen met 7,2 miljoen euro t.o.v. begrotingsjaar 2024.

Bij het **Vlaams Woningfonds (VWF)** stijgen de ESR-VAK en ESR-VEK met 46,3 miljoen euro bij BO 2025: de rente-uitgaven op de bankleningen dalen met 6,8 miljoen euro terwijl de rente-uitgaven op de uitgegeven obligatieleningen waarop de Vlaamse overheid intekent met 57 miljoen euro stijgen.

Bij de **Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)** nemen de FS3-tussenkomsten toe met 27,8 miljoen euro als gevolg van het toegenomen leningsvolume bij de sociale huisvestingsmaatschappijen. De rente-uitgaven op de bancaire leningen dalen daarnaast met 6,6 miljoen euro, gelet op de renteloze

financiering die de VMSW via het Vlaamse Gewest kan bekomen. Het krediet voor budgethuren wordt met 3,5 miljoen euro verhoogd naar 6 miljoen euro.

Dierenwelzijn

Overige bijstellingen

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is een VAK-begrotingsruiter van toepassing voor de financiering van het uitdoofbeleid voor pelsdierhouderijen en foie grasproducenten. Hierdoor kon 10,0 miljoen euro VAK dat in 2018 voorzien werd, overgedragen worden naar de volgende jaren en stapsgewijs vastgelegd en vereffend worden in functie van de voortgang van de ingediende dossiers. Er wordt ingeschat dat dit in 2025 nog slechts voor 0,2 miljoen euro uitbetaald zal worden. Daardoor kan het VEK op begrotingsartikel QB0-1QFD2MA-WT ten opzicht van BA 2024 met 1,5 miljoen euro verminderd worden.

Onroerend erfgoed

Overige bijstellingen

Er wordt 30,0 miljoen euro VAK en 15,0 miljoen euro VEK nieuw beleid voorzien op begrotingsartikel QG0-1QGD2BF-WT voor de restauratie en herwaardering van Thermae Palace.

Er wordt -5,4 miljoen euro VEK bijgesteld op begrotingsartikel QG0-1QGD2CB-PA, gelet op het vereffeningsritme van het aantal toegekende erfgoedleningen.

Compensaties

Er wordt een nieuw artikel (QG0-1QGD2BE-WT) aangemaakt voor de subsidie aan Herita in het kader van het decreet over Vlaamse erfgoednetwerken.

Er wordt in totaal 6,3 miljoen euro VAK en 4,8 miljoen VEK gecompenseerd vanuit verschillende begrotingsartikels van het Agentschap Onroerend Erfgoed naar het nieuw aangemaakte begrotingsartikel. De twee voornaamste compensaties zijn de volgende:

- 4,2 miljoen euro VAK en VEK voor de werking en loonkost vanuit begrotingsartikel QG0-1QGD2BC-WT, waar die subsidie tot en met 2024 werd aangerekend;
- 2,0 miljoen euro VAK en 0,5 miljoen euro VEK vanuit begrotingsartikel QG0-1QGD2CB-WT voor onderzoek, restauratie en herwaardering van de beschermde erfgoedsites in de portefeuille van Herita.

4.9. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Overige bijstellingen

Vanaf BO 2025 worden er geen kredieten meer voorzien op het provisie-artikel (SA0-1SBA2AA-PR) voor het Europees Voorzitterschap 2024. Dit geeft een neerwaarde bijstelling van 7,1 miljoen euro VAK en 14,7 miljoen euro VEK ten opzichte van de BA 2024.

Voor de organisatie van Flanders Technologie and Innovation (SA0-1SEA2BG-WT) wordt er 12,0 miljoen euro VAK en 5,0 miljoen euro VEK voorzien bij de BO 2025.

Er wordt ter uitvoering van het Regeerakkoord vanaf BO 2025 jaarlijks een bedrag van 1,5 miljoen euro VAK/VEK voorzien binnen de begroting van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (SA0-1SEA2BA-WT) voor initiatieven in het kader van maatschappelijke bijdrage van de Vlaamse Regering.

Er wordt ingevolge het Regeerakkoord 2,0 miljoen euro bespaard op ontwikkelingssamenwerking vanaf BO 2025. Die besparing komt voorlopig tot uiting op de kredieten voor samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling (SA0-1SOA2LA-WT).

Binnenlands bestuur en Stedenbeleid

Open end

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) voorziet bij BO 2025 een stijging van de responsabiliseringsbijdrage (SJ0-1SMC2GC-WT) met 52,0 miljoen euro VAK en VEK op basis van de meest recente ramingen van de Federale Pensioendienst. Dit betekent een verhoging van de kredieten van 295,3 miljoen euro naar 347,3 miljoen euro.

Overige bijstellingen

Voor de overige algemene financieringsmiddelen voor lokale en provinciale besturen (SJ0-1SMC2GC-WT) stijgen de kredieten met 129,9 miljoen euro VAK en VEK in vergelijking met BA 2024. Dit is het gevolg van:

- stijgingen met 111,2 miljoen euro voor de hoofddotatie van het gemeentefonds en met 6,5 miljoen euro voor de aanvullende toelage voor centrumsteden (decretaal vastgelegde groeivoet van 3,5%);
- een stijging met 4,3 miljoen euro van de dotatie voor open ruimte (decretaal vastgelegde groeivoet van 3,5%);
- bijkomende crisisondersteuning van 24,9 miljoen euro voor lokale besturen ter compensatie van de stijgende energiekost;
- een daling met 2,3 miljoen euro voor de compensatie van de verminderde Fluvius-dividenden;
- een terugdraai van 8,5 miljoen euro tijdelijke kredieten voor de versterking OCMW's met oog op advies/hulp energiecrisis;
- een gedeeltelijke terugdraai met 6,2 miljoen euro van de tijdelijke subsidies die sinds 2018 aan de provincies Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen toegekend werden in het kader van de overdracht van de persoonsgebonden bevoegdheden en instellingen van de provincies naar het lokale en Vlaamse bestuursniveau.

Ook de kredieten voor de subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (SJ0-1SMC2HA-WT) stijgen met 0,7 miljoen euro VAK en VEK volgens het decretaal vastgelegde groeipad van 3,5% en met 0,125 miljoen euro VAK en VEK voor crisisondersteuning ter compensatie van de stijgende energiekost.

Met betrekking tot het beleid inzake de lokale en de provinciale besturen (SJ0-1SMC2GA-WT) wordt 5,0 miljoen euro VAK en VEK voor wijkcontracten i.f.v. renovatie teruggedraaid bij BO 2025. In uitvoering van het Regeerakkoord dalen de middelen voor de lokale besturen in kader van het Lokaal Energie- en Klimaat Pact (LEKP) met 10,0 miljoen euro VAK en VEK. Er wordt bijkomend 2,0 miljoen euro VEK voorzien voor de aanrekening van LEKP subsidies die in 2024 werden vastgelegd. Het budget voor de zomerscholen wordt gehalveerd hetgeen een afname met 2,5 miljoen VAK en VEK betekent.

Het budget dat voorzien was bij BO 2024 voor de organisatie verkiezingen (SJ0-1SMC2GB-WT) wordt bij BO 2025 nagenoeg volledig teruggedraaid, wat resulteert in een vermindering van VAK en VEK met 8,2 miljoen euro. De besparing bij BO 2024 op investeringen bij lokale besturen in het kader van stadsvernieuwingsprojecten (SJ0-1SMC2HB-WT) wordt teruggedraaid waardoor het VAK toeneemt met 9 miljoen euro in 2025.

In het kader van de Bouwshift (SJ0-1SMX2GY-IS) worden de kredieten bij BO 2025 bijgesteld met -45,5 miljoen euro VAK en +15,8 miljoen euro VEK zodat de middelen voor herverdeling naar de Vlaamse landmaatschappij 47,5 miljoen euro VAK en VEK bedragen. De middelen worden aangewend in het kader van planschadedossiers om het bijkomend ruimtebeslag te reduceren naar 3 ha/dag tegen 2025 en 0 ha/dag tegen 2040.

Compensaties

De bijkomende 20,0 miljoen euro voor versterking van het LEKP die bij BO 2024 werden gecompenseerd vanuit MOW worden teruggedraaid bij BO 2025.

Gelijke kansen, Integratie en Inburgering

Overige bijstellingen

In het kader van het turbo-plan inburgering & activering worden de middelen verder opgetrokken met 12,5 miljoen euro VAK en VEK (SJ0-1SFC2DA-WT) waardoor bij BO 2025 het totaal 25,0 miljoen euro bedraagt. Dit plan beoogt om inburgeraars snel aan het werk te krijgen en hen te steunen om door te groeien tot het gewenste ambitieniveau.

De tijdelijke toegekende middelen voor Plan Samenleven (SJ0-1SFC2DA-WT) worden bij BO 2025 teruggedraaid en verminderd met 7,0 miljoen euro. Daarnaast is beslist om het recurrente budget voor het Plan Samenleven te verminderen met 9,5 miljoen euro waardoor bij BO 2025 het totaal 5,0 miljoen euro bedraagt (SJ0-1SFC2CA-WT en SJ0-1SFC2DA-WT).

Interne dienstverlening Vlaamse overheid

Overige bijstellingen

Het Agentschap Overheidspersoneel voorziet een opstap van 6,5 miljoen euro voor de veralgemeende contractuele tewerkstelling in het kader van het 5-sporenbeleid (SG0-1SKC2TG-PR). Meer bepaald gaat het om een terugdraai van een intertemporele verschuiving naar lokale besturen in het kader van crisisondersteuning ter compensatie van de stijgende energiekost.

Compensaties

Bij BO 2025 worden de middelen van het sectoraal akkoord 2020-2022 (SG0-1SKC2TG-PR) gecompenseerd naar loonkredieten van de entiteiten, wat een recurrente verlaging van de provisie met 31.2 miljoen euro betekent.

Instellingen

De werkingsmiddelen van de **DAB Overheidspersoneel** dalen met 1,0 miljoen euro bij BO 2025 ingevolge een vermindering met 1,4 miljoen euro van het overgedragen overschot vorige boekjaren en een stijging van de ontvangsten met 0,4 miljoen euro uit de Cluster Vlimpers.

Facilitair management

Overige bijstellingen

Bij de BO 2025 neemt het gesplitste krediet voor bouwprojecten van Het Facilitair Bedrijf (SH0-1SKA2PA-WT) af met in totaal 2,9 miljoen euro VAK en 11,3 miljoen euro VEK ingevolge de volgende bijstellingen:

- renovatie justitiehuis Gent: -2,2 miljoen euro VEK, dit betreft de terugdraai van het eenmalige VEK voor de vereffening van het openstaand encours;
- Belpaire gebouw: -2,7 miljoen euro VAK en -11 miljoen euro VEK;
- VAC Mechelen: -1,2 miljoen euro VAK, +0,6 miljoen euro VEK;
- VAC Antwerpen: +1 miljoen euro VAK, +0,4 miljoen euro VEK;
- overige bijstellingen: +0,8 miljoen euro VEK.

In begrotingsjaar 2025 wordt verspreid over de twee begrotingsartikelen voor bouwprojecten SH0-1SKA2PA-WT (gesplitst krediet) en SH0-1SKA4PA-WT (variabel krediet op het fonds onroerende goederen) in totaal 13,1 miljoen euro VAK en 31,7 miljoen euro VEK voorzien voor diverse bouwprojecten.

Wat betreft het krediet voor vastgoedbeheer (SH0-1SKA2PB-WT) wordt bij de BO 2025 een totale neerwaartse bijstelling van -13,9 miljoen euro VAK/VEK opgetekend. Het benodigd krediet voor vastgoedbeheer wordt door middel van een zero-based benadering geraamd. Onderliggend aan de bijstelling op dit krediet worden de volgende significante bewegingen waargenomen:

- einde inhuring Ellipsgebouw te Brussel: -16,7 miljoen euro VAK/VEK
- einde inhuring Zenithgebouw te Brussel: -3,6 miljoen euro VAK/VEK
- einde inhuring Arenberg te Brussel: -2,4 miljoen euro VAK/VEK
- huur Stationsstraat te Mechelen: +2,1 miljoen euro VAK/VEK
- verbrekingsvergoeding en huurschade gebouw Keizerslaan te Brussel: +2,3 miljoen euro VAK/VEK
- inhuring Belpairegebouw te Brussel: +3 miljoen euro VAK/VEK
- Bijstelling huurkrediet ingevolge de inkantelingen in begrotingsjaar 2024: +7,1 miljoen euro VAK/VEK

De eenmalige kredieten ten bedrage van 6,5 miljoen euro VAK/VEK voor de verwerving van vastgoed (SH0-1SKA2PC-WT) in 2024 worden teruggedraaid bij BO 2025. Anderzijds wordt er eenmalig 3,7 miljoen euro bijgesteld voor de aankoop van VMM-gebouwen te Aalst waarvan het beheer al in 2024 inkantelde, maar waarvan de eigendomsoverdracht nog niet in 2024 kon plaatsvinden.

Er wordt 2,0 miljoen euro VAK/VEK teruggedraaid dat in 2024 eenmalig is toegekend voor technisch onderhoud n.a.v. de verhuisbeweging naar het Belpairegebouw. Daarnaast wordt er voor het opvangen van budgettaire tekorten inzake technisch onderhoud, verhuizingen, uitbating gebouwen en voor de vervanging van het facilitair management informatiesysteem (eerste schijf van die investering valt in 2025) in totaal 3,0 miljoen euro VAK/VEK bijgesteld op de kredieten van Het Facilitair Bedrijf voor de uitbating van gebouwen, het onderhoud van gebouwen en logistiek (SH0-1SKA2QA-WT).

Het Fonds Onroerende Goederen kent bij BO 2025 een aantal substantiële bijstellingen:

- De geplande uitgaven aan bouwprojecten op begrotingsartikel SH0-1SKA4PA-WT nemen af met 4,7 miljoen euro VAK en 4,2 miljoen euro VEK.
- De geplande uitgaven inzake de uitbating van gebouwen, het onderhoud van gebouwen en logistiek op begrotingsartikel SH0-1SKA4QA-WT dalen met 2,1 miljoen euro VEK.

Er wordt in totaal 11,8 miljoen euro VEK ingeteerd op het saldo van het Fonds Onroerende Goederen. Het resterende saldo van dit fonds wordt bij BO 2025 afgebouwd tot 30,0 miljoen euro (variabel) VEK.

Het Regeerakkoord voorziet een extra injectie voor het investeringsprogramma Energiebeheer Overheidsgebouwen (IEO). Bij de BO 2025 wordt hiervoor 10 miljoen euro VAK en 10 miljoen euro VEK bijgesteld op het toelage-artikel aan de DAB Investeringsprogramma Energiebeheer Overheidsgebouwen (SH0-1SKA2QX-IS).

Instellingen

Wat de DAB Catering en Schoonmaak betreft, worden de kredieten voor catering en schoonmaak (SHA-3SKA2QB-WT) opwaarts bijgesteld met 2,2 miljoen euro VAK en VEK, ingevolge een stijging van geraamde eigen ontvangsten.

De DAB Investeringsprogramma Energiebeheer Overheidsgebouwen ontvangt 10,0 miljoen euro VAK en 10,0 miljoen euro VEK nieuw beleid bij BO 2025 ingevolge het Regeerakkoord. Die kredieten worden aangewend (in VAK 20 miljoen euro en in VEK 10 miljoen euro) voor energiebesparende investeringen in gebouwen die eigendom zijn van of gehuurd worden door een MVG-entiteit (SHC-3SKA2QD-WT). In de loop van 2025 kunnen de uitgavenkredieten worden herverdeeld binnen de DAB zodat ze ook aangewend kunnen worden voor investeringen in gebouwen die eigendom zijn van of gehuurd worden door VO-rechtspersonen (SHC-3SKA2QD-PA).

Digitalisering

Overige bijstellingen

De Vlaamse Regering wil in de komende legislatuur inzetten op een vooruitziende, duurzame en inclusieve digitale overheid. Daartoe worden bijkomende middelen voorzien binnen Digitaal Vlaanderen. Er wordt bij BO2025 alvast 35,0 miljoen euro VAK/VEK voorzien op het toelage-artikel (SC0-1SJA2NY-IS) aan het Eigen Vermogen digitaal Vlaanderen.

Compensaties

Er wordt 5,0 miljoen euro VAK en VEK gecompenseerd van het Agentschap Digitaal Vlaanderen (SC0-1SJA2NA-WT) naar het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen (SC0-1SJA2NY-IS). De compensatie kadert binnen een verschuiving van budgetten waarbij de kosten voor het Contactcenter voortaan gedragen worden door het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen.

Instellingen

De middelen voor de digitalisering van de Vlaamse overheid ten bedrage van 35,0 miljoen euro VAK en VEK komen toe op de begroting van het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen (SCA-BSJAAZZ-OI). Aan uitgavenzijde wordt dit doorvertaald in 35,0 miljoen euro ESR-VAK en ESR-VEK voor BO 2025 (SCA-ASJA2NA-WT).

Justitie

Overige bijstellingen

Er worden op enkele artikelen bijstellingen doorgevoerd in functie van de effectieve VEK-noden binnen **het Agentschap Justitie en Handhaving**:

- +0,9 miljoen euro VEK op de werkingsmiddelen (SL0-1SAE2ZZ-WT);
- -0,2 miljoen euro VEK op de kredieten justitieel beleid (SL0-1SDE2JB-WT);
- -0,5 miljoen euro VEK op de kredieten beleidsontwikkeling en - ondersteuning (SL0-1SDE2JD-WT);
- -1,4 miljoen euro VEK op de kredieten ter ondersteuning van het handhavingsbeleid (SL0-1SDE2JF-WT);
- een netto-bijstelling van -0,1 miljoen op de kredieten gendergerelateerd geweld (SL0-1SDE2JG-WT).

De eenmalige kredieten voorzien bij de BO 2024 (5 miljoen euro VAK en VEK) worden teruggedraaid op de volgende artikelen:

- een bijstelling van -4,1 miljoen euro VAK/VEK op de loonkredieten (SL0-1SAE2ZZ-LO);
- een bijstelling van -0,7 miljoen euro VAK/VEK op de werkingsmiddelen (SL0-1SAE2ZZ-WT);
- een bijstelling van -0,2 miljoen euro VAK/VEK op de kredieten hulp- en dienstverlening aan gedetineerden (SL0-1SDE2JC-WT).

Er wordt eenmalig 3,0 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld in plus voor bijkomende IT-investeringen (SL0-1SAE2ZZ-WT).

Brussel

Instellingen

Binnen het beleidsveld Brussel bedragen de ESR-VAK van het **Vlaams Brusselfonds (VBF)** 0,6 miljoen euro. Ten opzichte van de BA 2024 betekent dit een daling met 1,6 miljoen euro. Die daling heeft grotendeels te maken met het aflopen van de bij de BO 2023 genomen tijdelijke maatregel ter versterking van het Brusselbeleid en met een verwachte daling van de ESR-ontvangsten. De VAK worden in 2025 ingezet voor de financiering van de kerntaak van het Brusselfonds, zijnde gerichte investeringen voor de uitbouw en optimalisatie van Vlaamse gemeenschapsinfrastructuur in Brussel.

Toerisme

Overige bijstellingen

Op de investeringskredieten van Toerisme Vlaanderen (SA0-1SQB5WY-IS) wordt 4,0 miljoen euro nieuw beleid in VAK en VEK voorzien voor Event Flanders.

Instellingen

De ESR-VEK van Toerisme Vlaanderen stijgen met 3,1 miljoen euro, door o.a.:

- de hierboven aangehaalde bijstelling voor Event Flanders;
- een daling van de intering op de eigen kasmiddelen (-1,1 miljoen euro) en;
- enkele indexbijstellingen en compensaties.

Er zijn verschillende budgettaire stromen voorzien voor de ESR-neutrale technische oefening van de afoming van het onbelast saldo van Toerisme Vlaanderen.

- Het overgedragen saldo op de werkingstoelage van 41,3 miljoen euro is volledig onbelast en wordt integraal teruggestort naar de algemene middelen (SA0-9SQBAWY-OI).

- Het encours op de investeringstoelage per 31/12/2023 bedraagt 54,3 miljoen euro terwijl het overgedragen saldo op die datum op de investeringstoelage 69,4 miljoen euro bedraagt. Het verschil tussen beide, 15,1 miljoen euro, is onbelast en kan afgeroomd worden naar de algemene middelen (SA0-9SQBAWY-OI).
- Ook het benodigde VEK voor het encours 'aard 5' per 31/12/2023, 23,9 miljoen euro, werd voorzien op de investeringstoelage bij BA 2024 en kan bijgevolg bij BO 2025 afgeroomd worden uit het overgedragen saldo op de investeringstoelage naar de algemene middelen (SA0-9SQBAWY-OI).

Vlaamse rand

Overige bijstellingen

Er wordt 6,0 miljoen euro VAK en VEK bijgesteld op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT voor een verdere versterking van het Vlaamse Randfonds. De onbenutte middelen kunnen dankzij een begrotingsruiter worden overgedragen naar de volgende jaren van de legislatuur.

V. HET VORDERINGENSALDO

1. Vorderingsaldo

Tabel V-1 toont de berekening van het vorderingsaldo voor de Vlaamse overheid. De ESR-ontvangsten en ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen worden gegroepeerd teneinde één globaal vorderingsaldo te berekenen.

Tabel V-1: Samenvattende tabel vorderingsaldo (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (1)	58.247.110	60.309.920
Geconsolideerde ESR-uitgaven (2)	64.086.602	66.321.308
Geconsolideerd ESR-saldo (3)=(1)-(2)	-5.839.492	-6.011.388
Onderbenutting (4)	1.623.337	1.814.399
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (5)=(3)+(4)	-4.216.155	-4.196.989
ESR-correcties (6)	110.663	-140.000
Vorderingsaldo (7)=(5)+(6)	-4.105.492	-4.336.989
Buiten begrotingsdoelstelling (8)	1.182.053	1.207.435
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (9)=(7)+(8)	-2.923.439	-3.129.554

Het vorderingsaldo van de Vlaamse overheid, na verrekening van de verwachte onderbenutting en toevoeging van de ESR-correcties, bedroeg -4,1 miljard euro bij de BA 2024 en bedraagt -4,3 miljard euro bij BO 2025.

In de aftoetsing van dit vorderingsaldo aan de evenwichtsdoelstelling wordt gecorrigeerd voor de hoofdwerven van de Oosterweelverbinding en het relanceplan Vlaamse Veerkracht en Repower-EU. Het saldo na correcties afgetoetst aan de begrotingsdoelstelling wijzigt van -2,9 miljard euro bij de BA 2024 naar -3,1 miljard euro bij de BO 2025.

2. ESR-ontvangsten

Tabel V-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (+)	55.078.435	57.590.058	2.511.623
Leningen (-)	20.023	20.000	-23
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	1.014.970	1.637.876	622.906
Toelagen (-)	810.530	926.544	116.014
Interne verrichtingen (-)	431.368	354.756	-76.612
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	52.801.544	54.650.882	1.849.338
Ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (+)	43.227.145	44.928.073	1.700.928
Leningen (-)	4.738.620	4.965.968	227.348
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	2.194.662	1.850.453	-344.209
Toelagen (-)	23.959.452	25.571.031	1.611.579
Interne verrichtingen (-)	6.888.845	6.881.583	-7.262
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	5.445.566	5.659.038	213.472
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (3)=(1)+(2)	58.247.110	60.309.920	2.062.810

Tabel V-2 toont de ESR-ontvangsten van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) en die van de Vlaamse rechtspersonen. Die bedragen bij de BO 2025 60,3 miljard euro.

De ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) zijn de totale ontvangsten uit de algemene middelenbegroting en uit de begrotingen van de DAB's. Om tot de ESR-ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) te komen, worden een aantal categorieën van ontvangsten afgetrokken. Vooreerst worden ontvangsten in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR-code 8) uitgezuiverd. Hetzelfde gebeurt vervolgens met de opname van leningen (ESR-code 9).

Op een geconsolideerde basis hebben stromen tussen entiteiten die tot de overheidsperimeter behoren geen effect op de totale ESR-ontvangsten en ESR-uitgaven (zie verder). Ze heffen elkaar namelijk op. Vandaar dat de ontvangsten worden verminderd met de toelagen afkomstig van de te consolideren instellingen en de interne verrichtingen bij de DAB's. De correctie voor het overgedragen saldo van het vorige begrotingsjaar maakt deel uit van de interne verrichtingen bij de DAB's.

De ontvangsten van de Vlaamse rechtspersonen zijn de totale ontvangsten van die rechtspersonen. Om tot de ESR-ontvangsten van de Vlaamse rechtspersonen te komen, worden eveneens een aantal categorieën van ontvangsten afgetrokken. Dezelfde categorieën als die hierboven werden beschreven voor de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) worden uitgezuiverd. Naast het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar worden ook de opnames uit het reservefonds als interne verrichting geneutraliseerd.

3. ESR-uitgaven

Tabel V-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Uitgaven Vlaamse Gemeenschap (+)	63.436.717	65.841.852	2.405.135
Aflossingen schuld (-)	537.749	454.879	-82.870
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	4.940.644	4.939.472	-1.172
Toelagen (-)	23.137.431	24.860.128	1.722.697
Interne verrichtingen (-)	354.326	334.806	-19.520
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	-140.197	-144.850	-4.653
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000	0
Rente-uitgaven (-)	656.038	862.936	206.898
ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (1)	34.506.764	35.297.417	790.653
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (1p)	33.850.726	34.434.481	583.755
Uitgaven Vlaamse rechtspersonen (+)	43.227.145	44.928.073	1.700.928
Aflossingen (-)	2.450.307	2.661.269	210.962
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	3.170.252	3.197.693	27.441
Toelagen aan Vlaamse ministeries en instellingen (-)	1.781.486	1.790.367	8.881
Interne verrichtingen (-)	6.245.262	6.254.853	9.591
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0	0
Rente-uitgaven (-)	259.678	239.389	-20.289
ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (2)	29.579.838	31.023.891	1.444.053
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (2p)	29.320.160	30.784.502	1.464.342

	BA 2024	BO 2025	Delta
	<i>(a)</i>	<i>(b)</i>	<i>(c)=(b)-(a)</i>
Geconsolideerde ESR-uitgaven (3)=(1)+(2)	64.086.602	66.321.308	2.234.706
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (3p)=(1p)+(2p)	63.170.886	65.218.983	2.048.097

Tabel V-3 toont de geconsolideerde primaire ESR-uitgaven van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) en die van de te consolideren rechtspersonen. De geconsolideerde primaire ESR-uitgaven bedragen in totaal 63,2 miljard euro bij de BA 2024 en 65,2 miljard euro bij de BO 2025.

De primaire ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) bedragen bij de BA 2024 33,9 miljard euro en bij de BO 2025 34,4 miljard euro.

Om de overgang naar de ESR-uitgaven te maken, worden dezelfde correcties toegepast als aan ontvangstenzijde: aflossingen schuld (ESR-code 9), deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8), de financiële stromen aan de te consolideren Vlaamse instellingen, over te dragen saldi naar een volgend begrotingsjaar en toevoegingen aan het reservefonds (interne verrichtingen) en correcties voor de consolidatieperimeter en materialiteitsdrempel worden uitgezuiverd.

Tevens wordt de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring "provisie onvoorziene gebeurtenissen" ten belope van 100,0 miljoen euro niet meegerekend bij de berekening van het vorderingensaldo. Die provisie biedt een technische oplossing voor budgettaire uitdagingen die naar aanleiding van de begrotingsmonitoring aan het licht komen. Gelet op het feit dat die provisie enkel wordt ingezet als de begrotingsmonitoring het toelaat, heeft ze in principe geen impact op het ESR-vorderingensaldo en wordt ze geneutraliseerd.

4. Onderbenutting

Voor de onderbenutting wordt uitgegaan van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste twee jaren waarvan het onderbenuttingspercentage gekend is (i.c. begrotingsjaren 2021 en 2022). Bij BA 2024 werd gerekend met een percentage van 2,35%, dat percentage wordt ook voor BO 2025 toegepast.

Het onderbenuttingspercentage van 2,35% wordt toegepast op de geraamde ESR-VEK, exclusief de geconsolideerde uitgaven van de Universiteiten en Hogescholen en exclusief de eenmalige middelen in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht/REpower-EU en de provisie noodfonds Oekraïne.

Voor de geconsolideerde uitgaven van de Universiteiten en Hogescholen wordt met een afzonderlijke onderbenuttingshypothese gerekend. Op die manier berekenen we de verwachte onderbenutting bij BO 2025: 59,27 miljard euro x 2,35% = 1,4 miljard euro.

Voor de jobbonus bedraagt de raming van het Departement WEWIS voor refertejaar 2025 227,5 miljoen euro. In de begroting wordt, zoals afgesproken bij de septemberverklaring BO 2024, een krediet voorzien van 246,7 miljoen euro. Het verschil tussen de raming en het krediet in de begroting wordt verrekend in de onderbenutting.

Op het nieuwe beleid dat in 2024 werd voorzien wordt de helft van het geraamde onderbenuttingsforfait uit 2024 voorzien, oftewel 39,5 miljoen euro. Op het nieuw

beleid 2025 in uitvoering van het regeerakkoord 2025-2029 wordt een forfait van 44,4 miljoen euro voorzien. In totaal betekent dit dus een onderbenuttingsforfait op nieuw beleid van 83,9 miljoen euro.

Tot slot wordt er in 2025 een éénmalige besparingsdoelstelling op de reserves bij gesubsidieerde entiteiten voorzien. Dit wordt verwerkt als een stijging van de onderbenutting.

Per saldo stijgt de algemene onderbenutting met 113,6 miljoen euro ten opzichte van de BA 2024.

De onderbenutting voor de Universiteiten en Hogescholen bedraagt 271,3 miljoen euro en stijgt met 77,4 miljoen euro t.o.v. de BA 2024. Zodoende bedraagt de totaal geraamde onderbenutting bij de BO 2025 1,764 miljard euro, dat is een stijging met 191,1 miljoen euro t.o.v. de BA 2024.

Tabel V-4: Onderbenutting (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
ESR-vereffeningskredieten (1)	63.803.546	65.037.064	1.233.518
Relanceprovisie (2)	1.033.913	541.916	-491.997
Oekraïne (3)	139.568	126.541	-13.027
Universiteiten en Hogescholen (U&HS)	5.047.702	5.102.678	54.976
Vereffeningkredieten excl. eenmalige uitgaven en U&HS (5)=(1)-(2)-(3)-(4)	57.582.363	59.265.929	1.683.566
Onderbenuttingspercentage (6)	2,35%	2,35%	0,00%
Onderbenutting (7)=(5)*(6)	1.350.418	1.389.901	39.483
Forfait opstap nieuw beleid (8)	79.000	83.932	4.932
Reserves subsidies (9)	0	50.000	50.000
Jobbonus (10)	0	19.223	19.223
Algemene onderbenutting (11)=(7)+(8)+(9)+(10)	1.429.418	1.543.056	113.638
U&HS onderbenutting (12)	193.919	271.343	77.424
Geraamde onderbenutting (13)=(11)+(12)	1.623.337	1.814.399	191.062

5. ESR-correcties

Tabel V-5: Overzicht ESR-correcties (in duizend euro)

	Aanrekening	ESR-correctie BA 2024	ESR-correctie BO 2025	Delta
		(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Schuldovername Gemeenten	CB0-1CED2BA-WT	273.163	0	-273.163
Kapitaalsverhoging Finocas	CB0-1CEX2BA-PA	-162.500	-140.000	22.500

Het INR heeft in het kader van het onderzoek van de rekeningen 2022 geconcludeerd dat de kapitaalsverhoging in Finocas niet volledig marktconform is en moet worden geregistreerd als niet-financiële transactie met impact op het vorderingensaldo. De in de (geactualiseerde) inschrijvingsovereenkomst opgenomen betalingsschema voorziet een volstorting van 140,0 miljoen euro in 2025 en is ingeschreven op een ESR-neutraal PA-artikel. Derhalve wordt voorzien in een negatieve ESR-correctie van 140,0 miljoen euro of 22,5 miljoen euro minder dan bij BA 2024.

De schuldovername van de gemeenten komt te vervallen in 2025 waardoor ook de ESR-correctie geschrapt kan worden.

6. Tabel vorderingensaldo

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid bedroeg -4,1 miljard euro bij de BA 2024 en bedraagt -4,3 miljard euro bij de BO 2025. In het kader van de aftoetsing aan de evenwichtsdoelstelling bedroeg het begrotingsresultaat bij BA 2024 -2,9 miljard euro en bij BO 2025 bedraagt dit -3,1 miljard euro.

Tabel V-6: Vorderingensaldo (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (+)	55.078.435	57.590.058	2.511.623
Leningen (-)	20.023	20.000	-23
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	1.014.970	1.637.876	622.906
Toelagen (-)	810.530	926.544	116.014
Interne verrichtingen (-)	431.368	354.756	-76.612
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	52.801.544	54.650.882	1.849.338
Ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (+)	43.227.145	44.928.073	1.700.928
Leningen (-)	4.738.620	4.965.968	227.348
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	2.194.662	1.850.453	-344.209
Toelagen (-)	23.959.452	25.571.031	1.611.579
Interne verrichtingen (-)	6.888.845	6.881.583	-7.262
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0	0
ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	5.445.566	5.659.038	213.472
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (3)=(1)+(2)	58.247.110	60.309.920	2.062.810
Uitgaven Vlaamse Gemeenschap (+)	63.436.717	65.841.852	2.405.135
Aflossingen schuld (-)	537.749	454.879	-82.870
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	4.940.644	4.939.472	-1.172
Toelagen (-)	23.137.431	24.860.128	1.722.697
Interne verrichtingen (-)	354.326	334.806	-19.520
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	-140.197	-144.850	-4.653
Provisie onvoorziene gebeurtenissen (-)	100.000	100.000	0
Rente-uitgaven (-)	656.038	862.936	206.898
ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (4)	34.506.764	35.297.417	790.653
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (4p)	33.850.726	34.434.481	583.755
Uitgaven Vlaamse rechtspersonen (+)	43.227.145	44.928.073	1.700.928
Aflossingen (-)	2.450.307	2.661.269	210.962
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	3.170.252	3.197.693	27.441
Toelagen aan Vlaamse ministeries en instellingen (-)	1.781.486	1.790.367	8.881
Interne verrichtingen (-)	6.245.262	6.254.853	9.591
Correcties perimeter en materialiteitsdrempel (-)	0	0	0
Rente-uitgaven (-)	259.678	239.389	-20.289
ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (5)	29.579.838	31.023.891	1.444.053
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse rechtspersonen (5p)	29.320.160	30.784.502	1.464.342
Geconsolideerde ESR-uitgaven (6)=(4)+(5)	64.086.602	66.321.308	2.234.706
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (6p)=(4p)+(5p)	63.170.886	65.218.983	2.048.097
Geconsolideerd ESR-saldo (7)=(3)-(6)	-5.839.492	-6.011.388	-171.896
Geconsolideerd primair ESR-saldo (7p)=(3)-(6p)	-4.923.776	-4.909.063	14.713

	BA 2024	BO 2025	Delta
	<i>(a)</i>	<i>(b)</i>	<i>(c)=(b)-(a)</i>
Onderbenutting algemeen	1.429.418	1.543.056	113.638
Onderbenutting universiteiten en hogescholen	193.919	271.343	77.424
Onderbenutting (8)	1.623.337	1.814.399	191.062
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (9)=(7)+(8)	-4.216.155	-4.196.989	19.166
Rente-uitgaven (10)	915.716	1.102.325	186.609
Geconsolideerd primair ESR-saldo na onderbenutting (11)=(9)+(10)	-3.300.439	-3.094.664	205.775
Kapitaalsverhoging Finocas	-162.500	-140.000	22.500
Schuldovername gemeenten	273.163	0	-273.163
ESR-correcties (12)	110.663	-140.000	-250.663
Vorderingensaldo (13)=(9)+(12)	-4.105.492	-4.336.989	-231.497
Bouwkost Oosterweel	666.297	801.772	135.475
Ontvangsten relanceplan Vlaamse Veerkracht	-593.551	-215.872	377.679
Uitgaven relanceplan Vlaamse Veerkracht	1.109.307	621.535	-487.772
Correcties voor aftoetsen begrotingsdoelstelling (14)	1.182.053	1.207.435	25.382
Saldo na correcties aftoetsen begrotingsdoelstelling (15)=(13)+(14)	-2.923.439	-3.129.554	-206.115

VI. EUROPEES KADER EN NORMERING⁹

1. Inleiding

Sinds maart 2020 (tot eind 2023) had de Europese Commissie de algemene ontsnappingsclausule geactiveerd waardoor de jaarlijkse monitoring van de begroting zoals voorzien in het Stabiliteits- en Groeipact, op een laag pitje was gezet. Intussen werd de clausule gedeactiveerd en het kader voor het economisch bestuur in de Europese Unie, en in het bijzonder de regels van het Stabiliteits- en Groeipact, ingrijpend hervormd. De voornaamste doelstellingen van het herziene kader zijn de schuldhoudbaarheid van de lidstaten versterken en duurzame en inclusieve groei bevorderen, door een anticyclisch begrotingsbeleid te voeren en structurele hervormingen en productieve investeringen te stimuleren. De nieuwe wetgeving trad op 30 april 2024 in werking en bepaalt vanaf 2025 in belangrijke mate de begrotingsdoelstellingen van de lidstaten en het Europees toezicht daarop¹⁰.

De preventieve arm van het Stabiliteits- en Groeipact, die moet vermijden dat lidstaten buitensporige tekorten opbouwen, werd volledig gewijzigd. De hoeksteen van de hervorming zijn de nationale budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn die lidstaten opstellen. De plannen hebben een looptijd van minstens vier jaar en mogen afgestemd worden op de nationale legislatuur, en in het geval van België dus ook vijf jaar bestrijken. Die meerjarenplannen bevatten een begrotingspad, evenals hervormingen en investeringen. Ze vervangen de jaarlijkse stabiliteits- en convergentieprogramma's en de nationale hervormingsprogramma's. Elk jaar dienen lidstaten uiterlijk op 30 april een voortgangsrapport in over de uitvoering van hun budgettaire-structureel plan.

Het begrotingstraject in het budgettaire-structureel plan wordt uitgedrukt als een netto uitgavenpad. Dat pad moet de overheidsschuld van de lidstaat op een prudent niveau houden (onder 60% van het bbp) of geloofwaardig doen dalen op de middellange termijn, en het nominaal tekort onder de 3% bbp houden of brengen. De jaarlijkse nominale netto-uitgavengroei (in %) wordt dus als unieke operationele indicator weerhouden in het nieuwe kader. De middellange termijndoelstelling (MTO) op basis van het structureel saldo verdwijnt.

De netto-uitgaven worden gedefinieerd als de primaire uitgaven gecorrigeerd voor de discretionaire ontvangstenmaatregelen¹¹, de uitgaven gefinancierd door de EU, de nationale uitgaven voor cofinanciering van Europese projecten, éénmalige factoren en de cyclische component van de werkloosheidsuitgaven. Bij de ex ante bepaling van de uitgavengroei moet met die correcties (nog) geen rekening worden gehouden. Ze zijn slechts van belang bij de uitvoering van het beleid en de evaluatie van de begrotingsresultaten ex post. Wel is het aangewezen rekening

⁹ Deze sectie is onder andere gebaseerd op het 'Advies voor de verdeling van het door de Europese Commissie aan België overgemaakt referentiepad voor de periode 2025-2028/2031' van de HRF van juli 2024,

https://hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/publications/hrf_fin_advies_2024_07.pdf.

¹⁰ Het kader voor het economisch bestuur in de EU werd hervormd met de volgende verordeningen en richtlijn: Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad; Verordening (EU) 1264/2024 van 29 april 2024 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1467/97 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten en Richtlijn (EU) 1265/2024 van de Raad van 29 april 2024 tot wijziging van Richtlijn 2011/85/EU betreffende voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten.

¹¹ Voor meer informatie over éénmalige factoren ("one offs") en discretionaire ontvangstenmaatregelen (discretionary revenue measures or DRMs) zie: 1) Notice Guidance to Member States on the Information Requirements for the Medium-Term Fiscal-Structural Plans and for the Annual Progress Reports (C/2024/3975), 2) European Commission Report on Public finances in EMU 2015, part II.2.3.1 & part II.3, Institutional Paper 014 (December 2015).

te houden met die correcties voor het ex ante bepalen van de te leveren inspanning (en dus van de toegelaten) netto uitgavengroei.

Lidstaten mogen hun netto-uitgavenpad met maximaal drie jaar verlengen, tot maximaal zeven jaar, als ze in hun plan een relevant pakket van hervormingen en investeringen opnemen dat de groei en de houdbaarheid van de begroting aantoonbaar bevordert en de landenspecifieke aanbevelingen en gemeenschappelijk EU-prioriteiten aanpakt. Wanneer lidstaten nalaten die hervormingen en investeringen door te voeren, kan de Raad de verlenging van het uitgavenpad opnieuw intrekken.

Als eerste stap in het opstellen van een uitgavenpad bezorgt de Europese Commissie een landenspecifiek referentietraject, berekend met behulp van de Schuldhoudbaarheidsanalyse (*Debt Sustainability Analysis*) aan lidstaten waarvan de overheidsschuld hoger is dan 60% van het bruto binnenlands product (bbp) of het tekort hoger is dan 3% van het bbp. Als lidstaten in hun budgettaire-structureel plan uiteindelijk een uitgavenpad opnemen dat afwijkt van het door het voorgestelde referentietraject, moeten ze dat verantwoorden met gefundeerde economische argumenten.

Het referentietraject zorgt ervoor dat:

- uiterlijk aan het einde van de aanpassingsperiode van vier of zeven jaar de verwachte schuldgraad zonder verdere begrotingsmaatregelen, een plausibele neerwaartse trend volgt of op een prudent niveau onder de 60% van het bbp blijft;
- het verwachte overheidstekort gedurende de aanpassingsperiode wordt teruggedrongen tot onder de 3% van het bbp en op middellange termijn zonder verdere begrotingsmaatregelen onder die referentiewaarde wordt gehouden;
- de budgettaire inspanning tijdens de looptijd van het plan in de regel lineair is en ten minste evenredig is aan de totale inspanning gedurende de gehele aanpassingsperiode;
- er consistentie bestaat met het correctief pad dat de lidstaat in geval van een procedure van buitensporig tekort moet opstellen.

Naast die vier vereisten moet het referentietraject ook vooraf voldoen aan twee waarborgen: een schuldhoudbaarheidswaarborg¹² en een waarborg voor de weerbaarheid van het tekort¹³. De schuldhoudbaarheidswaarborg geldt evenwel niet zolang een land zich in de procedure van een buitensporig tekort bevindt.

Het referentietraject is bedoeld ter structurering van de technische dialoog tussen België en de Europese Commissie die moet leiden tot de indiening van het nationale budgettaire-structurele plan voor de middellange termijn. Tijdens die dialoog kunnen lidstaten naast hun netto-uitgavenpad, eventuele engagementen tot hervormingen en investeringen voor verlenging van de aanpassingsperiode aftoetsen.

¹² De schuldhoudbaarheidswaarborg garandeert dat in het referentietraject de verwachte overheidsschuldgraad met een minimaal jaargemiddelde afneemt. Het jaarlijks gemiddelde minimumbedrag bedraagt:

a) 1 procentpunt van het bbp voor lidstaten met een schuldgraad van meer dan 90 % van het bbp;
b) 0,5 procentpunt van het bbp voor lidstaten met een schuldgraad tussen 60 % en 90 % van het bbp.
De gemiddelde daling wordt berekend vanaf het jaar vóór het begin van het referentietraject of het jaar waarin de procedure bij buitensporige tekorten naar verwachting wordt ingetrokken, naargelang welke situatie zich later voordoet, tot het einde van de aanpassingsperiode.

¹³ De tekortweerbaarheidswaarborg garandeert dat in het referentietraject de BA waar nodig wordt voortgezet totdat de betrokken lidstaat een tekort heeft bereikt dat een gemeenschappelijke weerbaarheidsmarge in structurele termen van 1,5 % van het bbp ten opzichte van de tekortreferentiewaarde van 3 % van het bbp omvat. Zolang de weerbaarheidsmarge niet gerealiseerd is, moet het structurele primaire saldo jaarlijks verbeterd worden met ten minsten 0,4 procentpunt van het bbp, in het geval van een 4-jarige -jarige aanpassingsperiode, en 0,25 procentpunt van het bbp in geval van een verlengde aanpassingsperiode.

De structureel-budgettaire plannen moeten formeel worden goedgekeurd door de Raad van de EU (met gekwalificeerde meerderheid), op basis van een beoordeling van de Commissie. Als de Raad oordeelt dat het plan niet aan de vereisten voldoet, kan het op aanbevelen van de Commissie een lidstaat aanbevelen om een gewijzigd plan in te dienen. Als een lidstaat dat nalaat, of als de Raad oordeelt dat het gewijzigde plan nog steeds niet voldoet, of een lidstaat na afloop van een plan geen nieuw plan indient of als een lidstaat verzuimt een eerste plan in te dienen, dan beveelt de Raad, op aanbeveling van de Commissie, het referentietraject aan als netto-uitgavenpad voor die lidstaat.

Zodra de Raad het budgettaire-structureel plan met het netto-uitgavenpad voor een aanpassingsperiode van vier of zeven jaar heeft goedgekeurd, evalueert de Commissie een lidstaat enkel nog op de naleving van de jaar op jaar nominale netto-uitgavengroei-norm waarover gerapporteerd wordt in de jaarlijkse voortgangsverslagen.¹⁴ De Commissie evalueert het begrotingsresultaat niet op naleving van het traject van het structureel primair saldo of van de schuldgraad.

Het eerste budgettaire-structurele plan moest uiterlijk 20 september 2024 ingediend worden bij de Europese Commissie. Op verzoek heeft de Commissie België toegestaan die termijn te verlengen tot 31 december 2024, gezien de lopende federale regeringsvorming.

De correctieve arm van het Stabiliteits- en Groeipact werd aangepast aan de nieuwe invulling van de preventieve arm. De buitensporigtekortprocedure op basis van tekort blijft nagenoeg ongewijzigd. De procedure op basis van schuldgraad wordt wel anders ingevuld. Volgens het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie mag de schuldgraad niet hoger zijn dan de van 60 % van het bbp tenzij ze in voldoende mate vermindert en de referentiewaarde in een bevredigend tempo benadert. In de oude regels werd "in voldoende mate verminderen" ingevuld met de 1/20ste regel, die bepaalde dat het verschil tussen de schuldgraad en de referentiewaarde van 60% gemiddeld met 1/20ste per jaar moest dalen. Voortaan geldt dat een lidstaat het schuld criterium naleeft wanneer ze haar uitgavenpad respecteert.

Op basis van het jaarlijkse voortgangsverslag dat lidstaten bezorgen, houdt de Commissie zowel positieve als negatieve afwijkingen van het uitgavenpad bij op een controlerekening. Als lidstaten met een schuldgraad van meer dan 60% van het bbp in een bepaald jaar met 0,3% van het bbp, of over meerdere jaren heen gecumuleerd met 0,6% van het bbp afwijken van hun netto-uitgavenpad, en hun begrotingssituatie niet vrijwel in evenwicht is of een overschot vertoont, kan dat aanleiding geven tot een buitensporigtekortprocedure op basis van schuldgraad. De controlerekening wordt op nul gezet na de goedkeuring van een nieuw budgettaire-structureel plan op de middellange termijn. Bij een buitensporigtekortprocedure op basis van schuldgraad moet het correctieve netto-uitgavenpad minstens even veeleisend zijn als het oorspronkelijke uitgavenpad dat door de Raad werd goedgekeurd en de gecumuleerde afwijkingen van de controlerekening corrigeren.

Op 26 juli 2024 besloot de Raad van de Europese Unie een buitensporigtekortprocedure te openen voor België, wegens overschrijding van het tekortcriterium.¹⁵

¹⁴ De nominale potentiële bbp-groei wordt ex ante bevroren: die wordt niet herzien gedurende de volgende 4 (of 7) jaar en wordt bepaald door de laatst beschikbare ramingen voor de reële potentiële groei en de groei van de bbp-deflator.

¹⁵ Besluit (EU) 2024/2125 van de Raad van 26 juli 2024 betreffende het bestaan van een buitensporig tekort in België, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/?uri=CELEX%3A32024D2125>.

2. Het referentietraject van België

Als lidstaat die niet voldoet aan het schuld criterium, noch aan het tekort criterium, ontving België op 21 juni 2024 zijn referentietraject van de Europese Commissie. Concreet bestaat het door de Commissie aan België overgemaakte referentietraject uit de volgende doelstellingen die onderling consistent zijn:

- een jaarlijkse netto nominale uitgavengroei norm (in %);
- een doelstelling in termen van een structureel primair saldo (in % bbp) in 2028/2031;
- een jaarlijkse vereiste verbetering van het structureel primair saldo ten opzichte van de beginsituatie in 2024 (in procentpunt bbp).

In het vierjarig Europees referentietraject wordt aan de gezamenlijke overheid een jaarlijkse verbetering van het structureel primair saldo van 0,72% bbp opgelegd. Dat om, gegeven ook de oplopende rentekosten, een structureel tekort van 1,53% in 2028 te bereiken (met een structureel primair vorderingensaldo gelijk aan 1% van het bbp).

In het zevenjarig Europees referentietraject is de gevraagde gemiddelde jaarlijkse verbetering van het structureel primair saldo in periode 2025-2028 0,52% bbp tegenover 0,48% bbp in periode 2029-2031. Op de manier bedraagt het structureel begrotingstekort 1,2% bbp in 2031, gegeven een structureel primair vorderingensaldo van 1,5% bbp.

3. Van saldonorm naar uitgavennorm

De nominale netto-uitgavengroei norm wordt afgeleid van een saldonorm. Als enige operationele indicator voor de houdbaarheid van de schuld mag de nominale netto-uitgavengroei norm niet onderhevig zijn aan de werking van automatische stabilisatoren en andere uitgavenschommelingen die buiten de directe macht van de overheid vallen omdat het de bedoeling is om ruimte te bieden voor anticyclische macro-economische stabilisatie. Om die reden wordt de nominale netto-uitgavengroei norm afgeleid van een saldonorm in structurele termen zodat cyclische factoren en éénmalige en andere tijdelijke maatregelen buiten beschouwing blijven.

De saldonorm is een structurele primaire saldonorm die uiterlijk aan het einde van de aanpassingsperiode dient behaald te worden, hetzij in 2028 in het geval van een vierjarige aanpassingsperiode of in 2031 in geval van verlenging van de aanpassingsperiode met (maximaal) drie jaar. Het structureel primair saldo is het structureel saldo ongerekend de rente-uitgaven. Vertrekkende van de startwaarde, hetzij het structureel primair saldo in 2024, wordt de vereiste jaarlijkse verbetering van het structureel primair saldo bepaald¹⁶.

Samengevat: het referentietraject bepaalt een (op vier of zeven jaar) te bereiken structureel vorderingensaldo voor ons land (bv. -1,53% bbp in het vier-jarig traject) dat vervolgens door toevoeging van de rentelasten wordt uitgedrukt in termen van het structureel primair saldo. De gevraagde jaarlijkse verbetering van het primair saldo wordt ten slotte vertaald in een maximale nominale groei van de netto primaire uitgaven, want binnen het Europees begrotingskader wordt de begrotingsdoelstelling geëvalueerd aan de hand van de evolutie van de netto primaire uitgaven.

¹⁶ Het referentietraject geeft geen traject voor het structureel saldo. Om de waarde van het structureel saldo aan het einde van de aanpassingsperiode te kennen wordt het structureel primair saldo in 2028/2031 verminderd met de geraamde rente-uitgaven.

4. Het Europese begrotingskader toegepast in een federaal land

Voor ons federaal land moet een uitgavennorm worden afgeleid voor elke deelentiteit van de gezamenlijke overheid. Vooreerst moet het aandeel van elke entiteit in het te bereiken structureel vorderingensaldo worden bepaald aan de hand van een verdeelsleutel. Vervolgens moet in rekening worden gebracht dat de bbp-elasticiteiten van de BFW transferten kleiner zijn dan één. Vandaar dat de ontvangstengroei van elke entiteit van de gezamenlijke overheid wordt gecorrigeerd voor de ontvangen overdrachten – dat wil zeggen een elasticiteit kleiner dan één maar dat impliceert ook een correctie aan de uitgavenzijde bij de betalende entiteit.

Voor elke deelentiteit worden ten slotte in functie van de voor haar vereiste verbetering van het structureel primair saldo jaarlijkse groeivoeten afgeleid voor de netto finale primaire uitgaven (waarbij de primaire uitgaven ook worden gecorrigeerd voor transferten aan andere overheden in kader van BFW/St Emilie. "Netto" betekent dan weer dat wordt gecorrigeerd voor de discretionaire ontvangstenmaatregelen, de uitgaven gefinancierd door de EU, de eigen uitgaven voor cofinanciering van Europese projecten, éénmalige factoren en, in geval van federaal, de cyclische component van de werkloosheidsuitgaven.

De doelstelling voor het structureel vorderingensaldo in niveau op vier (of zeven) jaar voor België als geheel moet worden verdeeld over individuele entiteiten i op basis van een verdeelsleutel.

De HRF schuift drie mogelijke verdeelsleutels naar voren. De verdeling van een structureel tekort van bv. 1,53% bbp in 2028 op basis van verdeelsleutel drie, geeft een tekort van 0,26% van het bbp voor de VG (inclusief lokale overheden) in 2028.

De doelstelling voor het structureel primair saldo wordt vervolgens bekomen na correctie voor de rentelasten.

Aangezien de Europese Commissie de rentelasten van de individuele entiteiten in België niet raamt, wordt de raming van de Commissie voor België als geheel verdeeld over de deelentiteiten à rato van hun aandeel in de rentelasten in 2024 volgens de raming van het FPB. Dat is dus een benadering.

De doelstelling voor de jaarlijkse verandering van het structureel primair saldo wordt bepaald door het verschil tussen het structureel primair saldo bij aanvang en de doelstelling vier (of zeven) jaar later. Het precieze profiel van jaar tot jaar is hetzelfde als dat opgelegd door de Commissie voor België als geheel. De HRF stelt daartoe het aandeel van ieder jaar in de totale inspanning per entiteit over vier (of zeven) jaar, gelijk aan het aandeel van ieder jaar in de totale inspanning voor België als geheel over vier (of zeven) jaar.

Vervolgens wordt de genormeerde jaarlijkse verandering van het structureel primair saldo omgezet naar een jaarlijkse netto nominale primaire uitgavengroei per entiteit en per jaar. De finale primaire uitgaven per entiteit en per jaar, worden genormeerd, dat zijn ruwweg de primaire uitgaven

gecorrigeerd voor de uitgaande transferten in kader van BFW & St Emilie¹⁷. De transferten richting lokale overheden maken wel deel uit van de primaire uitgaven van de gewesten. Want de HRF gaat uit van een begroting in evenwicht voor die lokale overheden. Het voor de lokale overheden toegelaten tekort wordt mee verrekend in het voor het gewest toegelaten tekort. Of nog anders gesteld, een eventueel tekort voor de lokale overheden resulteert in een lager toegelaten tekort voor het betreffende gewest.

De (Europese) uitgavennorm is gebaseerd op een structurele evolutie van de ontvangsten met als proxy hiervoor de nominale potentiële groei. Voor de eigen ontvangsten van de diverse overheden wordt een bbp-elasticiteit van 1 verondersteld. Maar het gros van de inkomsten van de regionale entiteiten bestaat nog steeds uit dotaties. De bbp-elasticiteiten van de transferten in kader van de BFW zijn evenwel kleiner dan 1. Vandaar dat de ontvangstengroei van elke entiteit van de gezamenlijke overheid wordt gecorrigeerd voor de ontvangen overdrachten (d.w.z. een elasticiteit kleiner dan 1) maar dat impliceert ook een correctie aan de uitgavenzijde bij de betalende entiteit. Want de elasticiteiten moeten sommeren tot 1, de assumptie voor de gezamenlijke overheid.

Voor de entiteit waar de transfer vertrekt en met een elasticiteit kleiner dan 1, houdt dat in dat de groei van de eigen finale primaire uitgaven (uitgaven gecorrigeerd voor die transferten) iets sneller mogen groeien dan de eigen ontvangsten. Omgekeerd, voor de ontvangende entiteit zijn die transferten inkomsten die minder snel groeien dan de eigen ontvangsten en wordt de groei van de eigen finale primaire uitgaven wat naar beneden bijgesteld. Hoe kleiner de elasticiteit, hoe groter die neerwaartse bijstelling. Hoe groter ook het aandeel van die transferten in de eigen finale uitgaven (zie ook rapport HRF), hoe groter ook die neerwaartse bijstelling.

Er zijn ook transferten in het kader van de BFW die vanuit de regionale entiteiten vertrekken naar federaal (resp. bijdrage, gekoppeld aan de weddemassa van de statutaire ambtenaren) en het BHG (pendeldotatie). Die worden hier met de geëigende elasticiteiten verrekend in negatief met de dotaties die de betrokken entiteit zelf ontvangt in het kader van de BFW.

¹⁷ De finale primaire uitgaven van de individuele gemeenschappen en de gewesten zijn gelijk aan de totale primaire uitgaven verminderd met de overdrachten aan andere entiteiten, verminderd met de toegerekende sociale premies, verminderd met de overdrachten van Entiteit I (federale overheid en sociale zekerheid) voor regionale ambtenarenpensioenen. In het ESR worden de overheidspensioenen van de voormalige statutaire ambtenaren geboekt als finale primaire uitgaven op de rekening van de voormalige werkgever van die gepensioneerde ambtenaren. Dat betekent dat in het ESR de pensioenen van de voormalige regionale en lokale ambtenaren als finale uitgaven van respectievelijk de gemeenschappen en gewesten en de lokale overheden geboekt worden, terwijl de federale overheid ervoor bevoegd is en de financiering voorziet. Om die bevoegdheidsverdeling te respecteren, voert de HRF een correctie door zodat die uitgaven onder de federale finale uitgaven vallen.

VII. HET FINANCIËEL BEHEER

1. Verwachte evolutie van de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld in 2025

De directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap (incl. zichtrekening), de financiële schulden van al de te consolideren rechtspersonen alsook de geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringsschema's vormen samen de geconsolideerde brutoschuld. Eventuele beleggingen worden niet van de uitstaande brutoschuld afgetrokken.

In overeenstemming met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) wordt de geconsolideerde brutoschuld van de Vlaamse (deelstaat)overheid (concept bijdrage Maastrichtschuld) bepaald. Het INR heeft haar laatste lijst¹⁸ van de te consolideren instellingen meegedeeld naar aanleiding van de EDP-notificatie van oktober 2024. Van de instellingen die op die lijst voorkomen, worden de "financiële schulden" weergegeven.

Het concept 'bijdrage tot de Maastrichtschuld' wordt gehanteerd omdat de diverse overheden soms schuldtitels aanhouden van elkaar of van overheidsinstellingen die tot dezelfde overheid of overheidssector behoren. De bijdrage tot de Maastrichtschuld stemt overeen met de geconsolideerde brutoschuld van een entiteit, verminderd met de financiële activa die ze aanhoudt op:

- de overige entiteiten van een deelsector (intrasectorale consolidatie: binnen sector S.1312, waartoe ook andere gewesten en gemeenschappen behoren);
- de overige deelsectoren van de overheid (intersectorale consolidatie: andere overheidssectoren zoals de federale overheid, sociale zekerheid of de lokale overheden).

Voor de samenstelling van de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld eind 2022 en eind 2023 kan verwezen worden naar de algemene toelichting bij de BA 2024 en het laatste Kas-, schuld- en waarborgrapport over 2023¹⁹.

Tabel VII-1 geeft een overzicht van de componenten van de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld eind 2023 en de verwachting voor 2024 en 2025. In 2025 wordt een toename van de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld met 6,1 miljard euro verwacht.

Tabel VII-1: Overzicht geconsolideerde schuld in 2024 en 2025 (in miljoen euro)

	REA 2023	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)	(d)=(c)-(b)
De directe schuld van de Vlaamse Ministeries	25.786,16	33.179,33	40.237,72	7.058,39
De financiële schulden van de Vlaamse geconsolideerde S.1312 entiteiten	10.745,57	9.713,53	8.752,55	-960,98
De geconsolideerde PPS-schuld	673,48	654,68	633,82	-20,86
Groenestroomcertificaten	363,73	363,73	363,73	0,00
Langetermijnhandelsschulden	2,64	2,64	2,64	0,00
Correctie door VI. Gem. aangehouden schulden, uitgegeven door Vlaamse en andere S.1312 entiteiten	-1.552,42	-1.552,42	-1.552,42	0,00

¹⁸ De lijst is terug te vinden onder: <https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>

¹⁹ <https://fin.vlaanderen.be/financien/ksw-rapport/>

	REA 2023	BA 2024	BO 2025	Delta
	(a)	(b)	(c)	(d)=(c)-(b)
Correctie door VI. Gem. aangehouden schulden, uitgegeven door andere S.13 sectoren	-710,33	-710,33	-710,33	0,00
TOTAAL	35.308,84	41.651,16	47.727,71	6.076,55

Hieronder wordt verder ingegaan op de verschillende componenten.

De grootste rubriek binnen de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld betreft de directe schuld, dat is de schuld van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap zelf. Die stijgt van 2024 naar 2025 met 7,1 miljard euro. Onderstaande tabel geeft de verschillende rubrieken weer die die stijging verklaren.

Tabel VII-2: Geraamde evolutie van de directe schuld (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025
Begrotingstekort/overschot voor ESR-correcties	4.197.343	4.193.626
Netto kredietverleningen en deelnemingen van de rechtspersoon VG (ministeries) (Saldo ESR-8)	568.483	72.695
Netto kredietverleningen en deelnemingen van rechtspersonen die tot centraal kasbeheer behoren (Saldo ESR-8)	-41.986	146.383
Netto opnames en aflossingen van schuld van de rechtspersoon VG (ministeries) (Saldo ESR-9)	87.785	87.118
Netto opnames en aflossingen van schuld van rechtspersonen die tot centraal kasbeheer behoren (Saldo ESR-9)	419.361	346.818
Netto financiering VMSW	750.870	798.784
Netto financiering VWF	1.411.311	1.412.961
Aflossingen	55.537	661.923
Totaal	7.448.704	7.720.308
Aflossingen	55.537	661.923
Netto toename directe schuld	7.393.167	7.058.385

De directe schuld wordt beïnvloed door:

- 1) het begrotingstekort voor ESR-correcties van -4,2 miljard euro in 2025. De ESR-correcties worden geneutraliseerd vermits dat correcties op de begrotingskredieten zijn om tot het ESR-aanrekenbare bedrag te komen. Het ESR-aanrekenbare bedrag is echter niet gelijk aan de verwachte kasuitgave. De begrotingskredieten vóór ESR-correcties vormen hier een betere benadering voor. Het te financieren saldo wordt gecorrigeerd voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren;
- 2) de rechtstreekse financiering van de regionale huisvestingsmaatschappijen VMSW en VWF. Voor 2025 wordt netto 799 miljoen euro voorzien voor VMSW en 1.413 miljoen euro voor VWF. Hierin zitten de aflossingen van de schulden uit het verleden vervat. Bij de opnames wordt vanuit een meerjarig perspectief een zo goed mogelijke match gezocht met de leningsbehoefte van die instellingen;
- 3) het saldo aan kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8) voor de ministeries (73 miljoen euro) en de leden die tot het centraal kasbeheer behoren (146 miljoen euro). Om dubbeltellingen te vermijden, wordt enkel rekening gehouden met de kredietverleningen en deelnemingen van en naar geconsolideerde instellingen die niet tot het centraal kasbeheer behoren en van en naar niet geconsolideerde instellingen;
- 4) het saldo aan nieuwe schuldopnames en aflossingen van schuld voor de ministeries (87 miljoen euro) en de leden die tot het centraal kasbeheer behoren (347 miljoen euro);
- 5) in 2025 wordt er 661,9 miljoen euro ingeschreven voor aflossingen van bestaande leningen binnen de directe schuld. Een EMTN lening van 626,5 miljoen euro komt op eindvervaldag in 2025. Voor de overname van de

gemeenteleningen in 2024 wordt volgens een ruwe raming 29,9 miljoen euro voorzien aan kapitaal dat dient afgelost te worden in 2025. Verder wordt er 5,2 miljoen euro voorzien voor de overgenomen gemeenteleningen uit 2018, 165 duizend euro voor de aflossingen van de leningen van de Vismijn Oostende en 151 duizend euro voor de aflossing van de eventuele opname van het laatste nog aanslepend dossier op het Vlaams Investeringsfonds voor de lokale besturen. Die aflossingen zorgen voor een daling van de directe schuld maar dienen anderzijds ook gefinancierd te worden (impact op financieringsbehoefte).

De totale financieringsbehoefte bedraagt aldus 7,7 miljard euro.

Naast de directe schuld bestaat de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld verder nog uit **de volgende financiële schulden**. Die dalen in totaliteit met 961 miljoen euro en dat is het gevolg van:

- 1) de rechtstreekse financiering van VMSW en VWF sinds midden 2015 vervangt de financiering door middel van gewaarborgde bankleningen. Door de rechtstreekse financiering stijgt de directe schuld. De geconsolideerde schuld daalt echter met de aflossing van de bestaande portefeuille aan gewaarborgde bankleningen uit het verleden. In totaal daalt de bijdrage tot de geconsolideerde brutoschuld van de regionale huisvestingsmaatschappijen met 531 miljoen euro: een daling van 234 miljoen euro bij VMSW en 297 miljoen euro bij VWF;
- 2) daling van de schuld ten opzichte van de rusthuizen (alternatieve financiering bij VIPA: -125 miljoen euro);
- 3) netto aflossingen van schuld voor de ministeries (-309 miljoen euro²⁰);
- 4) allerhande kleinere opnames en aflossingen van schuld bij diverse ESR-geconsolideerde instellingen (netto toename van 4 miljoen euro)

Ook de geconsolideerde **PPS-schulden** dalen met de aflossing van hun bestaande leningen (-21 miljoen euro).

De schuld van de **groenestroomcertificaten** en van de **langetermijnhandelsschulden** worden constant gehouden op respectievelijk 364 miljoen euro en 3 miljoen euro.

Tot slot worden de **correcties** constant gehouden: de intrasectorale consolidatie op 1.552 miljoen euro en de intersectorale consolidatie op 710 miljoen euro. Meer uitleg over die correcties kan gevonden worden in het kas-, schuld- en waarborgrapport over 2023.

2. Gewaarborgde schulden

De Vlaamse overheid heeft daarnaast ook nog voorwaardelijke verplichtingen. De algemene toelichting bij de BA 2024 geeft een overzicht van de gewaarborgde schuld eind 2023 met een projectie voor 2024 en 2025.

3. Schuldnorm

Hieronder wordt de evolutie van de schuld afgetoetst aan de twee doelstellingen uit de schuldnorm.

²⁰ Er zijn meer aflossingen van schuld dan opnames van schuld voorzien bij het ministerie: die zorgen enerzijds voor een daling van de geconsolideerde schuld maar zijn anderzijds ook gefinancierd via de directe schuld. E is dus geen effect op de geconsolideerde schuld.

3.1. Behoud van een gunstige rating

Een belangrijke maatstaf voor de ratingagentschappen is de geconsolideerde schuld in verhouding tot de inkomsten waarbij we er naar streven om die ratio onder de 65% te houden. Tabel VII-3 geeft de evolutie van die ratio weer voor 2023 en een verwachting voor eind 2024 en eind 2025. Door de grote financieringsbehoeften van de afgelopen jaren is die ratio sterk gestegen en de verwachting is dat die ook de volgende jaren verder blijft stijgen.

Tabel VII-3: Ratio schuld versus inkomsten (met schuld cijfers in miljoen euro)

	2023	BA 2024	BO 2025
De directe schuld van de Vlaamse ministeries	25.786,16	33.179,33	40.237,72
De financiële schulden van de Vlaamse geconsolideerde S.1312 entiteiten	10.745,55	9.713,53	8.752,55
De geconsolideerde PPS-schuld	673,48	654,68	633,82
Groenestroomcertificaten	363,73	363,73	363,73
Langetermijnhandelsschulden	2,64	2,64	2,64
Correctie door VI. Gem. aangehouden schulden, uitgegeven door Vlaamse en andere S.1312 entiteiten	-1.552,42	-1.552,42	-1.552,42
Correctie door VI. Gem. aangehouden schulden, uitgegeven door andere S.13 sectoren	-710,31	-710,33	-710,33
Totaal bijdrage tot geconsolideerde brutoschuld	35.308,84	41.651,16	47.727,71
ESR-ontvangsten	57.342,01	58.247,11	60.309,92
Schuld ratio t.o.v. ESR-ontvangsten	61,58%	71,51%	79,14%

Bovenvermelde cijfers houden rekening met de vooruitzichten volgens de BA 2024 en BO 2025. Bij de begrotingsuitvoering liggen de cijfers meestal lager dan begroot. Ook voor 2023 werd minder opgehaald dan voorzien in de begroting.

3.2. Netto-actief positie

Tegenover een gedeelte van de geconsolideerde schuld staan ook activa. De algemene toelichting bij de BA 2024 geeft een update van de netto-actiefpositie per eind 2023.

4. Rente

4.1. Rentekrediet bij BO 2025

Tabel VII-4 vat de verwachte rente-uitgaven samen voor 2024 en 2025.

Tabel VII-4: Verwachte rente-uitgaven voor 2024 en 2025 (in duizend euro)

	BA 2024	BO 2025	Delta
	(b)	(b)	(c)=(b)-(a)
Totaal gekende rente op LT-uitstaande schuld	466.321	485.900	19.579
Totaal rente KT-schuld inclusief interne Financieringen	157.500	126.000	-31.500
Rente op nieuwe financieringen	27.529	246.348	218.819
Totaal rente	651.350	858.248	206.898
Totaal kosten	4.854	5.641	787
Kapitaaloverdracht overname gemeenteleningen in 2024	273.163	0	-273.163
Totaal rente + kosten + kapitaaloverdracht	929.366	863.889	-65.478

De tabellen hieronder geven het detail van de verwachte rente-uitgaven voor 2025.

Tabel VII-5: Rente op bestaande schuld (in duizend euro)

	BA2024	BO2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Bestaande LT-leningen vast (2015-2022) incl. parikosten	227.638,43	222.977,43	-4.661,00
Bestaande LT-lening 2022 vlottend	4.320,00	3.120,00	-1.200,00
Bestaande LT-leningen vast 2023 incl. parikosten	161.621,86	161.550,14	-71,72
Bestaande LT-leningen vlottend 2023	1.050,00	750,00	-300,00
Bestaande LT-leningen vast 2024 incl. parikosten	64.729,33	84.755,82	20.026,49
Overgenomen gemeenteleningen uit 2018	1.910,88	1.711,52	-199,36
Nieuw over te nemen gemeenteleningen in 2024	3.000,00	9.000,00	6.000,00
Rente BFW + rente universiteiten	2.050,45	2.035,16	-15,29
Totaal rente op LT-uitstaande schuld	466.320,95	485.900,07	19.579,12
KT: BCP, Thesaurie en zichtrekening	87.500,00	66.000,00	-21.500,00
Interne financieringen (KT+LT)	70.000,00	60.000,00	-10.000,00
Totaal rente KT-schuld incl. interne financieringen	157.500,00	126.000,00	-31.500,00

Tabel VII-6: Rente op nog nieuw aan te gane LT-financieringen in 2024

	Opnamebedrag BO2025 (in euro)	Tarief BA 2024	Looptijd vast/vlottend	Rente BO2025 (in duizend euro)
EIB tranche 3	250.000.000,00	3,26%	40j vast	8.142,50
BM 5Y	1.500.000.000,00	2,80%	5j vast	42.000,00
PP 15Y	500.000.000,00	3,50%	15j vast	17.500,00
PP 25Y	500.000.000,00	3,80%	25j vast	19.000,00
PP 10Y	500.000.000,00	3,20%	10j vast	16.000,00
Totaal				102.642,50

Tabel VII-7: Rente op nieuw aan te gane LT-financieringen in 2025

Instelling	Opnamebedrag BO 2024 (in euro)	Tarief BO 2025	Looptijd vast/vlottend	Verhouding	Rente BO 2025 (in duizend euro)
VMSW	803.385.000,00	3,80%	25j vast	0,5	15.264,32
VWF	1.412.961.000,00	3,80%	25j vast	0,67	35.795,01
Lantis vast	801.772.000,00	3,80%	30j vast	0,5	2.538,94
Lantis vlottend	400.886.000,00	2,80%	Vlottend	0,08	11.224,81
Herfinanciering EMTN	626.500.000,00	3,20%	10j vast	0,5	10.024,00
ESR-correcties vast	221.637.750,00	3,20%	10j vast	0,5	3.546,20
ESR-correcties vlottend	73.879.250,00	2,80%	Vlottend	0,5	1.034,31
ESR-8 vast	859.057.192,50	3,20%	10j vast	0,5	13.744,92
ESR-8 vlottend	286.352.397,50	2,80%	Vlottend	0,5	4.008,93
Tekort vast	2.165.250.000,00	3,20%	10j vast	0,5	34.644,00
Tekort vlottend	721.750.000,00	2,80%	vlottend	0,5	10.104,50
Relance vast	35.877.000,00	3,20%	10j vast	0,5	574,03

Instelling	Opnamebedrag BO 2024 (in euro)	Tarief BO 2025	Looptijd vast/ vlottend	Verhouding	Rente BO 2025 (in duizend euro)
Relance vlottend	11.959.000,00	2,80%	Vlottend	0,5	167,43
Funding delta in interne financieringen	43.090.059,30	2,40%	Vlottend	0,5	1.034,16
Totaal					143.705,56

Tabel VII-8: Samenvattende tabel (in duizend euro)

	BA2024	BO2025	Delta
	(a)	(b)	(c)=(b)-(a)
Totaal rente	651.349,90	858.248,13	206.898,23
Totaal kosten	4.853,60	5.640,97	787,37
Kapitaaloverdracht overname gemeenteleningen in 2024	273.163,00	0,00	-273.163,00
Totaal rente + kosten	929.366,50	863.889,10	-67.477,40

De financiële kosten worden bij de BO 2025 ingeschat op 5,64 miljoen euro. Dit omvat onder andere de uitgiftefees, ratingkosten, kosten van de paying agent en de taks op de effectenrekening. Dit is een stijging met 0,79 miljoen euro ten opzichte van BA 2024, dit is vooral het gevolg van hogere belastingen (0,5 miljoen euro) en hogere uitgiftefees (0,35 miljoen euro).

4.2. Renteontwikkelingen en sensitiviteitsanalyse van de rente

De algemene toelichting bij de BA 2024 geeft een update van de renteontwikkelingen en een korte analyse van de sensitiviteit van de rente-ontvangsten en -uitgaven voor een wijziging in de intrestvoeten.

VIII. BIJLAGEN

Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte

De detailtabel netto-beleidsruimte geeft een overzicht van de belangrijkste wijzigingen die de evolutie van de Vlaamse ontvangsten en uitgaven bepalen, opgedeeld naar ongewijzigd beleid en nieuwe initiatieven zoals hiervoor toegelicht.

De eerste kolom bevat een verwijzing naar, voor zover relevant, het programma of de rechtspersoon waar de evolutie zich voordoet. De tweede kolom omschrijft waarover het gaat. Voor een meer gedetailleerde toelichting verwijzen we naar de toelichtingen per programma.

Voor een goed begrip van de tabel is het belangrijk om nog eens te herhalen dat de compensaties, zowel binnen een beleidsdomein als over de beleidsdomeinen heen, niet opgenomen zijn in de tabel. De tabel netto-beleidsruimte heeft niet tot doel om de evolutie per programma of rechtspersoon integraal weer te geven, het gaat enkel om de evoluties die een impact hebben op de netto-beleidsruimte van de Vlaamse overheid in zijn geheel. De bedragen in deze tabel geven het verschil met de beschikbare kredieten ten opzichte van de BA weer (delta's) en niet de absolute bedragen die beschikbaar zijn.

Tabel VIII-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)

Programma/ rechtspersoon	VAK	VEK
Saldo t.o.v. begrotingsdoelstelling BA 2024 (1)		-2.923.439
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling BA 2024 (2)		1.182.053
Vorderingensaldo BA 2024 (3)=(1)-(2)		-4.105.492
Evolutie ontvangsten bij ongewijzigd beleid (4)		2.062.043
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap		1.848.571
Bruto aanvullende belasting op de PB		695.894
Gewestmiddelen BFW		170.193
Gemeenschapsmiddelen BFW		987.265
Gewestelijke belastingen		370.688
Actualisatie ontvangsten Plan voor Herstel en Veerkracht, REPowerEU en BAR		-377.679
Aanpassing dividend Ethias en aanrekening interesten		87.450
Ontvangsten Verkeersveiligheidsfonds		34.690
Wegvallen verkoop gronden AWV		-19.000
Ontvangsten Klimaatfonds		41.805
Terugdraai 3M-ontvangsten 2024		-34.685
Wegvallen verkoop Ferarrisgebouw en Trierstraat		-80.000
Overige ontvangsten Vlaamse Gemeenschap		-28.050
Ontvangsten rechtspersonen (4.2)		213.472
Toename ESR-ontvangsten U&HS		70.128
ESR-ontvangsten verkopen DWV		121.045
Wegvallen eenmalige correctie n.a.v. rekeningcontrole 2023 VSB		-40.000
Wegvallen eenmalige correctie C2 VIPA		-21.933
Toename ESR-ontvangsten VWF		26.855

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	Toename ESR-ontvangsten VITO		39.155
	Overige ontvangsten rechtspersonen		18.222
	Evolutie uitgaven bij ongewijzigd beleid (5)	-1.025.452	1.443.321
	Index (5.1)	1.009.189	955.199
	Indexatie binnen systeem van loonprovisie (op kruissnelheid brengen overschrijding spilindex april 2024)	589.377	585.614
	Indexatie lonen en werkingsmiddelen buiten loonprovisie aan 2,1% GZI	148.764	99.436
	Indexprovisie (overschrijding spilindex januari 2025)	119.155	118.256
	Overige index	151.893	151.893
	Actualisatie vastleggings- en vereffeningskredieten (5.2)	-2.034.641	488.122
X	Actualisatie relanceprovisie	0	-491.997
X	PAS-provisie II	200.000	200.000
X	Actualisatie PAS-provisie I	-26.000	-89.000
CC	Respo-bijdrage Vlaanderen door toename statutaire weddenmassa en bijdragepercentage (van 5,316% naar 6,202%)	85.048	85.048
CD	Fiscale uitgaven woongerelateerd	-24.585	-24.585
CE	Schuldovername gemeenten (neutraal voor vorderingensaldo via ESR-correctie)	-273.163	-273.163
CE	Rente-uitgaven	197.686	197.686
FD	Lonen basisonderwijs	25.096	25.096
FD	Lonen secundair onderwijs	122.391	122.391
FF	Lonen volwassenenonderwijs	39.694	39.694
FD	Lonen onderwijs: wegvallen saldo-intering wedderecuperatiefonds	-61.116	-61.116
Agion	Bijstelling vereffeningskalender		41.572
GO!	Daling VAK-Intering eigen middelen	-24.068	0
Hoger onderwijs	Klikmechanisme hoger onderwijs	37.175	37.175
U&HS	ESR-uitgaven	0	147.547
U&HS	Technisch: goedgezette VAK-uitgaven	-21.274	0
GC	Departement Zorg eenmalige correctie n.a.v. rekeningcontrole 2023	-40.000	-40.000
GD	Preventief gezondheidsbeleid: uitgaven in het kader van PFAS vervuiling (variabel krediet)	24.300	3.014
Opgroeien Regie	Groei pakket: sociale toeslagen en regularisaties	31.559	31.559
Opgroeien Regie	VEK-kalender kinderopvang	0	42.436
VAPH	Actualisatie ESR-uitgaven IPO/MPIGO	0	38.510
VIPA	A1/A3 - o.a. terugdraai eenmalige herziening BA24 (C2)	74.222	74.222
VSB	Ouderenzorg: aangroei cfr. erkenningskalender	29.895	29.895
VRT	Actualisatie ESR-uitgaven VRT	38.949	38.949
VVM De Lijn	Investeringskrediet MOW (eenmalige middelen 2024)	0	-30.000
VVM De Lijn	Actualisatie VEK-kalender	0	30.668
VVM De Lijn	Saldo-opbouw openbare dienstencontract	-23.400	-23.400
VVM De Lijn	Financiering operationele tekorten	-25.000	-25.000
MF	Terugdraai premie zero-emissiewagens	-20.000	-20.000
MH	AWV: eenmalige kredieten onderhoudswerken MOW	-23.000	-23.000

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
MH	AWV: eenmalige extra investeringskredieten MOW	-50.000	-5.000
MH	AWV: overdrachten De Werkvennootschap	94.583	94.583
MH	Verkeersveiligheidsfonds (variabel krediet)	31.248	31.248
DWV	Terugdraai saldo-intering	0	-40.535
MI	Actualisatie VEK-kalender investeringen waterinfrastructuur	0	-27.000
MI	DAB Vloot (eenmalige middelen 2024)	-41.824	0
DVW	Overdracht infrastructuur De Vlaamse Waterweg	29.847	17.399
DVW	Sigma-plan waterbeheersing (eenmalige middelen 2024)	-46.000	-23.000
DVW	Sigma-plan waterbeheersing (eenmalige middelen 2023)	0	-20.000
DVW	Actualisatie VEK-kalender	0	50.052
DVW	Overige ESR-uitgaven	-36.096	-10.608
Lantis/BAM	Oosterweel: hoofdwerken (uitgaven buiten begrotingsdoelstelling)	-2.194.000	135.475
Lantis/BAM	Oosterweel: binnen norm	-23.340	72.112
QC	Werkingsstoelage Aquafin	40.044	39.523
QC	Investeringen klimaatadaptatie (eenmalige middelen 2024)	-50.000	-25.000
QC	Blue deal (eenmalige middelen 2023)	-50.000	0
QD	Mijn verbouwpremie luik wonen (eenmalige middelen 2024)	-30.600	-30.600
QE	Mijn verbouwpremie luik energie (eenmalige middelen 2024)	-21.900	-21.900
QE	Mijn verbouwpremie luik energiefonds (eenmalige middelen 2024)	-40.160	-40.160
QE	Retroactieve investeringspremie (algemene middelen)	189.867	189.867
QE	Retroactieve investeringspremie (energiefonds)	111.231	111.231
QE	Energiefonds: uitgaven gefinancierd via extra middelen voorzien bij regeerakkoord	-116.177	-116.177
QE	PV-premies (eenmalige middelen 2024)	-51.000	-51.000
QE	Terugdraai- netbeheerdersvergoeding opkoop warmte-krachtcertificaten	-25.000	-25.000
QE	Energiefactuur (eenmalige middelen 2024)	-67.000	-67.000
QH	Klimaatprovisie 2024	-63.809	0
QH	Klimaatprovisie 2025	23.000	0
VLM	Lokaal Bouwshiftfonds	-47.500	15.834
VWF	Actualisatie ESR-uitgaven (o.a. rentekost aan VG)	46.312	46.312
VMSW	Actualisatie ESR-uitgaven (o.a. FS3 rentesubsidies)	9.498	31.760
SM	Lokale besturen: gemeentefonds +3,5%	111.160	111.160
SM	Lokale besturen: respo-bijdrage compensatie lokale besturen	51.969	51.969
SM	Lokale besturen: verhoging budget energiecompensatie	24.875	24.875
TD	Doelgroepverminderingen	-89.294	-89.294
TD	Dienstencheques	-25.452	-25.452
Gigant	Waarborguitwinning	-24.358	-24.358
VITO	Actualisatie ESR-uitgaven	20.375	21.235
	Overige uitgaven	-69.549	1.370
	ESR correcties (6)		-250.663

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	Onderbenutting binnen constant beleid (7)		96.630
	Vorderingensaldo bij ongewijzigd beleid (8)=(3)+(4)-(5)+(6)+(7)		-3.640.803
	Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (9)		1.207.435
	Netto-beleidsruimte (10)=(8)+(9)		-2.433.368
	Begrotingsinspanningen (11)	734.995	714.693
	Inspanningen op eigen overheid	298.528	278.226
	<i>Beperkte indexatie werkmiddelen</i>	68.629	48.327
	<i>Onderbenutting op uitbreidingsbeleid</i>	44.432	44.432
	<i>Rationalisering arbeidsmarktsubsidies</i>	79.100	79.100
	<i>Kerntaken VDAB</i>	20.000	20.000
	<i>Subsidies aan bedrijven</i>	20.000	20.000
	<i>Overige</i>	66.367	66.367
	Fiscaliteit	175.600	175.600
	<i>Kilometerheffing</i>	25.000	25.000
	<i>Registratierecht beroepsverkopers</i>	67.300	67.300
	<i>Hervormen erfbelasting</i>	25.000	25.000
	<i>Overige</i>	58.300	58.300
	Onderwijs	19.867	19.867
	<i>Inschrijvingsgeld volwassenenonderwijs</i>	16.667	16.667
	<i>Overige</i>	3.200	3.200
	Dienstencheques	83.700	83.700
	<i>Prijsverhoging dienstencheques</i>	83.700	83.700
	Werk	10.500	10.500
	<i>Hervormen sociale economie en versterken sociale inspectie</i>	10.500	10.500
	Omgeving	113.000	113.000
	<i>Verrekening waterinvesteringen</i>	112.900	112.900
	<i>Mijn VerbouwPremie (deel Wonen)</i>	-25.000	-25.000
	<i>Overige</i>	25.100	25.100
	Welzijn	33.800	33.800
	<i>Doelgerichte kindkorting</i>	30.000	30.000
	<i>Overige</i>	3.800	3.800
	Uitbreidingsbeleid (12)	-2.083.119	-1.410.879
	Warm Vlaanderen	-319.400	-319.400
	<i>Personen met een handicap</i>	-102.400	-102.400
	<i>Kinderopvang</i>	-100.000	-100.000
	<i>Ouderenzorg en gezinszorg</i>	-12.000	-12.000
	<i>Jeugdhulp</i>	-10.000	-10.000
	<i>Buitenschoolse kinderopvang en activiteiten</i>	-80.000	-80.000
	<i>Preventie</i>	-10.000	-10.000
	<i>Jeugddelinquentie</i>	-5.000	-5.000
	Welvarend Vlaanderen	-325.899	-325.899

Programma/ rechtspersoon		VAK	VEK
	<i>Innovatie en ontwikkeling</i>	-50.000	-50.000
	<i>Digitalisering in het onderwijs</i>	-200.000	-200.000
	<i>Cofinanciering lokaal sociaal beleid (gezonde voeding)</i>	-23.333	-23.333
	<i>Inductiejaar</i>	-16.233	-16.233
	<i>Zij-instromers</i>	-3.000	-3.000
	<i>Versterking Nederlands in het kleuteronderwijs</i>	-13.333	-13.333
	<i>Versterking Nederlands in het lager onderwijs</i>	-20.000	-20.000
	Extra investeringen	-724.000	-134.200
	<i>Infrastructuur Openbare Werken</i>	-130.000	-13.000
	De Lijn (investeringen + vergroening)	-400.000	-80.000
	<i>Onderwijsinfrastructuur</i>	-20.000	-2.000
	<i>Blue Deal-investeringen</i>	-14.000	-4.200
	<i>Cultuurinfrastructuur</i>	-100.000	0
	<i>DAB IEO</i>	-20.000	-10.000
	<i>Onroerend Erfgoed</i>	-30.000	-15.000
	<i>Rente ESR-8 operaties</i>	-10.000	-10.000
	Fiscaliteit	-190.000	-190.000
	<i>Registratierechten 3% naar 2%</i>	-190.000	-190.000
	Dienstencheques	-83.700	-83.700
	<i>Prijsverhoging dienstencheque terug naar werknemer</i>	-83.700	-83.700
	Omgeving	-241.300	-241.300
	<i>Energie</i>	-241.300	-241.300
	Varia	-198.820	-116.380
	<i>Groeipad Maatwerk</i>	-6.000	-6.000
	<i>Versterken lokale besturen</i>	-6.000	-6.000
	<i>VRT</i>	-20.000	-20.000
	<i>Overige</i>	-166.820	-84.380
	Extra ESR-8 uitgaven	-671.440	-671.440
	Leningsmachtiging Mijn Verbouwlening	-257.000	-257.000
	Leningsmachtigingen sociale huisvesting BSL & FS3	-414.440	-414.440
	Saldo t.o.v. begrotingsdoelstelling BO 2025 (13)=(10)+(11)+(12)		-3.129.554
	Vorderingensaldo BO 2025 (14)=(13)-(9)		-4.336.989

Bijlage 2: Parameteroverzicht

Tabel VIII-2 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolommen '2023 definitief' en '2024 aangepast' tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de BA 2024. De kolommen '2024 vermoedelijk' en '2025 initieel' tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de BO 2025. De bevolkingsgerelateerde parameters betreffen realisatiecijfers per 1 januari 2024, zoals meegedeeld door de FOD Financiën op 3 oktober 2024, aangevuld met prognoses op basis van de bevolkingsvooruitzichten van februari 2024.

Tabel VIII-2: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	BA 2024		BO 2025	
	2023 definitief	2024 aangepast	2024 vermoedelijk	2025 initieel
Parameters				
Inflatie (CPI)	4,05%	2,80%	3,20%	1,90%
Economische groei (BBP)	1,50%	1,40%	1,10%	1,30%
Personenbelasting (federaal gedeelte)				
Aanslagjaar	2022	2023	2023	2024
Vlaams Gewest	24.104.341	26.594.424	27.153.568	29.479.708
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	10.248.406	11.352.376	11.552.008	12.484.634
Brussels H. Gewest	3.155.642	3.471.423	3.557.202	3.893.443
Duitstaligen	159.590	176.226	178.645	193.841
Fiscale capaciteit (FC)				
Aanslagjaar	2022	2023	2023	2024
Vlaams Gewest	63,99%	63,94%	63,98%	64,01%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,21%	27,29%	27,22%	27,11%
Brussels H. Gewest	8,38%	8,35%	8,38%	8,45%
Duitstaligen	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)				
Toestand	definitief	raming	definitief	raming
Vlaamse Gemeenschap	58,17%	58,36%	58,34%	58,53%
Franse Gemeenschap	41,83%	41,64%	41,66%	41,47%
Inwoners				
Referentietijdstip	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2024	01/01/2025
Teldatum	01/01/2023	raming	01/01/2024	raming
Vlaanderen	6.774.807	6.818.360	6.821.770	6.858.648
Wallonië (excl. Duitst.)	3.602.192	3.612.594	3.612.804	3.621.739
Brussel	1.241.175	1.246.600	1.249.597	1.253.096
Duitstaligen	79.383	79.791	79.479	79.817
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)				
Referentietijdstip	30/06/2022	30/06/2023	30/06/2023	30/06/2024
Teldatum	01/02/2024	01/02/2024	31/08/2024	31/08/2024
Nederlandstalig	1.312.077	1.314.804	1.314.861	1.315.091
Franstalig	734.069	728.581	728.657	723.143
Brussel	276.217	273.573	273.680	270.419
Denataliteitscoëfficiënt	105,7555%	105,0728%	105,0873%	104,3579%
Verdeelsleutel Plantentuin				

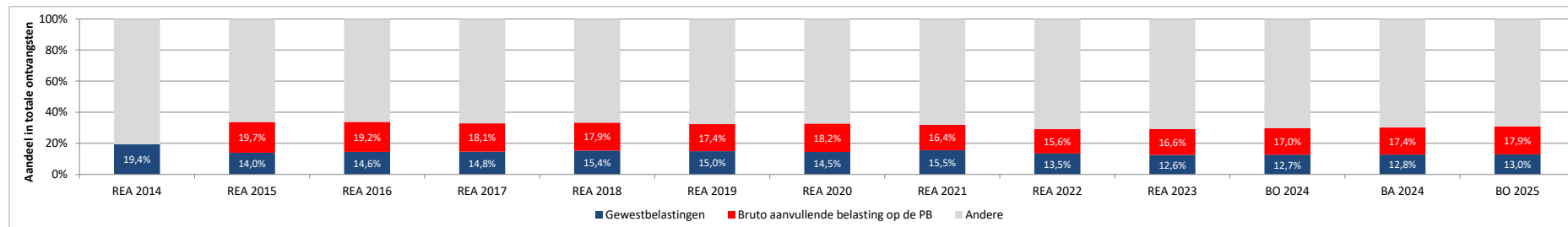
Begrotingsjaar
Toestand
Vlaamse Gemeenschap
Franse Gemeenschap
Pendelaars naar BHG
Vlaams Gewest
Waals Gewest
Belasting Staat
Aanslagjaar
Mededeling FOD Financiën
Vlaams Gewest
Waals Gewest
Brussels H. Gewest
Elasticiteit Vlaams Gewest
0 t.e.m. 18-jarigen
Referentietijdstip
Teldatum
Vlaamse Gemeenschap
Franse Gemeenschap
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Duitstalige Gemeenschap
+80-jarigen
Referentietijdstip
Teldatum
Vlaamse Gemeenschap
Franse Gemeenschap
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Duitstalige Gemeenschap
Fiscale uitgaven AJ 2015
Mededeling FOD FIN
Vlaams Gewest
Waals Gewest
Brussels H. Gewest

BA 2024	
2023 definitief	2024 aangepast
01/01/2014	01/01/2014
79,87013%	79,87013%
20,12987%	20,12987%
61,823%	61,823%
38,177%	38,177%
2023	2024
20/03/2024	20/03/2024
37.000.894	40.250.228
15.849.159	17.159.440
4.673.667	5.102.710
1,38800	1,38800
01/01/2023	01/01/2024
01/01/2023	raming
1.388.213	1.393.350
774.704	770.761
289.189	286.086
16.579	16.749
01/01/2023	01/01/2024
01/01/2023	raming
370.937	373.143
161.031	159.953
41.631	41.403
4.137	4.341
03/03/2017	03/03/2017
1.790.368	1.790.368
788.086	788.086
148.932	148.932

BO 2025	
2024 vermoedelijk	2025 initieel
01/01/2014	01/01/2014
79,87013%	79,87013%
20,12987%	20,12987%
61,823%	61,823%
38,177%	38,177%
2024	2025
03/10/2024	03/10/2024
40.863.565	42.645.663
17.370.911	18.123.045
5.234.656	5.491.915
1,38800	1,38800
01/01/2024	01/01/2025
01/01/2024	raming
1.392.036	1.395.523
770.346	767.089
286.829	284.172
16.609	16.747
01/01/2024	01/01/2025
01/01/2024	raming
373.118	380.168
159.918	160.961
41.299	41.415
4.296	4.362
03/03/2017	03/03/2017
1.790.368	1.790.368
788.086	788.086
148.932	148.932

Bijlage 3: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen

Figuur VIII-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen (REA 2014 en BO 2025)

Bron: Departement FB

Bijlage 4: De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen en de fiscale uitgaven

Sinds de BA 2018 worden de bruto-opcentiemen geraamd met toepassing van de voorschottenmethode en niet langer volgens de methode van de getransactionaliseerde kas²¹. Omdat er na de inkohiering (versturen van aanslagbiljet) een betaaltermijn van twee maanden volgt, moeten ook de kasinkomsten van januari en februari van begrotingsjaar t+1 worden aangerekend op het begrotingsjaar t²².

Concreet worden in de benadering van de getransactionaliseerde kas in begrotingsjaar t de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen vervat in de gedurende dat begrotingsjaar t uitgestuurde inkohieringen (die dus op verschillende aanslagjaren kunnen slaan) alsook de door de FOD Financiën ontvangen bedragen in de periode maart van begrotingsjaar t tot en met februari van begrotingsjaar t+1 als op begrotingsjaar t ESR-aanrekenbare gewestelijke opcentiemen beschouwd.

De methode van de getransactionaliseerde kas heeft evenwel als nadeel dat de grootte van de raming in sterke mate bepaald wordt door het verwachte inkohieringsritme van de FOD Financiën, waardoor de stabiliteit en de trendmatige evolutie van de begrote en gerealiseerde ontvangsten kan worden verstoord. Een versnelling of vertraging van het inkohieringsritme naar het jaareinde toe heeft immers een rechtstreekse impact op het uitvoeringscijfer van dat jaar. Om die reden wordt ook bij de BO 2025 de voorschottenmethode toegepast.

Niettegenstaande de HRF de methode van de getransactionaliseerde kas gebruikt voor de evaluatie van het begrotingsresultaat van alle overheden, wordt in de voorliggende begroting nog steeds de voorschottenmethode toegepast. Het wisselen van evaluatiemethode zal na akkoord van de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting ook in de Vlaamse begroting doorgevoerd worden.

Volgens de voorschottenmethode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar t bekomen door de som te maken van:

1. de 'voorschotten' met betrekking tot het aanslagjaar t die door de FOD Financiën tijdens het jaar t zelf aan het Vlaamse Gewest worden betaald. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar t en houdt rekening met een (door de FOD Financiën) vooropgestelde innings- of voorschottencoëfficiënt (99,17% voor het aanslagjaar 2018; 99,37% voor het aanslagjaar 2019; 99,45% voor het aanslagjaar 2020, 99,09% voor het aanslagjaar 2021; 99,07% voor het aanslagjaar 2022, 99,12% voor het aanslagjaar 2023, 99,48% voor het aanslagjaar 2024 en 99,55% voor het aanslagjaar 2025);
2. de 'voorfinanciering' met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar t;
3. de 'ontvangen bedragen' met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar t+1;
4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aangerekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

²¹ Zie 'Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming', [De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin \(vlaanderen.be\)](#)

²² De cijfers van de FOD Financiën van de maanden januari en februari omvatten, naast de door de FOD Financiën effectief ontvangen saldobetalingen in januari en februari, ook de bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen van de inkohieringen die uitgestuurd zijn in de loop van de maanden januari en februari. Die bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen slaan dus niet op inkohieringen van de vorige maanden november en december die in januari worden betaald of vereffend. De aan een Gewest toegewezen bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen begrepen in de kohieren van de maanden januari en februari wijst het INR niet toe aan het vorige maar aan het huidige begrotingsjaar.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen volgens de voorschottenmethode vertrekt van de door de FOD Financiën op 3 oktober 2024 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor het aanslagjaar 2025.

De raming van de totale voorfinanciering en ontvangen bedragen gaat uit van de door de FOD Financiën op 3 oktober 2024 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2025. De bedoelde regionale bedragen hebben betrekking op de kohieren gerelateerd aan de gewone aanslagtermijn (kohieren tot en met 30 juni van het aanslagjaar t+1). De raming van de bruto-opcentiemen bij de BO 2025 houdt bovendien ook rekening met de verwachte kohieren na het aflopen van de gewone aanslagtermijn (de zogenaamde staartkohieren).

De raming voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2025 gaat bovendien uit van een finaal inningspercentage:

- 99,68% voor het aanslagjaar 2015;
- 99,85% voor het aanslagjaar 2016;
- 99,75% voor het aanslagjaar 2017;
- 99,73% voor het aanslagjaar 2018;
- 99,70% voor het aanslagjaar 2019;
- 99,73% voor het aanslagjaar 2020;
- 99,97% voor het aanslagjaar 2021 en volgende aanslagjaren.

Die inningspercentages vinden hun oorsprong in de tot en met juli 2024 gerealiseerde kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen met betrekking tot de aanslagjaren 2015 tot en met 2023, aangevuld met de nog te verwachten kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen vanaf augustus 2024.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatische afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren.

Tabel VIII-3, Tabel VIII-4 en Tabel VIII-5 tonen per aanslagjaar de voorschotten van de bruto-opcentiemen en de simulatie van de kasmatische afrekeningen. De in deze tabellen gebruikte inningspercentages zijn gebaseerd op de geciteerde uitvoeringscijfers voor de aanslagjaren 2015 en volgende.

Concreet: om tot het geraamde bedrag van de bruto-opcentiemen volgens de voorschottenmethode te komen, moeten vooreerst de voorschotten van de bruto-opcentiemen geraamd worden. De FOD Financiën raamt de voorschotten voor het aanslagjaar 2025. Hierbij dient te worden benadrukt dat de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale BO 2025 (in casu oktober 2024) werden opgesteld.

Vervolgens worden de kasmatische afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatische afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale BO 2025 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2023, ramingen vanaf aanslagjaar 2024). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

Om tot het bedrag van de kasmatische afrekeningen te komen, wordt er tevens een onderscheid gemaakt tussen de voorfinancieringen en de ontvangen bedragen. De

spreiding van beide componenten over de betrokken maanden verloopt immers niet op dezelfde manier. Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering tot en met december van het jaar t verhoogd met de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds in vorige begrotingsjaren aangerekende afrekeningen). De verschuiving van twee maanden bij de ontvangen bedragen heeft te maken met de betaaltermijn van twee maanden na het ontvangen van het kohier.

De volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten worden tot slot bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren.

De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2025 bedragen 10.807.857 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (10.595.444 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2025) en afrekeningen (5.245 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2020; 171 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2021; 3.064 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2022; 18.628 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2023 en 185.304 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2024). Voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2019 worden er geen afrekeningen meer verwacht.

Bemerk tot slot (nogmaals) dat de voorschottenmethode uiteindelijk ook rekening houdt met een verondersteld finaal inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,73% voor aanslagjaar 2018; 99,70% voor aanslagjaar 2019; 99,73% voor aanslagjaar 2020; 99,97% voor aanslagjaar 2021 en volgende aanslagjaren).

Tabel VIII-3: Bruto opcentiemen volgens voorschottenmethode²³ (in duizend euro)

	REA 2015	REA 2016	REA 2017	REA 2018	REA 2019	REA 2020	REA 2021	REA 2022	REA 2023	BA 2024	BO 2025
Voorschotten	7.465.579	7.520.131	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.825.699	8.094.634	9.271.583	9.993.050	10.595.444
Afrekeningen AJ 2015		222.805	23.736	3.993	2.051	454					
Afrekeningen AJ 2016			179.994	22.714	4.754	1.696	3.749				
Afrekeningen AJ 2017				169.153	26.222	3.067	3.656	4.160			
Afrekeningen AJ 2018					233.510	18.940	4.153	2.632	3.107		
Afrekeningen AJ 2019						129.629	27.884	5.318	1.505	5.260	
Afrekeningen AJ 2020							21.455	25.192	4.120	2.616	5.245
Afrekeningen AJ 2021								89.479	24.625	3.422	171
Afrekeningen AJ 2022									204.434	28.394	3.064
Afrekeningen AJ 2023										79.220	18.628
Afrekeningen AJ 2024											185.304
Totaal	7.465.580	7.742.936	7.797.076	7.705.223	7.923.747	7.872.907	7.886.598	8.221.415	9.509.375	10.111.963	10.807.857

²³ De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,73% voor aanslagjaar 2018; 99,70% voor aanslagjaar 2019; 99,73% voor aanslagjaar 2020; 99,97% voor aanslagjaar 2021 en volgende aanslagjaren).

Tabel VIII-4: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	98,72%	98,72%	99,17%	99,37%	99,45%	99,09%	99,07%	99,12%	99,48%	99,55%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij federale BC/BO; aan 100%)	(2)	7.617.636	7.691.801	7.572.212	7.705.756	7.761.810	7.897.567	8.170.621	9.353.898	10.045.286	10.643.339
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij federale BC/BO; aan VS%)	(3)=(2)* (1)	7.520.131	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.825.699	8.094.634	9.271.583	9.993.050	10.595.444
Voorschotten fiscale uitgaven (bij federale BC/BO; aan 100%)	(4)	1.856.487	1.882.425	1.848.232	1.763.491	1.731.464	1.526.766	1.426.027	1.357.052	1.322.901	1.291.337
Voorschotten fiscale uitgaven (bij federale BC/BO; aan VS%)	(5)=(4)* (1)	1.832.724	1.858.330	1.832.892	1.752.381	1.721.941	1.512.872	1.412.765	1.345.110	1.316.022	1.285.526
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%)	(6)=(3)- (5)	5.687.406	5.735.016	5.676.471	5.904.829	5.997.179	6.312.827	6.681.869	7.926.473	8.677.029	9.309.918

Bron: FOD Financiën, Departement FB, waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale begrotingscontrole (voor 2025 de federale BO) van het betrokken jaar werden opgesteld.

Tabel VIII-5: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025
Verwachte bruto-opcentiemen per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(1)	7.653.814	7.671.932	7.657.884	7.775.947	7.741.822	7.930.228	8.370.031	9.403.615	10.198.486	10.643.339
toestand		def	def	def	def	def	def	def	def	BO 2025	BO 2025
Toevoegen van staart = kohieren netto-opcentiemen vanaf juli AJ+1	(2)	46.499	63.219	55.349	44.494	39.732	50.380	50.380	50.380	50.380	50.380
Totaal verwachte bruto-opcentiemen per AJ aan 100%	(3)= (1)+(2)	7.700.313	7.735.151	7.713.233	7.820.442	7.781.554	7.980.608	8.420.411	9.453.995	10.248.866	10.693.719

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025
Verwachte fiscale uitgaven per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(4)	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.705.475	1.546.922	1.496.813	1.424.957	1.360.692	1.291.337
toestand		def	def	def	def	def	def	def	def	BO 2025	BO 2025
Toevoegen van staart ? Nee, zit reeds in de staart aan netto-opcentiemen	(5)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal verwachte fiscale uitgaven per AJ aan 100%	(6)= (4)+(5)	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.705.475	1.546.922	1.496.813	1.424.957	1.360.692	1.291.337

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025
Totaal verwachte netto-opcentiemen per AJ aan 100%	(7)= (3)-(6)	5.911.111	5.958.664	5.957.762	6.096.226	6.076.079	6.433.686	6.923.598	8.029.038	8.888.175	9.402.382

Bron: FOD Financiën, Departement FB, waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale BO 2025 voor de jaren 2024 en volgende werden opgesteld.

			2015	2016	2017	2018	2019	2020
AJ 2015	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2015 in 2015	(1)	5.601.138					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2015 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.666.894
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2015 (100%)	(3)						1.792.441
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2015 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.874.453
	Gerealiseerde ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,06%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	50,31%	49,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.720.983	2.687.267	0	0	0	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,62%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	11,53%	81,32%	5,69%	0,89%	0,46%	0,10%
	Ontvangen bedragen	(10)	51.635	364.059	23.736	3.993	2.051	454
	Totale ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (voorfin tem dec + ontv bedragen tem feb)	(11)=(7)+(10)		5.823.943	5.847.680	5.851.673	5.853.724	5.854.177
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2015	(12)=(11)-(1)		222.805	23.736	3.993	2.051	454

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
AJ 2016	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2016 in 2016	(1)	5.687.406					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2016 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.700.313
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2016 (100%)	(3)						1.789.202
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2016 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.911.111

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,49%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	48,00%	51,96%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.652.559	2.871.601	1.893	33	93	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,36%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	20,02%	71,74%	5,55%	1,26%	0,44%	1,00%
	Ontvangen bedragen	(10)	75.292	267.948	20.821	4.720	1.604	3.742
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.867.400	5.890.114	5.894.868	5.896.564	5.900.313
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2016	(12)=(11)-(1)		179.994	22.714	4.754	1.696	3.749

			2017	2018	2019	2020	2021	2022
AJ 2017	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2017 in 2017	(1)	5.735.016					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2017 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.735.151
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2017 (100%)	(3)						1.776.488
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2017 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.958.664
	Verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,00%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.282.236	2.255.414	3.931	22	34	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,75%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	25,75%	65,98%	5,56%	0,77%	0,90%	1,03%
	Ontvangen bedragen	(10)	103.530	262.988	22.292	3.045	3.622	4.157

			2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.904.169	5.930.391	5.933.458	5.937.115	5.941.274
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2017	(12)=(11)-(1)		169.153	26.222	3.067	3.656	4.160

			2018	2019	2020	2021	2022	2023
AJ 2018	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2018 in 2018	(1)	5.676.471					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2018 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.713.233
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2018 (100%)	(3)						1.755.471
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2018 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.957.762
	Verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,12%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2018)	(6)	57,98%	41,96%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.216.427	2.327.795	3.264	101	11	10
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,61%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2018)	(9)	30,03%	63,45%	4,03%	1,03%	0,67%	0,79%
	Ontvangen bedragen	(10)	118.321	247.438	15.676	4.052	2.622	3.097
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.909.981	5.928.921	5.933.074	5.935.706	5.938.813
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2018	(12)=(11)-(1)		233.510	18.940	4.153	2.632	3.107

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
AJ 2019	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2019 in 2019	(1)	5.904.829					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2019 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.820.442
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2019 (100%)	(3)						1.724.215
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2019 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.096.226
	Verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,10%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2019)	(6)	65,09%	34,85%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.694.131	1.978.136	3.010	37	20	10
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,60%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2019)	(9)	32,83%	57,97%	6,20%	1,32%	0,37%	1,31%
	Ontvangen bedragen	(10)	132.095	230.096	24.874	5.281	1.485	5.251
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.034.458	6.062.342	6.067.660	6.069.165	6.074.425
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2019	(12)=(11)-(1)		129.629	27.884	5.318	1.505	5.260

			2020	2021	2022	2023	2024	2025
AJ 2020	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2020 in 2020	(1)	5.997.179					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2020 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.781.554
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2020 (100%)	(3)						1.705.475
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2020 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.076.079
	Verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,25%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2020)	(6)	76,80%	23,12%	0,09%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.351.163	1.309.804	4.817	63	24	10
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,48%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2020)	(9)	41,41%	50,35%	5,21%	1,04%	0,66%	1,33%
	Ontvangen bedragen	(10)	162.953	194.715	20.375	4.058	2.592	5.235
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.018.635	6.043.827	6.047.947	6.050.564	6.055.808
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2020	(12)=(11)-(1)		21.455	25.192	4.120	2.616	5.245

			2021	2022	2023	2024	2025	2026
AJ 2021	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2021 in 2021	(1)	6.312.827					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2021 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.980.608
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2021 (100%)	(3)						1.546.922
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2021 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.433.686
	Verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,26%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	73,21%	26,75%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.347.313	1.588.553	2.451	95	2	1
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,71%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	31,76%	62,97%	4,49%	0,67%	0,03%	0,07%
	Ontvangen bedragen	(10)	157.561	308.879	22.174	3.327	169	341
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.402.306	6.426.930	6.430.352	6.430.523	6.430.865
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2021	(12)=(11)-(1)		89.479	24.625	3.422	171	342

			2022	2023	2024	2025	2026	2027
AJ 2022	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2022 in 2022	(1)	6.681.869					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2022 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						8.420.411
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2022 (100%)	(3)						1.496.813
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2022 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.923.598
	Verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						91,96%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,11%	22,83%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.909.799	1.453.482	3.917	85	1	1
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						8,01%

			2022	2023	2024	2025	2026	2027
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	38,56%	56,39%	4,42%	0,54%	0,03%	0,05%
	Ontvangen bedragen	(10)	213.725	309.298	24.477	2.979	151	305
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.886.303	6.914.697	6.917.761	6.917.914	6.918.219
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2022	(12)=(11)-(1)		204.434	28.394	3.064	153	305

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
AJ 2023	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2023 in 2023	(1)	7.926.473					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2023 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						9.453.995
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2023 (100%)	(3)						1.424.957
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2023 (100%)	(4)=(2)-(3)						8.029.038
	Verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,30%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	79,13%	20,84%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	5.863.918	1.544.054	2.566	55	1	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,67%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2023)	(9)	53,05%	43,98%	2,61%	0,32%	0,02%	0,03%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	326.789	270.932	16.062	1.952	99	200
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		8.005.693	8.024.322	8.026.329	8.026.429	8.026.629
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2023	(12)=(11)-(1)		79.220	18.628	2.007	100	200

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
AJ 2024	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2024 in 2024	(1)	8.677.029					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2024 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						10.248.866
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2024 (100%)	(3)						1.360.692

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2024 (100%)	(4)=(2)-(3)						8.888.175
	Verwachte ontvangsten AJ 2024 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,30%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2023)	(6)	79,13%	20,84%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	6.491.379	1.709.274	2.841	61	1	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,67%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2023)	(9)	53,05%	43,98%	2,61%	0,32%	0,02%	0,03%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	361.757	299.923	17.781	2.161	110	221
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2024 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		8.862.333	8.882.954	8.885.177	8.885.287	8.885.508
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2024	(12)=(11)-(1)		185.304	20.622	2.222	111	221

Bijlage 5: Overzichten verdeling index per beleidsdomein en begrotingsprogramma

Tabel VIII-6 en Tabel VIII-7 tonen de toename van de uitgavenkredieten per beleidsdomein en begrotingsprogramma voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van april 2024 bij de BO 2025.

Tabel VIII-8 en Tabel VIII-9 tonen de indexatie bij de BO 2025 per beleidsdomein en begrotingsprogramma van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen. De indexatie van de niet-loonkredieten is beperkt tot 50%, behoudens de uitzonderingen voorzien in het Programmadecreet.

Tabel VIII-10 en Tabel VIII-11 tonen de indicatieve verdeling van de indexprovisie BO 2025 per beleidsdomein en begrotingsprogramma indien de kredieten (zoals berekend bij de BO 2025) zouden worden toegewezen. Het betreft een indicatieve verdeling omdat de indexprovisie centraal gebudgetteerd is bij het beleidsdomein Financiën en Begroting.

Tabel VIII-6: Indexatie bij de BO 2025 per beleidsdomein voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van april 2024 (in duizend euro)

BD-code	Omschrijving beleidsdomein	VAK	VEK
C	BELEIDSDOMEIN FINANCIËN EN BEGROTING	1.734	1.734
F	BELEIDSDOMEIN ONDERWIJS EN VORMING	259.748	259.748
G	BELEIDSDOMEIN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN	198.927	195.164
H	BELEIDSDOMEIN CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA	12.058	12.058
M	BELEIDSDOMEIN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	18.067	18.067
Q	BELEIDSDOMEIN OMGEVING	7.946	7.946
S	BELEIDSDOMEIN KANSELARIJ, BESTUUR, BUITENLANDSE ZAKEN EN JUSTITIE	9.466	9.466
T	BELEIDSDOMEIN WERK, ECONOMIE, WETENSCHAP, INNOVATIE, LANDBOUW EN SOCIALE ECONOMIE	80.747	80.747
V	HOGERE ENTITEITEN	684	684
Totaal		589.377	585.614

Tabel VIII-7: Indexatie bij de BO 2025 per begrotingsprogramma voor het op kruissnelheid brengen van de verwachte overschrijding van de spilindex van april 2024 (in duizend euro)

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CA	APPARAATSKREDIETEN	1.725	1.725
CB	PROVISIES	0	0
CC	BUDGETTAIR BELEID	9	9
CD	FISCALITEIT	0	0
CE	FINANCIELE OPERATIES	0	0
CF	BOEKHOUDING	0	0
FA	APPARAATSKREDIETEN	1.234	1.234
FB	PROVISIES	1.213	1.213
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	195.290	195.290
FE	HOGER ONDERWIJS	40.297	40.297
FF	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS	16.096	16.096
FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	5.618	5.618
GA	APPARAATSKREDIETEN	3.625	3.625
GB	PROVISIES	0	0
GC	WELZIJN	10.956	10.956

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
GD	GEZONDHEIDS- EN WOONZORG	2.630	2.630
GE	OPGROEIEN	38.710	38.710
GG	PERSONEN MET EEN BEPERKING	49.433	45.670
GH	SOCIALE BESCHERMING	93.573	93.573
GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	0	0
HA	APPARAATSKREDIETEN	516	516
HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	258	258
HC	CULTUUR	3.133	3.133
HD	JEUGD	737	737
HE	MEDIA	5.565	5.565
HF	SPORT	1.849	1.849
MA	APPARAATSKREDIETEN	3.164	3.164
MD	LUCHTGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	0	0
ME	GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	11.812	11.812
MF	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	88	88
MH	WEGGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	0	0
MI	WATERGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	3.003	3.003
QA	APPARAATSKREDIETEN	4.130	4.130
QC	OMGEVING EN NATUUR	2.994	2.994
QD	WONEN	820	820
QE	ENERGIE	0	0
QF	DIERENWELZIJN	0	0
QG	ONROEREND ERFGOED	2	2
QH	KLIMAAT	0	0
SA	APPARAATSKREDIETEN	5.218	5.218
SB	PROVISIES EN BELEIDSVELDOVERSCHRIJDENDE THEMA'S	0	0
SD	JUSTITIE EN HANDHAVING	129	129
SE	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	0	0
SF	GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING	1.387	1.387
SG	BRUSSEL	415	415
SH	VLAAMSE RAND	101	101
SI	RAMPENSCHADE	0	0
SJ	DIGITALISERING	0	0
SK	INTERNE DIENSTVERLENING VLAAMSE OVERHEID	1.085	1.085
SM	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	0	0
SN	BUITENLANDS BELEID	0	0
SO	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	24	24
SP	INTERNATIONAAL ONDERNEMEN	709	709
SQ	TOERISME	398	398
TA	APPARAATSKREDIETEN	2.732	2.732
TB	PROVISIES	0	0
TC	ECONOMIE	6	6
TD	WERK	57.480	57.480
TE	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	0	0
TF	INNOVATIE	5.551	5.551
TH	SOCIALE ECONOMIE	11.809	11.809
TI	COMPETENTIES	3.167	3.167
TJ	LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	2	2
TK	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	0	0
TL	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	0	0
VB	PROVISIES	0	0
VD	VLAAMS PARLEMENT	0	0
VE	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VLAAMSE REGERING	12	12

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
VF	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT	90	90
VG	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK	64	64
VH	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN	63	63
VI	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN, INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	98	98
VJ	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	90	90
VK	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	90	90
VM	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW	56	56
VN	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL EN MEDIA	58	58
VO	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT	63	63
Totaal		589.377	585.614

Tabel VIII-8: Indexatie bij de BO 2025 per beleidsdomein van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro)

BD-code	Omschrijving beleidsdomein	VAK	VEK
C	BELEIDSDOMEIN FINANCIËN EN BEGROTING	412	412
F	BELEIDSDOMEIN ONDERWIJS EN VORMING	10.674	5.659
G	BELEIDSDOMEIN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN	10.629	9.354
H	BELEIDSDOMEIN CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA	8.649	8.167
M	BELEIDSDOMEIN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	19.286	11.758
Q	BELEIDSDOMEIN OMGEVING	4.921	4.838
S	BELEIDSDOMEIN KANSELARIJ, BESTUUR, BUITENLANDSE ZAKEN EN JUSTITIE	4.368	3.884
T	BELEIDSDOMEIN WERK, ECONOMIE, WETENSCHAP, INNOVATIE, LANDBOUW EN SOCIALE ECONOMIE	31.637	17.609
V	HOGERE ENTITEITEN	26	26
Totaal		90.602	61.707

Tabel VIII-9: Indexatie bij de BO 2025 per begrotingsprogramma van de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen (in duizend euro)

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CA	APPARAATSKREDIETEN	59	59
CB	PROVISIES	38	38
CC	BUDGETTAIR BELEID	8	8
CD	FISCALITEIT	244	244
CE	FINANCIELE OPERATIES	6	6

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CF	BOEKHOUDING	57	57
FA	APPARAATSKREDIETEN	139	139
FB	PROVISIES	0	0
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	0	0
FE	HOGER ONDERWIJS	4.163	4.163
FF	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS	506	506
FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	6.639	1.624
GA	APPARAATSKREDIETEN	84	84
GB	PROVISIES	0	0
GC	WELZIJN	422	422
GD	GEZONDHEIDS- EN WOONZORG	2.518	2.518
GE	OPGROEIEN	3.710	3.550
GG	PERSONEN MET EEN BEPERKING	2.884	2.712
GH	SOCIALE BESCHERMING	153	153
GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	858	-85
HA	APPARAATSKREDIETEN	22	22
HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	2.298	2.298
HC	CULTUUR	4.164	4.157
HD	JEUGD	277	277
HE	MEDIA	1.139	1.139
HF	SPORT	749	274
MA	APPARAATSKREDIETEN	180	180
MD	LUCHTGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	272	261
ME	GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	2.903	-93
MF	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	222	222
MH	WEGGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	9.827	7.439
MI	WATERGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	5.882	3.749
QA	APPARAATSKREDIETEN	253	253
QC	OMGEVING EN NATUUR	1.338	1.296
QD	WONEN	3.220	3.179
QE	ENERGIE	27	27
QF	DIERENWELZIJN	54	54
QG	ONROEREND ERFGOED	28	28
QH	KLIMAAT	0	0
SA	APPARAATSKREDIETEN	518	518
SB	PROVISIES EN BELEIDSVELDOVERSCHRIJDENDE THEMA'S	0	0
SD	JUSTITIE EN HANDHAVING	114	114
SE	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	76	76
SF	GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING	441	441
SG	BRUSSEL	270	233
SH	VLAAMSE RAND	30	30
SI	RAMPENSCHADE	8	8
SJ	DIGITALISERING	431	431
SK	INTERNE DIENSTVERLENING VLAAMSE OVERHEID	681	681
SM	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	1.080	1.080
SN	BUITENLANDS BELEID	22	22
SO	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	4	4
SP	INTERNATIONAAL ONDERNEMEN	250	127
SQ	TOERISME	444	120
TA	APPARAATSKREDIETEN	395	395
TB	PROVISIES	97	97
TC	ECONOMIE	7.406	381
TD	WERK	2.438	2.266

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
TE	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	14.568	8.771
TF	INNOVATIE	2.456	2.456
TH	SOCIALE ECONOMIE	1.880	1.880
TI	COMPETENTIES	255	255
TJ	LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	1.140	106
TK	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	96	96
TL	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	133	133
VB	PROVISIES	0	0
VD	VLAAMS PARLEMENT	0	0
VE	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VLAAMSE REGERING	1	1
VF	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT	4	4
VG	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK	2	2
VH	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN	2	2
VI	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN, INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	3	3
VJ	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIEN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	4	4
VK	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	4	4
VM	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW	2	2
VN	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL EN MEDIA	2	2
VO	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT	2	2
Totaal		90.602	61.707

Tabel VIII-10: Indicatieve verdeling indexprovisie per beleidsdomein (in duizend euro)

BD-code	Omschrijving beleidsdomein	VAK	VEK
C	BELEIDSDOMEIN FINANCIËN EN BEGROTING	1.631	1.631
F	BELEIDSDOMEIN ONDERWIJS EN VORMING	225.373	225.373
G	BELEIDSDOMEIN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN	186.680	183.144
H	BELEIDSDOMEIN CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA	11.325	11.325
M	BELEIDSDOMEIN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN	17.000	17.000
Q	BELEIDSDOMEIN OMGEVING	7.462	7.462
S	BELEIDSDOMEIN KANSELARIJ, BESTUUR, BUITENLANDSE ZAKEN EN JUSTITIE	8.891	8.891
T	BELEIDSDOMEIN WERK, ECONOMIE, WETENSCHAP, INNOVATIE, LANDBOUW EN SOCIALE ECONOMIE	67.365	67.365
V	HOGERE ENTITEITEN	645	645
Totaal		526.372	522.836

Tabel VIII-11: Indicatieve verdeling indexprovisie per begrotingsprogramma (in duizend euro)

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
CA	APPARAATSKREDIETEN	1.622	1.622
CB	PROVISIES	0	0
CC	BUDGETTAIR BELEID	9	9
CD	FISCALITEIT	0	0
CE	FINANCIELE OPERATIES	0	0
CF	BOEKHOUDING	0	0
FA	APPARAATSKREDIETEN	1.161	1.161
FB	PROVISIES	1.052	1.052
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	169.397	169.397
FE	HOGER ONDERWIJS	34.927	34.927
FF	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS	13.962	13.962
FG	ONDERSTEUNING VAN HET ONDERWIJSVELD	4.874	4.874
GA	APPARAATSKREDIETEN	3.408	3.408
GB	PROVISIES	0	0
GC	WELZIJN	10.274	10.274
GD	GEZONDHEIDS- EN WOONZORG	2.473	2.473
GE	OPGROEIEN	36.392	36.392
GG	PERSONEN MET EEN BEPERKING	46.481	42.945
GH	SOCIALE BESCHERMING	87.652	87.652
GI	ZORGINFRASTRUCTUUR	0	0
HA	APPARAATSKREDIETEN	485	485
HB	BELEIDSVELDOVERSCHRIJDEND	242	242
HC	CULTUUR	2.947	2.947
HD	JEUGD	691	691
HE	MEDIA	5.223	5.223
HF	SPORT	1.737	1.737
MA	APPARAATSKREDIETEN	2.975	2.975
MD	LUCHTGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	0	0
ME	GEMEENSCHAPPELIJK VERVOER	11.133	11.133
MF	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	83	83
MH	WEGGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	0	0
MI	WATERGEBONDEN MOBILITEIT EN TRANSPORT	2.809	2.809
QA	APPARAATSKREDIETEN	3.883	3.883
QC	OMGEVING EN NATUUR	2.806	2.806
QD	WONEN	771	771
QE	ENERGIE	0	0
QF	DIERENWELZIJN	0	0
QG	ONROEREND ERFGOED	2	2
QH	KLIMAAT	0	0
SA	APPARAATSKREDIETEN	4.905	4.905
SB	PROVISIES EN BELEIDSVELDOVERSCHRIJDENDE THEMA'S	0	0
SD	JUSTITIE EN HANDHAVING	122	122
SE	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	0	0
SF	GELIJKE KANSEN EN INTEGRATIE EN INBURGERING	1.304	1.304
SG	BRUSSEL	387	387
SH	VLAAMSE RAND	95	95
SI	RAMPENSCHADE	0	0
SJ	DIGITALISERING	0	0
SK	INTERNE DIENSTVERLENING VLAAMSE OVERHEID	1.020	1.020
SM	BINNENLANDS BESTUUR EN STEDENBELEID	0	0

PR-code	Omschrijving programma	VAK	VEK
SN	BUITENLANDS BELEID	0	0
SO	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	22	22
SP	INTERNATIONAAL ONDERNEMEN	665	665
SQ	TOERISME	371	371
TA	APPARAATSKREDIETEN	2.571	2.571
TB	PROVISIES	0	0
TC	ECONOMIE	6	6
TD	WERK	45.484	45.484
TE	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	0	0
TF	INNOVATIE	5.221	5.221
TH	SOCIALE ECONOMIE	11.105	11.105
TI	COMPETENTIES	2.976	2.976
TJ	LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	2	2
TK	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	0	0
TL	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	0	0
VB	PROVISIES	0	0
VD	VLAAMS PARLEMENT	0	0
VE	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN VLAAMSE REGERING	12	12
VF	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT	85	85
VG	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK	61	61
VH	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN	60	60
VI	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN, INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	92	92
VJ	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIEN, VLAAMSE RAND, ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	85	85
VK	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD, EN VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING	84	84
VM	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW	52	52
VN	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL EN MEDIA	55	55
VO	APPARAATSKREDIETEN KABINET VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT	59	59
Totaal		526.372	522.836

Bijlage 6: Relanceprovisie VEK-spreiding per project

De VEK-inschatting van de Relanceprovisie (CB0-1CBD2AH-PR) vertrekt van de rapportering van april 2024 over de finale uitvoeringsgegevens 2023. Dit resulteert in een verwachte vereffening in 2025 van 541,9 miljoen euro.

Tabel VIII-12: Relanceprovisie VEK-spreiding per project (in duizend euro)

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV001	344	3.070	3.434	4.000	6.186	5.966
VV002	74	536	380	400	1.610	-
VV003	721	3.687	7.432	7.730	630	-
VV004	180	3.210	7.177	7.000	7.000	3.033
VV005	-	1.424	2.843	4.005	3.718	227
VV006	-	881	24.752	154.367	-	-
VV007	10.942	46.105	803	-	-	-
VV008	190	3.431	7.316	6.000	6.000	2.413
VV009	2.791	9.496	5.722	3.622	2.003	1.366
VV010	-	-	-	-	-	-
VV011	-	19.461	276	262	-	-
VV012	6.065	4.108	2.240	900	642	460
VV013	11.595	59.148	51.239	82.058	40.570	7.444
VV014	-	2.604	8.300	50.107	95.666	-
VV015	2.693	228.624	130.516	12.305	261	417
VV016	372	7.217	5.589	667	-	-
VV017	1.914	61.934	8.709	4.503	11.828	1.066
VV018	16.184	43.133	29.254	14.915	11.170	-
VV019	1.392	16.861	22.592	14.380	506	-
VV020	390	2.568	4.899	7.076	3.829	643
VV021	13.957	13.159	15.620	28.968	18.039	11.392
VV022	11.251	21.080	33.223	31.635	2.718	-
VV023	396	12.378	9.356	18.381	13.438	4.914
VV024	6.222	5.764	5.332	9.655	8.715	4.283
VV025	96	1.104	1.506	2.273	1.074	-
VV026	1.097	7.897	16.995	10.585	166	-
VV027	-	2.005	2.721	2.779	2.437	-
VV028	400	1.112	2.230	3.400	1.000	142
VV029	-	49	9.026	2.930	1.618	-
VV030	-	93	3.469	4.247	1.342	-
VV031	-	1.379	5.383	5.015	4.822	3.004
VV032	5.655	8.333	9.712	8.200	5.692	6.461
VV033	-	687	508	2.241	628	-
VV034	657	8.701	5.871	5.825	226	-
VV035	403	5.558	8.085	5.236	6.840	4.829
VV036	14.289	41.956	9.517	12.000	12.000	10.484
VV037	24.167	29.341	28.355	15.605	8.365	-
VV038	396	13.531	16.082	15.330	6.015	-
VV039	4.092	10.893	8.153	7.524	1.591	-
VV040	108	4.303	5.318	6.682	4.050	-
VV041	5.980	40.872	37.553	11.352	3.776	-
VV042	518	1.751	3.866	7.768	3.512	-
VV043	-	3.011	4.207	3.910	2.048	-
VV044	-	27.000	-	-	-	-
VV045	34.420	55.422	8.394	15.650	3.244	-
VV046	-	-	-	-	-	-

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV047	-	6.107	6.107	40.000	40.000	32.784
VV048	-	-	10.180	30.000	30.000	14.318
VV049	116	782	11.178	13.950	2.882	-
VV050	541	3.414	7.541	2.969	535	-
VV051	669	5.052	11.648	5.126	3.758	8.181
VV052	191	585	1.008	923	-	-
VV053	-	2.947	3.957	3.861	878	-
VV054	-	1.987	13.564	13.538	102	-
VV055	-	1.412	5.026	5.393	5.963	1.581
VV056	5.678	5.651	3.450	221	-	-
VV057	2.401	2.325	116	158	-	-
VV058	1.029	1.137	646	188	-	-
VV059	4.500	4.500	-	-	-	-
VV060	3.023	5.290	1.472	215	-	-
VV061	2.525	3.179	4.988	4.000	4.000	3.242
VV062	156	195	363	883	-	-
VV063	429	571	864	-	-	-
VV064	73	927	-	-	-	-
VV065	539	573	1.130	258	-	-
VV066	-	404	262	333	-	-
VV067	1.136	1.175	987	202	-	-
VV068	361	1.183	695	162	-	-
VV069	645	1.064	2.082	1.209	-	-
VV070	439	1.042	469	-	-	-
VV071	-	74	710	1.216	-	-
VV072	272	1.616	2.317	800	-	-
VV073	540	1.678	3.044	3.238	-	-
VV074	1.455	2.591	4.933	21	-	-
VV075	354	727	737	632	-	-
VV076	1.777	1.261	920	42	-	-
VV077	-	252	252	252	252	84
VV078	-	128	770	770	770	257
VV079	-	54	884	711	-	-
VV080	463	779	4.713	1.545	-	-
VV081	-	1.147	1.599	1.598	1.598	1.237
VV082	395	355	-	-	-	-
VV083	12	15	26	547	-	-
VV084	287	1.203	858	459	140	50
VV085	59	29	560	552	4.800	3.000
VV086	191	395	444	5.132	1.638	-
VV087	-	-	375	621	498	3.486
VV088	-	459	459	382	-	-
VV089	389	1.269	6.044	13.823	2.548	3.180
VV090	300	300	300	-	-	-
VV091	402	689	689	345	-	-
VV092	120	180	-	-	-	-
VV093	-	54	966	1.000	2.980	800
VV094	-	51	-	2.234	2.294	521
VV095	36	146	146	122	-	-
VV096	-	106	106	88	-	-
VV097	91	696	973	1.323	1.021	1.021
VV098	505	1.031	1.869	565	565	465
VV099	515	3.994	8.255	31.589	25.776	29.534

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV100	1.079	3.302	6.275	2.393	1.077	-
VV101	-	-	-	2.000	2.000	2.000
VV102	435	2.228	2.567	7.920	4.596	3.000
VV103	20.600	2.400	-	-	-	-
VV104	-	-	1.660	10.000	8.340	-
VV105	-	233	6.877	15.664	2.100	126
VV106	1.474	11.675	46.800	33.030	-	-
VV107	1.500	750	750	-	-	-
VV108	2.653	4.097	16.333	-	-	-
VV109	1.063	2.662	1.166	1.473	-	-
VV110	-	2.400	2.521	6.128	8.029	51.379
VV111	-	1.160	7.939	29.904	12.334	163
VV112	21	22.878	32.434	3.932	-	-
VV113	84	1.021	1.770	1.200	925	-
VV114	-	139	167	167	27	-
VV115	5.658	2.797	4.826	3.230	-	-
VV116	580	2.360	8.398	10.570	6.822	4.711
VV117	134	1.779	2.017	70	-	-
VV118	5.750	1.250	-	-	-	-
VV119	-	6	491	503	-	-
VV120	-	-	58	442	-	-
VV121	-	-	-	-	-	-
VV122	212	22.163	21.153	9.987	1.376	78
VV123	386	625	3.299	4.276	1.117	-
VV124	57	1.011	5.505	6.163	1.512	752
VV125	-	-	893	11.021	10.312	7.774
VV126	14	492	2.455	12.197	10.969	18.089
VV127	60	2.747	12.321	12.490	14.109	8.230
VV128	15.596	17.204	5.576	3.354	2.194	-
VV129	-	-	163	87	-	-
VV130	595	2.433	1.952	-	-	-
VV131	286	571	571	572	-	-
VV132	668	493	1.010	678	-	-
VV133	319	1.580	10.707	9.272	3.024	3.024
VV134	-	-	1.260	5.855	-	-
VV135	235	352	270	118	-	-
VV136	583	1.000	1.000	417	-	-
VV137	-	1.711	1.720	69	-	-
VV138	1.825	3.558	2.492	2.037	1.582	-
VV139	1.067	1.600	1.600	533	-	-
VV140	-	1.729	-	1.471	-	-
VV141	1.332	597	597	123	-	-
VV142	-	108	92	92	8	-
VV143	100	128	22	-	-	-
VV144	178	5.911	6.890	1.613	-	-
VV145	2.105	6.300	-	2.995	-	-
VV146	975	-	-	-	-	-
VV147	5	636	592	567	-	-
VV148	50	599	600	600	551	-
VV149	425	1.968	1.929	1.575	1.575	-
VV150	-	1.000	1.000	400	1.200	399
VV151	69	375	375	306	-	-
VV152	484	1.517	999	-	-	-
VV153	201	293	1.900	-	-	-

VV-project	2021 VEK	2022 VEK	2023 VEK	2024 VEK	2025 VEK	2026 VEK
VV154	4.000	5.972	-	-	-	-
VV155	4.000	6.000	-	-	-	-
VV156	117	3.715	6.149	8.423	7.860	7.846
VV157	1.638	3.973	2.306	2.372	304	30
VV158	1.220	360	342	940	-	-
VV181	-	6.000	-	-	-	-
Totaal	292.398	1.075.516	945.426	1.033.913	541.916	279.886

Bijlage 7: Provisie noodfonds Oekraïne

Inleiding

In het kader van de Oekraïne-crisis werd er vanuit de Taskforce per maatregel, gevalideerd op basis van formele documenten (nota VR, Besluit Vlaamse Regering (BVR), nooddecreet), een zero-based onderbouwing bepaald op basis waarvan de provisie Noodfonds Oekraïne bij de BO 2025 kon worden berekend.

Die berekening werd opnieuw voorafgegaan door een interne evaluatie van de verschillende beleidsmaatregelen met betrekking tot tijdelijk ontheemden uit Oekraïne (o.a. rekening houdende met de op Europees niveau besliste verlenging van het statuut tot en met 4 maart 2026).

Methodologie

Bij BO 2025 werd opnieuw een grondige evaluatie van de beleidsmaatregelen doorgevoerd. Voor de raming van de provisie werd dezelfde methodologie aangehouden als de vorige rondes.

Er werd gewerkt met een matrix waarbij ernaar gestreefd wordt om per maatregel zo maximaal mogelijk te werken met een P*Q redenering. Het benodigde budget evolueert zo mee op basis van de ramingen en evoluties binnen een concrete Q (bv. algemene instroom, aantal ingestroomde kinderen of volwassenen, gecreëerde opvangcapaciteit per type, ...). Dit heeft de volgende voordelen:

- De impact van een significante wending in de crisis kan budgettair snel vertaald worden binnen de verschillende maatregelen.
- De herverdelingen uit de provisie zullen gebaseerd zijn op de reële evoluties binnen de gekozen parameter waardoor het risico op ex-ante overfinanciering en -subsiëring tot een minimum herleid wordt.

In afwachting van de vorming van de nieuwe Vlaamse Regering werd voor die maatregelen die niet expliciet worden stopgezet, rekening gehouden met een verlenging die overeenkomt met de duurtijd van het statuut tijdelijke bescherming.

De raming van de provisie BO 2025 is onderbouwd op basis van actuals:

In- en uitstroom

Het vertrekpunt is de stand van zaken in het rijksregister per 1 juni 2024.

Om de netto populatie per 31/12/2024 en 31/12/2025 te bepalen wordt de gemiddelde, vastgestelde in- en uitstroom per maand in Vlaanderen toegevoegd. Dit resultaat is voorzien voor sectorale maatregelen met de totale populatie als doelgroep.

Om de bruto-instroom voor 2025 te bepalen wordt de gemiddelde Vlaamse instroom per maand vermenigvuldigd met 12 maanden. Dit resultaat is voorzien voor sectorale maatregelen met nieuwkomers als doelgroep.

De verdeling over de (ongewijzigde) leeftijdscategorieën is gebaseerd op het profiel van de reële instroom over de periode 10 maart 2022 – 31 mei 2024 (bron: Statbel).

Dit geeft volgend resultaten:

Algemene in- en uitstroomparameters

Parameters obv situatie per 1/6/24	
RR VG per 1/6/24	35.904
Opvang % VG per 1/6/24	58,40%
Uitstroom BE per maand	-400
Uitstroom VG per maand	-233
Instroom BE per maand	1.000
Instroom VG per maand	584
Netto instroom per maand	351

Profiel van ontheemden 10/3/22 - 31/5/24

Profiel 10/3/22 - 31/5/24		
0 tot 2	3.845	4,66%
3 tot 5	4.119	4,99%
6 tot 11	9.146	11,08%
12 tot 17	8.796	10,66%
18 tot 29	16.027	19,41%
30 tot 44	22.617	27,40%
45 tot 64	14.015	16,98%
65+	3.985	4,83%
Totaal	82.550	100,00%

Q instroom VG

Q INSTROOM VG	2024 netto	2025 netto	2025 nieuw
Totale instroom	38.012	42.223	4.211
Volwassenen (+18)	26.082	28.972	2.890
18 - 64 jaar	24.247	26.934	4.470
65+ jaar	1.835	2.038	338
Kinderen (-18)	11.930	13.251	1.320
0-2 jaar	1.770	1.967	326
3-11 jaar	6.109	6.785	1.126
3-5 jaar	1.897	2.107	350
6-11 jaar	4.212	4.678	776
12-17 jaar	4.051	4.499	747

Opvang

Betreft de actuele stand van zaken zoals voorzien in de huisvestingstool per 20 mei 2024. Er wordt uitgegaan van constant beleid (noch groei, noch krimp) met uitzondering van het schrappen van de plaatsen van het nooddorp in Mechelen.

Q OPVANGCAPACITEIT VG	2025
Totale capaciteit	6.386
Cat 1 publiek	4.385
Cat 2 totaal	401
<i>C2 - Hotel</i>	45
<i>C2 - Vakantiewoning</i>	4
<i>C2 - Hostel</i>	0
<i>C2 - serviceflat</i>	352
Cat 3 nooddorpen	1.600
<i>Antwerpen</i>	1.000
<i>Mechelen</i>	0
<i>Gent</i>	600

Detailoverzicht samenstelling provisie Noodfonds Oekraïne BO 2025 (in duizend euro)

A. OPVANGCAPACITEIT				6/09/2024	
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25		
1	Opknop- en beheerskosten sociale huisvesting	217.550	217.550		
3	Subsidies begeleiding tijdelijk ontheemden	19.253.597	19.253.597		
4	Omkaderingskosten publieke plekken en nooddorpen	400.800	400.800		
5	Opknopsubsidies categorie 1 - Publiek	66.000	66.000		
6	Subsidies beheer voor kleinere (<15), middelgrote (15 - 49) en grotere (>49) collectiviteiten	3.778.470	3.778.470		
7	Dagprijzen categorie 2 (netto)	2.073.365	2.073.365		
8	Categorie 3 - Nooddorpen Antwerpen, Mechelen en Gent	16.138.046	16.150.008		
10	Mobiele units VMSW: beheer bulk 1	1.200.000	1.200.000		
				OPVANGCAPACITEIT	
				VAK BO25	VEK BO25
				43.128	43.140
B. PERSONEELSINZET TASKFORCE OEKRAÏNE					
BESTUURSAZAKEN					
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25		
2	Tijdelijke ondersteuning gouverneurs	320.000	320.000		
BINNENLANDS BESTUUR					
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25		
1	Ondersteuning werkgroepen: GDPR en informatieveiligheid	45.000	45.000		
3	Compenserende personeelsinzet ABB (lonen)	372.835	372.835		
4	Personeelsinzet collectieve opvang (lonen)	785.197	785.197		
5	Compenserende personeelsinzet ABB (werking)	24.166	24.166		
6	Personeelsinzet collectieve opvang (werking)	316.719	316.719		
FACILITY					
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	VAK BO25	VEK BO25
1	Tijdelijke versterking HFB	101.953	101.953	1.966	1.966

C. ANDERE BELEIDSMATREGELEN				
INTEGRATIE				
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	
2	Versterking sociale tolk- en vertaaldiensten	468.000	468.000	
6	Versterken juridische dienstverlening	170.000	170.000	
7	Hulplijn voor burgers die Oekraïners opvangen	200.000	200.000	
8	Hulplijn voor Oekraïners	200.000	200.000	
11	Intake en regie aanbod NT2	343.946	343.946	
12	Coördinatie burgerinitiatieven	195.000	195.000	
18	Versterking regulier inburgeringstraject	16.383.779	16.383.779	
19	Uitbetaling Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering 2023	908.000	908.000	
				INTEGRATIE
				VAK BO25
				VEK BO25
				18.869
				18.869
FACILITY				
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	
3	Humanitaire middelen voor Oekraïne	0	1.000.000	
				FACILITY
				VAK BO25
				0
				1.000
DIGITAAL VLAANDEREN				
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	
1	Vlaamse huisvestingstool	1.124.000	1.124.000	
2	Centrale registratietool	214.000	214.000	
				DIGITAAL VLAANDEREN
				VAK BO25
				1.338
				1.338
ONDERWIJS				
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	
3	Capaciteitsproblematiek en mobiele units (huur en inrichting)	698.000	698.000	
6	Toelage anderstalige nieuwkomers kleuteronderwijs	6.513.200	6.513.200	
14	Extra erkenningen buitenlandse diploma's (NARIC)	485.189	485.189	
19	Extra telmoment voor leerlingen met een (gemotiveerd) verslag voor type basisaanbod, 3 of 9 (ondersteuningsnetwerken)	30.000	30.000	
23	Extra middelen CLB voor onthaal en begeleiding	128.720	128.720	
24	Middelen voor net overstijgende coördinatie voor de Permanente ondersteuningscellen CLB	66.759	66.759	
25	Regeling onsite onderwijs (nooddorpen)	1.000.000	1.000.000	
33	Extra telmomenten + OKAN kleuter en lager (omkadering)	11.935.735	11.935.735	
34	Extra telmomenten kleuter en lager (werkingsmiddelen)	6.888.999	6.888.999	
35	Extra telmomenten + OKAN secundair (omkadering)	13.686.771	13.686.771	
36	Extra telmomenten secundair (werkingsmiddelen)	5.017.002	5.017.002	
37	Extra OKAN toelage kleuter en lager	239.000	239.000	
				ONDERWIJS
				VAK BO25
				46.689
				46.689
WELZIJN				
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	
1	Eerstelijnsondersteuning Welzijn	1.250.259	1.228.828	
7	IG1P	180.000	180.000	
15	Vaccinatie	65.000	65.000	
				WELZIJN
				VAK BO25
				1.495
				1.474
WERK				
Nr	Maatregel	VAK BO25	VEK BO25	
2	Aansluiten op reguliere dienstverlening en aanbod	2.527.328	2.527.328	
3	TWE-OCMW	3.588.300	3.588.300	
4	Uitbreiding intensieve begeleiding door andere partners	555.300	555.300	
5	NT2-acties	373.200	373.200	
7	IBOT	951.552	951.552	
8	Job & taalcoaching	243.600	243.600	
9	Beroepsopleiding	1.853.940	1.853.940	
11	Versterking van de dienst economische migratie	80.801	80.801	
12	Versterking van de Vlaamse Sociale Inspectie	976.613	976.613	
13	Addenda Oekraïne bij de sectorconvenants	778.166	800.882	
				WERK
				VAK BO25
				11.929
				11.952
TOTAAL PROVISIE BO 2025				
VAK				
125.414				
VEK				
126.427				
OPEN END MAATREGELEN				
Nr	Maatregel open end	Sector	VAK	VEK
5	Groei pakket	Welzijn	30.992.730	30.992.730
16	Studietoelagen Oekraïense studenten (beleid)	Onderwijs	1.230.400	1.230.400
31	Basisonderwijs - Telling 1/2/23	Onderwijs	26.849.000	26.849.000
32	Secundair onderwijs - telling 1/1/23	Onderwijs	38.007.000	38.007.000
			97.079.130	97.079.130
TOTAAL OPEN END BO 2025				
VAK				
97.079				
VEK				
97.079				

Bijlage 8: Geconsolideerde schuld

Tabel VIII-13: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro)

	REA 2023	BA 2024	BO 2025
Directe schuld MVG (inclusief negatief stand zichtrekening)	25.786.165	33.179.332	40.237.717
Saldo ESR- 9 ministeries	0	-397.384	-706.800
Correctie Flemish Community EMTN obligaties aangehouden door VG S.1312 entiteiten	-245.180	-245.180	-245.180
VG S.1312 entiteiten			
Sport Vlaanderen	200	0	0
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel	124.150	108.052	100.003
Be-Dive	1.980	1.697	1.414
De Vlaamse Waterweg	1.140	-4.997	-9.888
De Werkvennootschap	0	0	0
Erkende kredietmaatschappijen (EKM's)	724.000	724.000	724.000
Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek	0	42	84
Het Gemeenschapsonderwijs	730	730	730
Greenville	1.060	738	656
Lak Invest	26.875	26.322	25.822
Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Vlaanderen	0	22.724	28.724
Opgroeien Regie	0	-155	-310
Participatiemaatschappij Vlaanderen	2.310	1.849	1.388
Site-Ontwikkeling Vlaanderen	6.550	6.052	5.554
Toerisme Vlaanderen	0	-198	-459
Universiteiten en hogescholen - onverdeeld	580.465	584.505	595.592
Vlaams Instituut voor Biotechnologie	450	226	2
Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	1.044.240	923.898	798.435
Vitare	0	0	0
Vlaams Datanutsbedrijf	950	950	950
Vlaamse instelling voor technologisch onderzoek	0	18.080	33.080
De Vlaamse radio- en televisieomroeporganisatie	0	0	0
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	3.713.050	3.486.293	3.252.739
Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn	116.660	111.299	106.380
Vlaams Woningfonds	2.639.580	2.344.772	2.047.915
Wandelaar Invest	20.950	13.805	6.314
Andere entiteiten	2.871	2.871	2.871
AGION			
Nationaal Waarborgfonds	2.750	2.750	2.750
AGION (overgangperiode)	130	130	130
AGION (systeem vanaf 1993)	427.238	427.238	427.238
PPS-schulden			

	REA 2023	BA 2024	BO 2025
DBFM Scholen van Morgen	122.380	120.077	117.430
Project Brabo 1	154.110	149.248	143.699
Livan Infrastructure	79.540	76.483	73.245
Via-Zaventem	48.250	48.250	48.250
Via R4-Gent	78.120	75.442	72.728
Via Noord Zuid Kempen	185.520	179.620	172.905
Toerisme - Jeugdverblijf	5.560	5.560	5.560
Groenestroomcertificaten	363.727	363.727	363.727
Langetermijnhandelsschulden	2.642	2.642	2.642
Correctie VG S.1312 entiteiten die gedeeltelijk schuldbewijzen in portefeuille hebben van andere VG S.1312 entiteiten	0	0	0
Correctie VG andere S.13 entiteiten (niet S.1312)	-710.330	-710.330	-710.330
VI. Gem. - Bijdragen tot de geconsolideerde brutoschuld	35.308.833	41.651.160	47.727.707
Toename bijdrage tot geconsolideerde brutoschuld		+6.342.327	+6.076.547

Bijlage 9: Uitvoering 2023

Tabel VIII-14: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten: uitvoering 2023 (in duizend euro)

	REA 2023
Bruto aanvullende belasting op de PB	9.509.376
Gewestdotaties BFW	3.489.679
Gemeenschapsdotaties BFW	29.589.627
Gewestelijke belastingen	7.237.619
Andere algemene ontvangsten	1.412.921
Toegewezen ontvangsten	768.904
Rechtspersonen	5.333.884
Totaal	57.342.009

Tabel VIII-15: DAB's: uitvoering 2023 (in duizend euro)

	REA 2023
VIF	1.084.002
Loodswezen	87.156
MINA	745.016
Andere DAB's	132.476
Totaal	2.048.651

Tabel VIII-16: Te consolideren instellingen: uitvoering 2023 (in duizend euro)

	REA 2023
VIB	152.988
VITO	189.083
FIO	782.153
PMV Groep	43.194
Scholen van Morgen	114.997
Hogescholen en Universiteiten	4.797.172
Opgroeien Regie	5.564.877
VUTG	1.151.825
VAPH	2.360.568
VIPA	486.547
VSB	3.829.401
VRT	516.865
VDAB	894.903
VVM - De Lijn	1.636.409
BAM / Lantis	663.040
Tunnel Liefkenshoek	71.721
Vlaamse Waterweg	570.181
De Werkvennootschap	233.319
VEB	734.935
VWF	130.361
VMSW	382.712
Andere rechtspersonen	2.519.271
Totaal	27.826.522

Tabel VIII-17: Vastleggingskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2023 (in duizend euro)²⁴

Beleidsdomein	REA 2023
Hogere Entiteiten	148.858
Financiën en Begroting	2.662.234
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.897.802
Onderwijs en Vorming	18.103.207
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	16.541.406
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.559.092
Werk en Sociale Economie	3.927.347
Landbouw en Visserij	239.644
Mobiliteit en Openbare Werken	5.468.187
Omgeving	3.689.866
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.775.508
Totaal	60.013.152

Tabel VIII-18: Vereffeningskredieten per beleidsdomein: uitvoering 2023 (in duizend euro)²⁵

Beleidsdomein	REA 2023
Hogere Entiteiten	148.624
Financiën en Begroting	2.659.484
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.843.388
Onderwijs en Vorming	18.237.441
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	15.997.403
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.610.294
Werk en Sociale Economie	3.876.882
Landbouw en Visserij	236.220
Mobiliteit en Openbare Werken	5.452.852
Omgeving	3.782.482
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.782.052
Totaal	59.627.122

Tabel VIII-19: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten: uitvoering 2023

	REA 2023
Ontvangsten Vlaamse Gemeenschap	55.673.466
Leningen	11.982
Deelnemingen en kredietverleningen	857.448
Toelagen	1.951.382
Interne verrichtingen (DAB's)	844.528
ESR-ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	52.008.125
Ontvangsten Vlaamse rechtspersonen	41.194.836
Leningen	3.705.469
Deelnemingen en kredietverleningen	2.023.032
Toelagen	24.063.029
Interne verrichtingen	6.069.422
ESR-ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	5.333.884
Geconsolideerde ESR ontvangsten (3)=(1)+(2)	57.342.009

²⁴ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) werden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

²⁵ De beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI), Werk en Sociale Economie (WSE) en Landbouw en Visserij (LV) werden met ingang van 1 januari 2024 samengevoegd tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). De beleidsdomeinen LV, WSE en EWI zijn dus samen te lezen als het nieuwe fusie beleidsdomein WEWILS.

Tabel VIII-20: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven: uitvoering 2023 (in duizend euro)

	REA 2023
Uitgaven Vlaamse Gemeenschap	61.499.257
Deelnemingen en kredietverleningen	3.918.175
Toelagen	24.471.854
Aflossingen schuld	523.600
Interne verrichtingen (DAB's)	804.388
Provisie in het kader van de begrotingsmonitoring	0
ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (1)	31.781.240
Rente-uitgaven	353.691
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Gemeenschap (1p)	31.427.549
Uitgaven Vlaamse rechtspersonen	41.179.248
Aflossingen	2.210.793
Deelnemingen en kredietverleningen	2.894.336
Toelagen	1.721.862
Interne verrichtingen	6.525.735
ESR-uitgaven Vlaamse Rechtspersonen (2)	27.826.522
Rente-uitgaven	276.473
Primaire ESR-uitgaven Vlaamse Rechtspersonen (2p)	27.550.049
Geconsolideerde ESR-uitgaven (3)=(1)+(2)	59.607.762
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (3p)=(1p)+(2p)	58.977.598

Tabel VIII-21: Vorderingsaldo: uitvoering 2023 (in duizend euro)

	REA 2023
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (1)	57.342.009
Geconsolideerde ESR-uitgaven (2)	59.607.762
Geconsolideerd ESR-saldo (3)=(1)-(2)	-2.265.753
Onderbenutting (4)	0
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (5)=(3)+(4)	-2.265.753
ESR-correcties (6)	-109.214
Vorderingsaldo (7)=(5)+(6)	-2.374.968
Buiten begrotingsdoelstelling (8)	881.704
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (9)=(7)+(8)	-1.493.263

Bijlage 10: Voortgangsrapportering uitgaventoetsingen

De afgelopen jaren zijn er in Vlaanderen verdere stappen gezet naar prestatiegeïnfomeerd begroten. Getuigen daarvan zijn het pilootproject uitgaventoetsing dienstencheques, de eerste Vlaamse Brede Heroverweging en het vervolgtraject met een aantal uitgaventoetsingen (= spending reviews). Die oefeningen en instrumenten staan niet los van elkaar, maar kaderen binnen een bredere cultuur(omslag) naar een meer geïnfomeerde besluitvorming en worden ingebed in de Vlaamse beleids- en financiële cyclus.

De brede heroverweging 2021 werd geconcretiseerd in de mededeling "Vlaamse Brede Heroverweging" (VR 2020 0412 MED.0391/1QUATER) en resulteerde in eindrapporten en externe studies van de verschillende beleidsdomeinen. Die eindrapporten bevatten voorstellen tot diepgaandere uitgaventoetsingen. De mededeling "Uitgaventoetsingen voor de jaren 2022-2024" (VR 2021 1911 MED.0394/1TER) werkte het kader voor de uitgaventoetsingen verder uit en bepaalde de thema's voor onderstaande uitgaventoetsingen 2022-2024:

- 1) De bovenbouw boven de subsidies van departement CJM
- 2) Het hoger onderwijs
- 3) Duurzaam watergebruik en de organisatie van het waterlandschap
- 4) Instrumenten van het woonbeleid
- 5) Organisatiestructuur van de Vlaamse overheid
- 6) Modalshift in Vlaanderen
- 7) Het Vlaams beleid i.k.v. productiviteit
- 8) Integreren van de drie zorgbudgetten (Uitgaventoetsing Vlaamse sociale bescherming)
- 9) Gezinsfiscaliteit en gezinsbijslag

Die negen uitgaventoetsingen van de vorige legislatuur zijn nagenoeg allemaal afgerond. Enkel uitgaventoetsing 7 (Het Vlaams beleid i.k.v. productiviteit) loopt nog.

In het kader van het Vlaamse RRF-project rond uitgaventoetsingen moet Vlaanderen om aan de laatste mijlpaal (mijlpaal 208) te voldoen tegen december 2024 een dossier voorbereiden met daarin o.m. een evaluatierapport inclusief een ex post analyse van de uitgaventoetsingen, de geleerde lessen en nodige aanpassingen voor een betere integratie van uitgaventoetsingen in het begrotingsproces. Dit evaluatierapport zal net als de gefinaliseerde rapporten van de negen uitgaventoetsingen worden gepubliceerd op de website van het Departement Financiën en Begroting: <https://fin.vlaanderen.be/facts-figures/beleidsevaluatie/uitgaventoetsingen/>

Reeks nieuwe uitgaventoetsingen legislatuur 2024-2029

Ook voor de legislatuur 2024-2029 legt de Vlaamse Regering een reeks van uitgaventoetsingen vast, zoals voorzien in het Regeerakkoord 2024-2029. Die vijftien uitgaventoetsingen zijn opnieuw een volgende stap in het bredere plaatje van prestatiegeïnfomeerd begroten, en moeten helpen om de kwaliteit en samenstelling van de overheidsfinanciën te verbeteren. Door een beter inzicht te verschaffen in hoe overheidsmiddelen worden en kunnen worden besteed, helpen uitgaventoetsingen een regering om keuzes te maken. Ze kunnen de samenstelling van de overheidsuitgaven verbeteren, door de efficiëntie en effectiviteit van de uitgaven te beoordelen.

De lijst van de nieuwe vijftien uitgaventoetsingen wordt opgenomen in de beleidsnota 2024-2029 van Financiën en Begroting.

Elke BO zal een stand van zaken van die vijftien uitgaventoetsingen worden opgenomen in de Algemene Toelichting van die begrotingsronde. De gevalideerde taakopdrachten/plannen van aanpak worden gepubliceerd op de website van het Departement
FB: <https://fin.vlaanderen.be/facts-figures/beleidsevaluatie/uitgaventoetsingen/>